

Összegezés

A kétéves költségvetés első éve nem kényeztette el az oktatást. Az OM fejezet alábbi összesített adataiból kiderül, hogy 2001-ben a támogatás összege az eredeti előirányzat szerint mindössze 11,1%-kal haladta meg a 2000. évi tényleges támogatást.

<i>Megnevezés</i>	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei.	2001. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	277.001,3	284.160,0	284.160,0	373.476,1	319.718,3	115,4	85,6
Ebből: személyi juttatás	72.574,2	87.543,1	87.543,1	94.697,4	85.886,7	118,3	90,7
központi beruházás	12.827,6	11.640,0	11.640,0	24.149,7	19.734,5	153,8	81,7
Bevétel	133.558,4	116.190,0	116.190,0	150.849,3	146.854,7	109,9	97,4
Támogatás	151.134,2	167.970,0	167.970,0	178.501,0	178.501,0	118,1	100,0
Létszám (fő)	52.431	54.215	54.215	54.239	51.789	98,8	95,5

Megjegyzés: a 2001. évi összes kiadási módosított előirányzat és a tény adat a vállalkozási tevékenység átforgatását nem tartalmazza.

Az OM fejezet 2000-2001. évi eredeti költségvetési előirányzataiból kiderül, hogy a tervezett támogatásnövekedés összesen 12,7% volt. Ezen belül a közoktatás tervezett támogatáscsökkenése 1,6%, a szakképzésé 13,9%. A felsőoktatás támogatásnövelése 8,7%, a kutatás-fejlesztésé 98% volt. A közoktatási ráfordítások teljes körű (más fejezetben is) tervezett növekedése 11,7%.

Az adatok egyértelművé teszik, hogy 2001-ben számottevően csak a kutatási támogatás emelkedett. A többi előirányzat növekedése kizárólag a személyi juttatások központi növelésének a fedezetbiztosítását jelentette.

Év közben és főleg az év végén érzékelhető támogatásnöveléshez jutott a tárca. Ez döntően három címen érkezett. Sor került a minimálbérek emelésére, számottevő beruházási forrással gyarapodtunk, valamint a decemberi költségvetési tartalék növeléséből részesedett a felsőoktatás.

A támogatások alakulása nehéz helyzetet teremtett a felsőoktatásban, ahol nem került sor sem az évek óta stagnáló dologi támogatás és hallgatói jutatás emelésére, sem a gyorsan növekvő hallgatói létszám többletköltségeinek fedezetére.

Ugyanakkor a kutatástámogatás olyan ütemű forrástöbbletben részesült, ami fellazította az elosztás követelményrendszerét.

A 2001. évi tervezett bevétel 28,3%-kal volt nagyobb az előző évi előirányzatnál. 2000-ben azonban a tényleges bevétel lényegesen nagyobb lett, 45,5%-kal haladta meg a tervezettet. A növekmény elsősorban a bevételek zömét képező átvett pénzeszközökből és az OEP bevételből származik. A tények ismeretében került sor a 2001. évi módosított előirányzatok érdemi emelésére.

Összességében a fejezet tényleges kiadása 15,4%-kal, vagyis reálértékét tekintve 5,7%-kal emelkedett 2001-ben.

Felsőoktatás

2001. évben folytatódott a magyar felsőoktatási rendszer átalakulása. Ez az évek óta tartó – de még messze nem befejezett – folyamat hivatott az ágazatot alkalmassá tenni a folyamatosan jelentkező új kihívásokra való megfelelésnek. Szükségessé vált a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosítása, több jogszabály kibocsátása illetve előkészítése és néhány már meglévő szabályozás módosítása.

Új kihívásokat jelentett a felsőoktatás résztvevői számára a kézzelfogható közelségbe kerülő Európai Unió csatlakozás, a külföldi hallgatók számára is megnyíló képzés, a nem magyar állampolgárságú hallgatók jogai és támogatásuk valamint az itthon illetve külföldön szerzett oklevelek elismerése. Konkrét feladatként jelentkezett az Európai Unió munkaerőpiaci versenyképessége szempontjából is fontos európai felsőoktatási térségben elfoglalt helyünk meghatározását célul kitűző Bologna folyamat.

Az új intézményhálózat kialakulása szempontjából lezárult a 2000. év átmeneti időszaka. A felsőoktatási törvény 2001. évi első módosítása szigorú feltételek mellett kibővítette a felsőoktatási intézmények létrehozásának lehetőségeit, és új intézménnyel, az Andrassy Gyula Német Nyelvű Egyetemmel bővítette a felsőoktatási intézményhálózatot. A felsőoktatási törvény őszi módosítása a Széchenyi István Főiskolát – a 1999. évi LII törvénynek megfelelően – egyetemi rangra emelte.

Az Ftv. őszi módosításánál az állampolgári jogok országgyűlési biztosának javaslatára pontosításra került az első alapképzés fogalma, kiterjesztve a hallgatók lehetőségét az általuk választott képzési irány megváltoztatására. Ugyancsak napvilágot látott több kormányrendelet és miniszteri rendelet is, így például a törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlásának módjáról szóló OM rendelet, a fogyatékkal élő felsőoktatási tanulmányait segítő feltételek szabályozása, a doktori ösztöndíjak létesítése lehetőségének megnyílása társadalmi és gazdasági szervezetek számára is. További érintett jogszabályok:

- az államilag elismert nyelvvizsgáztatás reformját lezáró 71/1998. (IV. 8.) Kormányrendelet,

- a doktori képzés tárgyában született 51/2001. (IV. 3.) Kormányrendelet,
- a 136/2001. (VII. 20.) Kormányrendelet az állami és nem állami felsőoktatási intézmények karainak felsorolásáról,
- a hallgatói sport- és kulturális normatív támogatás biztosításáról és elosztásáról rendelkező intézkedés a 22/2001. (VII. 18.) OM rendelet.

A felsőoktatási rendszert érintő főbb változások:

A felsőoktatás által betöltött szerep jelentősen megváltozott az elmúlt néhány évben, nagyobb hangsúlyt kapott a közoktatásból kikerülő korosztály minél nagyobb arányú felvétele a felsőoktatásba. Ennek megfelelően a kormány 2001 májusában az előző évihez képest magasabb számban, 58.500 főben határozta meg az államilag finanszírozott képzésre felvehetőket számát. Változott az összlétszám intézmények és szakok közti elosztásának módja is: a korábbi gyakorlattól eltérően nem szakonként, hanem szakcsoportonként került meghatározásra a keretszám. A 2000-ben elkészült képzési és fenntartási normatíva alapján történő finanszírozásról szóló, illetve a felvételi rendszer átalakításáról szóló kormányrendelet a 2001. évben kiegészült az alapképzéshez illeszkedő doktori képzés, illetve a professzori bérekhez igazodó doktori és posztdoktori ösztöndíj rendszer szabályozásával: az 51/2001. (IV. 3.) Kormányrendelet a doktori képzésről, illetve az ehhez illeszkedő 7/2001. (II. 23.) OM rendelet a már tudományos fokozattal rendelkező felsőoktatási szakemberek előmenetelét segítő Békésy György posztdoktori ösztöndíjról, valamint a 6/2001. (II. 23.) OM rendelet a Széchenyi István ösztöndíjról, mely jelentős támogatást nyújt az egyetemi és főiskolai oktatói állomány azon részének, akik az egyetemi tanári feladatokra, a tudomány magas szintű művelésére ennek segítségével tudnak felkészülni. Ezen rendeletek kiegészítéseképpen az 1077/2001. (VII. 13.) Korm. határozat rendelkezett a 2001. évben Békésy György és Széchenyi István Ösztöndíjban részesülők számáról. A felsőoktatási törvény 2001. évi módosítása tartalmazta a Szent-Györgyi Albert Ösztöndíj létrehozását is, az ösztöndíjról szóló rendelet és a pályázati kiírás 2002-ben jelent meg.

A felsőoktatás ágazati irányítása az oktatási miniszter feladatköre. Ebből következően a felsőoktatási törvény széles körű szabályozási jogkört biztosít a számára. A képesítési követelmények meghatározásánál elsődleges szempont volt a hallgatói mobilitást segítő tanulmányi rend kialakítása. Ennek érdekében 2001. évben a képesítési követelmények kreditrendszerű átalakításának elősegítésére elkészült egy rendlettervezet, amelynek elfogadása azonban széleskörű társadalmi egyeztetése miatt csak a 2002. évben történt meg.

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szabályozza a Kormány felsőoktatással kapcsolatos állami hatásköreit.

Több mint egy évtizedes munka után jelent meg a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi szakok képesítési követelményeiről szóló 129/2001. (VII. 13.) Kormányrendelet, amely 62 egyetemi szintű és 20 főiskolai szintű szakot foglal magába. A rendelet szabályozza a tanári képesítésre is irányuló szakok felvételének

szabályait, továbbá a közoktatási és munkaerő-piaci igények alapján a térítési kötelezettséget az egyes szakok esetén.

A gyógypedagógiai felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeit a 168/200. (IX. 29.) Kormányrendelet szabályozza. A speciális szükségletű, fogyatékkal élők szegregált és integrált oktatásához és neveléséhez szerezhettek a jelöltek a 7 szakon szakképzettséget.

2001-ben 10 alapképzési szak létesítésére került sor. Ezek közül 6 egyetemi szintű (alkalmazott növénybiológus, gazdasági informatika, egészségügyi informatikus, könnyűipari mérnök, településmérnök, gitár), 4 főiskolai szintű (európai közszolgálati és üzleti szervező, természetvédelmi, blockflöte művésztanár, zongorakísérő korrepetitor). Az új szakok többsége olyan, a műszaki, a közgazdasági, az agrár, illetve az informatika szakcsoportba sorolható szak, amely munkaerő-piaci igényekre épül, továbbá az európai csatlakozáshoz kapcsolódó feladatokra ad felkészítést.

Az új felsőoktatási intézményhálózatban a képzési struktúra átalakítását célzó törekvések ösztönözték az intézményi alapképzési szakindítási dokumentumok elkészítését, a feltételek megteremtését, az akkreditáció vállalását. 2001-ben az oktatási miniszter 9 egyetemi szintű és 18 főiskolai szintű szakindítási engedélyt adott ki összesen 16 felsőoktatási intézménynek. A szakok többsége a közgazdasági, az informatikai, a nem tanári szakképzettséget adó természettudományi és a műszaki szakcsoportba tartozik.

A szakirányú továbbképzés a munkaerő-piaci igényekhez igazodó, az alapképzésben megszerzett végzettségre és szakképzettségre épülő posztgraduális képzési forma, amely költségtérítéses formában folyik a magyar felsőoktatásban. Jelenleg 285 szakirányú továbbképzési szakon folytatnak képzést a felsőoktatási intézmények, amely szakok képesítési követelményeinek miniszteri rendeletben történő meghatározása az oktatási miniszter jogköre. 2001-ben 15 új szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeinek meghatározására került sor. Ebből 4 az egészségügyi, 2 a műszaki, 5 az agrár, 1 a közgazdasági, 2 a neveléstudományi és 1 a művészeti szakterülethez tartozik.

A szakirányú továbbképzési szakok indítása 1999-től intézményi hatáskörbe tartozik. 2001/2002-es tanévben 22 felsőoktatási intézményben 88 szakirányú továbbképzési szakot indítottak. Ebből több mint 40% közgazdasági jellegű, 30% a pedagógusképzéshez kapcsolódik, elősegítve a pedagógus-továbbképzést, 6–6% műszaki, agrár, államigazgatási és szociális igazgatási, 3–3% egészségügyi és társadalomtudományi továbbképzési szak.

A szakirányú továbbképzések sajátos formája a pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés – amit a 41/1999. (X. 13.) OM rendelet és az azt módosító 20/2001. (VI. 30.) OM rendelet szabályoz –, amely a közoktatási törvényben meghatározott munkakörök betöltésének feltétele. A 2001/2002-es tanévben 19 pedagógusképzést is folytató felsőoktatási intézmény szolgáltatásként 189 pedagógus-

szakvizsga programot hirdetett meg, amelyek fedezete a költségvetési törvényben biztosított közoktatási normatíva.

A felsőoktatási bérrendszer és a felsőoktatási életpályamodell:

A felsőoktatás-fejlesztés kiemelt feladata volt az oktatók és kutatók helyzetének javítása, a stabil, hosszú távú foglalkoztatás és a szükséges mobilitás egyidejű biztosítása.

A felsőoktatásban dolgozó közalkalmazottak jogállásáról szóló 33/2000. (XII. 16.) OM rendelet kiadását a felsőoktatási oktatói bérrendszer bevezetése indokolta. A 2001. évi költségvetési törvény alapján bevezetett garantált egyetemi tanári illetmény alapján, ennek meghatározott százalékában került megállapításra az egyetemi és főiskolai tanárok, docensek, adjunktusok, illetve a kutatók garantált legkisebb illetménye. A rendelet pontosította a vezetői megbízással és kinevezéssel kapcsolatos eljárásokat és követelményeket, valamint az összeférhetlenségi szabályokat. Az egyéb oktatói munkakörben alkalmazottak és a nem oktatók illetménypótlékban részesülnek, 1,2-es szakmai szorzó alkalmazásával.

A kreditrendszer bevezetése

A felsőoktatási rendszer rugalmasságát és az egyéni hallgatói képzési utak kialakulását a kreditrendszer biztosítja. A havonta ülésező Kredittanács feladata a kreditrendszer intézményi bevezetésének támogatása; a 2001 szeptemberében megrendezett fórum az intézmények tájékoztatását elősegítő jelentős esemény volt. Megszületett az a keretjellegű kormányrendelet, amelynek megfelelően az egyes szakok képesítési követelményeit összhangba kell hozni a kreditrendszerrel.

Említést kell még tenni a felsőoktatást segítő két fontos törvényről is: ezek a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. tv. illetve az oklevél honosításáról szóló 2001. évi C. törvény, amely már figyelembe veszi a bolognai folyamatban megfogalmazottakat.

Esélyteremtés

Az esélyteremtés és az esélyek növelésének jelentős eszköze a Diákhitel, valamint a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj.

A Diákhitel 2001-ben indult, és a 119/2001. (VI. 30.) Kormányrendelet szabályozza. A hitel alanyi jogon felvehető és mostanra már több mint 80 ezer hallgató élt vele.

A Bursa Hungarica Közalapítvány 2001 tavaszán jött létre, és ugyanez év áprilisának a végén fogadták el az erről szóló 12/2001. (IV. 28.) OM rendeletet.

Mindkét intézkedés jelentős segítséget nyújt a tanuláshoz, de csak részben ellensúlyozza a hallgatói juttatások évek óta hiányzó emelését.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerről szóló miniszteri rendelet megalkotásakor megegyezés született a HÖOK-kal a hallgatói támogatásokra vonatkozó rendelkezések kiegészítéséről. Az új jogszabály meghozatalát a 2001 évi felsőoktatási törvénymódosítás első alapképzésre vonatkozó értelmezése is indokolja, mely azonban felveti a 120/2000. (VII. 7.) Kormányrendelet módosításának szükségességét is. A hallgatói juttatásokról és a hallgatók által fizetendő térítésekről egész évben folyt az egyeztetés, az új rendelet azonban csak 2002-ben született meg. A Bursa Hungarica önkormányzati ösztöndíj a jövőben külön megtervezendő többletforrást igényel.

2001. évben folyamatosan növekedett azon GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben illetve terhességi gyermekágyi segélyben részesülő szülők száma, akik a munkaerő-piacra történő visszatérésük egyik esélyét éppen abban látták, hogy jelentős energiáfordítással ugyan, de az otthon töltött idő alatt alapképzést, illetve másoddiplomát szerezzenek. Ezt a hallgatói juttatásokról szóló 144/1996 (IX. 17.) Kormányrendelet azzal segíti, hogy első alapképzés, első szakirányú továbbképzés, első kiegészítő képzés és első AIFSZ képzés esetén ezeket a hallgatókat mentesíti a költségtérítés fizetése alól. Az intézkedés költségvetési fedezetére központi intézkedés nem történt, e forrást belső átcsoportosítással kellett biztosítani.

A felsőoktatás minősége

A Magyar Akkreditációs Bizottság előakkreditációs tevékenysége elősegíti, hogy csak olyan szak indulhasson, amely megfelel a meghatározott minőségi követelményeknek. A minőség-hitelesítést – mely a MAB feladata – a 2000. évi törvénymódosítás 2001-től kiterjesztette az egyetemi és főiskolai tanári kinevezésekre is.

A felsőoktatás minőségének megőrzésére, illetve fejlesztésére hivatott az intézmények azon törvényi kötelezettsége, miszerint be kell vezetniük az intézményi működés minden területére kiterjedő minőségbiztosítási rendszert. Ehhez az Oktatási Minisztérium egy 2000. elején kidolgozott és a felsőoktatási közösség elé vitára bocsátott minőségpolitikai koncepció alapján elkészített egy Útmutatót, amely ajánlás szinten tartalmazza a felsőoktatási ágazati modellt és segítséget nyújt az intézményi rendszerek kidolgozásához. Az intézményeknek saját minőségbiztosítási rendszerüket – tiszteletben tartva az intézményi autonómiát – sajátosságaik és értékrendjük figyelembevételével maguknak kell kidolgozniuk és bevezetniük. Ehhez – a már említett Útmutatón felül – az Oktatási Minisztérium egy országos szakmai fórummal és minden intézménynek felajánlott szakmai konzultációs lehetőséggel nyújtott további segítséget.

A felsőoktatásban folyó kutatás és tehetséggondozás fokozottabb támogatása érdekében az OM 2001-ben pályázatot hirdetett a doktori iskolák és a tudományos

diákkörök számára. A doktori iskolák így 2002-2004-re több mint 2,1 milliárd Ft, míg a tudományos diákkörök 2002-2003-ra mintegy 500 millió Ft többlettámogatásban részesülhetnek.

Az OM a Magyar Nyelvi Intézet és a Nemzetközi Hungarológiai Központ jogutódjaként 2002. január 1-jétől létrehozta a Balassi Bálint Intézetet.

A felsőoktatás és a gazdaság kapcsolatának erősítése

A felsőoktatás és a gazdaság kapcsolatának megerősítése érdekében tett lépések célja az, hogy a felsőoktatási intézmények be tudják tölteni regionális szellemi központ szerepüket. Minden intézményünkben létrejöttek a társadalmi tanácsok. A 2001. évi törvénymódosítás szerint a Munkaerőpiaci Alap Fejlesztési és Képzési alaprészből (korábban a szakképzési alapból) részesülhetnek felsőoktatási intézmények is.

A felsőoktatás fejlesztési iránya

2001 decemberében az Országgyűlés elfogadta a felsőoktatás kiemelt céljairól szóló új OGY határozatot, mely alapján kidolgozásra került a cselekvési terv.

Az elkövetkezendő évtizedekben Magyarország érdeke, hogy olyan felsőoktatás jöjjön létre, amely széles képzési kínálatot, a munkaerőpiacon versenyképes ismereteket és készségeket nyújt és fejleszt az élvonalbeli kutatást, elősegíti külső források bevonását a felsőoktatásba. Az új prioritások a következők:

- a felsőfokú képzés tegye lehetővé a versenyképes, kiváló szakmai tudás elsajátítását valamennyi tehetséges fiatal számára,
- a magyar felsőoktatás legyen egyenrangú és elismert szereplője a Bolognai Nyilatkozat szellemében fejlődő Európai Felsőoktatási Térségnek.
- a felsőfokú képzés szolgálja a jövő Magyarországnak versenyképességét, egyúttal nyújtson széles alapozású, de az egyéni képzési utak kialakításának lehetőségét biztosító oktatást,
- a felsőoktatási intézmények váljanak térségük kiemelkedő tudományos-szellemi központjaivá,
- a felsőoktatás új – a normatív finanszírozás elvén működő – támogatási rendszere segítse a minőségi oktatók megtartását és utánpótlását, valamint a fő fejlesztési célok megvalósítását, az intézmények költség-hatékony és a saját bevételek növelésére képes, felelős gazdálkodását, működését.

Említést kell még tenni a Felsőoktatás Fejlesztési Programról, melynek reformmunkálatait 2001 tavaszáig támogatta az 1998 márciusában megkötött világbanki szerződés.

Közoktatás

Tartalmi szabályozás

Az 1998-ban hivatalba lépett kormány programja a közoktatás területén változásokat határozott meg. A program célul tűzte ki a nyolc évfolyamos általános iskola, az arra épülő négy évfolyamos szakiskola és középiskola megerősítését; a tanítás tartalmi korszerűsítését.

2001-ben minden iskola típusra és oktatási formára elkészültek a kerettantervek, illetve a kerettantervekhez illeszkedő tantervi dokumentumok.

Az Oktatási Minisztérium megteremtette a jogszabályi feltételét annak, hogy minden alapfokú és középfokú iskola a közoktatási törvényben előírtak szerint 2001. szeptember 1-től az 1., 5. és 9. évfolyamon már kerettanterveknek megfelelően átdolgozott helyi tanterv szerint kezdje meg a tanítást.

A kerettantervtől eltérő tantervek iskolai alkalmazását a rendelet szakmai akkreditációhoz köti. Az OKÉV-ben megalakult az akkreditációval foglalkozó Tantervi Bizottság. A bizottság kidolgozta az akkreditációs eljárásrendet és a bírálati szempontokat. Az akkreditációs folyamat tehát megindult, az eltérést vizsgáló szakemberek képzése is megtörtént.

A kerettantervek kiadása magával vonta az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának mellékleteként kiadott általános követelmények felülvizsgálatát abból a szempontból, hogy azok összhangban állnak-e a kerettantervben foglaltakkal. Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet ennek értelmében módosításra került, kiegészült az érettségi vizsga tantárgyaival és a vizsga formáival.

Az új érettségi vizsgával kapcsolatos feladatokat a Kiss Árpád Oktatási Szolgáltató Intézményen keresztül valósítottuk meg. 2001. évben részletes érettségi vizsgakövetelmények és vizsgaleírások kidolgozása történt meg 24 közismereti tantárgyból.

Tankönyvek

Kiadásra került a 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről. Az új törvény kimondja, hogy a tankönyvellátás a Magyar Köztársaság Alkotmánya 70/F. §-ában meghatározott művelődéshez való jog érvényesülését szolgáló olyan közfeladat, amelyben a tankönyvek előállítása és a tanulókhöz történő eljuttatása piaci viszonyok között valósul meg. A tankönyvhöz való hozzáférés ugyanakkor nem függhet a család anyagi, jövedelmi helyzetétől. Az államnak támogatnia kell a tanulói tankönyvvásárlást. Az iskolai tankönyvtámogatás és tankönyvbeszerezés rendszerének pedig biztosítania kell, hogy a tankönyv minden tanulónak rendelkezésére álljon.

Biztosítani kell, hogy a tankönyv kiválasztásában, képviselőik útján közreműködjenek a szülők és a tanulók.

2001-ben az egy tanulóra jutó normatív tankönyvvásálási támogatás 2.390 Ft volt. Mivel minden iskolában más és más a megrendelt könyvek összetétele, ezért csak becsülni tudjuk, hogy a támogatás összege átlagosan 25-35%-át fedezi a költségeknek.

Érdekeltté kell tenni a tankönyvkiadókat a több éven keresztül használható tartós tankönyvek fejlesztésében. 2001-ben is az Oktatási Minisztériumtól pályázat keretében kérhettek ehhez támogatást a kiadók. A program eredményeképpen a tankönyvvásárlásban az 1998-as 6%-ról 2001-ben már 12 %-ra emelkedett a tartós tankönyvek aránya.

A nemzetiségi törvény (LXXVII törvény) 50.§-a előírja, hogy az államnak biztosítania kell a nemzetiségi oktatás tankönyveit és taneszközeit. A nemzetiségi könyvek átfogó felülvizsgálatára 1999-ben került sor. A felülvizsgálat eredményeként készült el egy középtávú ütemterv, mely az elavult, iskolai használatra alkalmatlan tankönyvek megújítását tűzte célul. Az új tankönyvek elkészítésére kiírt pályázat keretében 104 cím kifejlesztésére került sor 2001-ben.

A gyógypedagógiai könyvek átfogó felülvizsgálatára is sor került 1999-ben. A felülvizsgálat eredményeként készült el egy középtávú ütemterv, mely a tankönyvek megújítását tűzte ki célul. Az első ütemben – mely az elmúlt évben lezárult – 19 tankönyv fejlesztésére került sor, ezek a 2001/2002. tanévre már forgalomba kerültek. A második ütemben, azaz 2001-ben, 33 tankönyv kifejlesztése történt meg.

Fogyatékos gyermekek helyzete a közoktatásban

Az Országos Fogyatékosügyi Program végrehajtására vonatkozó középtávú intézkedési terv - 2062/2000. (III.24.) Korm. határozat - 5.1.2. pontja az Oktatási Minisztérium részére – feladatként határozza meg az integrált neveléssel-oktatással kapcsolatos konferenciák szervezésének, kiadványok, tájékoztató anyagok előállításának, programok megvalósításának támogatását. Az ehhez kapcsolódó legjelentősebb szakmai fejlesztési feladatok:

- A „Gyógypedagógiai monitor: természettudomány” című, a tanulók tudásmérését szolgáló projekt;
- A 37/2000. (XII. 29.) OM sz. rendelettel közzétett Irányelv alapján átdolgozott választható/adaptálható tanterv biztosítása (középsúlyos értelmi fogyatékos tanulókat, valamint az enyhe értelmi fogyatékos tanulók oktatását összevont osztályokban oktató iskolák számára).
- A cochleáris implantációs műtéten átesett gyermekek gyógypedagógiai rehabilitációját leíró tanulmánykötet támogatása.

Nemzeti, etnikai és kisebbségi oktatás

Iskolafenntartás, kisebbségi oktatási programok támogatása

A kormány csökkentette a nemzeti és etnikai oktatást, nevelést biztosító intézmények fenntartóinak többletterheit.

- A kisebbségi oktatás kiegészítő normatív támogatásán túl a 3500 fő alatti településeket megillető differenciált kiegészítő hozzájárulások dupláját vehetik igénybe a nemzetiségi oktatást, nevelést biztosító intézményfenntartók.
- A nemzeti, etnikai kisebbségi nevelést, oktatást megvalósító intézményeket fenntartó önkormányzatok részére nyilvánosan megpályázható elkülönített keret (300-340 millió forint) áll rendelkezésre abban az esetben, ha a központi költségvetési támogatások nem érik el az intézmény költségvetésének, nyelvoktató intézmény esetében 80 %-át, a kétnyelvű, tannyelvű, illetve a cigány kisebbségi oktatást biztosító intézmények esetében a 90 %-ot.

AZ OM pályázat útján támogatta a cigány kisebbséghez tartozó gyermekeket iskolai életmódra felkészítő óvodákat, illetve a cigány tanulók iskolai előmenetelében kiemelkedő eredményt elérő intézményeket (pedagógiai többletmunka, felszereltség fejlesztése).

A közoktatási intézménnyel nem rendelkező (örmény, lengyel, ukrán), vagy csak egy-két intézménnyel bíró (bolgár, görög, ruszin) kisebbségek un. vasárnapi iskoláinak működéséhez a fejezeti keretből pályázat útján támogatást nyújtottunk.

A kisebbségi oktatás fejlesztése

Összhangban a jogszabályi előírásokkal elkészültek az anyanyelv és irodalom, illetve népismeret oktatásához szükséges kerettantervek.

Kimunkálás alatt vannak a közoktatási intézményekkel nem rendelkező kisebbségek alapdokumentumai (követelmények, kerettantervek).

Folyamatban van az anyanyelv és irodalom és a népismeret érettségi vizsgakövetelményeinek kimunkálása.

Az akkreditált kisebbségi pedagógus továbbképző tanfolyamokat nyílt pályázat útján kiemelt támogatásban részesítette a tárca, a kétoldalú egyezmények alapján a kisebbségi pedagógusok részt vesznek az anyaországokban szervezett továbbképzéseken.

A hátrányos helyzetű cigány gyermekek esélykülönbségeinek mérséklése a közoktatásban

A korábban biztosított jogi és pénzügyi feltételeken túl a 2000. évi költségvetési törvény külön kiegészítő normatívát biztosít a rendszeres családi pótlék kiegészítésben részesülő, illetve a védelembe vett gyermekek, tanulók számára szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó iskolai programok megvalósítására.

Az Arany János országos tehetséggondozó program roma kollégiumi alprogramja 50 fővel indult, a létszám felmenő rendszerben évi 200 főig bővül.

A szakmaszerzésre irányuló PHARE programokon kívül az Oktatási Minisztérium két alkalommal tanműhely-fejlesztési programot támogatott 68, illetve 90 millió forint összeggel, nyilvános pályázat útján.

A cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) kormányhatározat keretében megvalósult legfontosabb feladatok:

- Kollégiumi férőhely-bővítési program keretében 2001. szeptemberétől 16 kollégiumban 287 hátrányos helyzetű roma tanuló nyert kollégiumi elhelyezést.
- A Phare támogatással Szolnokon elkészült egy 80 férőhelyes kollégium, Ózdon pedig egy 120 férőhelyes kollégium átadása 2002. májusára várható.
- A Gandhi Közalapítványi Gimnázium feladatai ellátásához az OM kiegészítő támogatásként biztosítja az összes (iskolai, kollégiumi, kiegészítő kisebbségi) közoktatási normatíva még egyszerűsítését.

Felépült a Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium iskolaépülete. A 604 millió forintos összköltségből 470 millió forintot központi beruházási keretből biztosított a tárca.

- Tanulmányi átlagtól függően (általános iskola 3,5; középiskola 3,0; felsőoktatás sikeresen lezárt szemeszter) minden roma gyermek, tanuló és egyetemi hallgató ösztöndíj támogatásban részesül.

Az Oktatási Minisztérium az egyetemi előkészítőkön, illetve a költségtérítéses felsőfokú képzésben résztvevő fiatalok számára képzési költségtérítést biztosít szintén nyilvános pályázat útján.

E feladatok hatékony ellátása érdekében a tárca – megállapodás alapján – együttműködött az Országos Cigány Önkormányzattal.

Kollégiumok

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának elkészítésére két kollégiumi bizottságot hoztunk létre. A kialakított jogszabály – egyeztetések és országos megmérettetések után – 2001. decemberében 46/2001. (XII. 22.) számú OM rendeletként megjelent. A rendelet hatálya kiterjed – fenntartóra tekintet nélkül – az önálló és intézményegységként működő kollégiumokra (diákothonokra), illetőleg azok valamennyi alkalmazottjára, a kollégiumba felvett és externátusi elhelyezésben

részesülő tanulókra. Részletezi a kollégium helyi pedagógiai programjának tartalmát, a tanulói részvétel formáit, kötelező órakeretét. Éves tanulói foglalkozási terv készítését írja elő az intézményvezető részére, melyet a nevelőtestület fogad el.

A kollégiumi ellátás biztosítása érdekében a normatív támogatás jelentősen nőtt, és ez az összeg országos átlagban megközelíti a kollégiumok működésének teljes fedezetét. Kiemelkedő támogatást kapnak a fogyatékos gyermekekkel foglalkozó Arany János programban résztvevő kollégiumok

Művészeti oktatás

Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő 26 db művészeti (képző- és iparművészeti, táncművészeti, valamint a zeneművészeti) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének tartalmi felülvizsgálata szakértők bevonásával, illetve a szakképző intézmények és szakmai érdekképviselőket ellátó szervezetek közreműködésével megtörtént. A rendelet módosítására a tartalmi változások mellett azért került sor, mivel a hatályos rendelet előírásaival a dokumentumok nem voltak összhangban.

Egészségnevelés és környezeti nevelés

Jelentős feladat hárul a tárcára az egészségnevelés és a drogprevenció területén. A Nemzeti Stratégia alapján a központi programok, valamint a szakmai szervezetek és iskolák kezdeményezéseinek támogatásával, információs anyagok készítésével, pedagógusok felkészítésével és továbbképzésekkel elsősorban a korszerű egészségfejlesztést és a megelőzést kívánjuk erősíteni, figyelembe véve a rövid-, közép- és hosszú távú feladatokat. Elsősorban azok a programok, események részesültek támogatásban, amelyek a veszélyeztetett korosztályt a legszélesebb körben elérték, illetve szakmailag olyan elemeket tartalmaztak, amelyek az eddigi tapasztalatok alapján a legjobb hatékonyságot érték el. Ugyancsak az egészséges életre nevelést szolgálja az iskolai testnevelés és sportfeladatok központi támogatása is. Ennek érdekében Az OM az ISM-mel együttesen adott ki rendeletet az iskolai sporttevékenységről. A 34/2001. (IX. 14.) OM – ISM együttes rendelet az iskolai sportkör szakmai programját, időkeretét határozza meg, továbbá előírja, hogy a költségvetési törvényben a diáksportra, iskolai sportra biztosított normatív kötött felhasználású támogatás a mindennapos testedzésre milyen módon használható fel.

Idegennyelv-oktatás

A kerettantervi szabályozás a középiskolai idegennyelv-oktatásra is hatást gyakorolt. A szabályozás heti három órában határozta meg az idegen nyelvi órák minimumát. A heti óraszámot nem maximálta, a középiskolák saját szabad keretükből bővíthetik a nyelvoktatás óraszámait. A kerettantervek az általános iskolában 4. évfolyamtól tették kötelezővé a nyelvoktatás kezdetét, a gimnáziumok számára pedig kötelezően előírták a 9. évfolyamtól kezdődően a második idegen nyelv oktatását. A kerettantervek

kétévenkénti bontásban az Európa Tanács ajánlásainak rendszerében meghatározzák az elérendő nyelvtudási szinteket. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy első idegen nyelvből a tanulók a 10. évfolyam végére várhatóan az A2-B1 közötti, alapfokú nyelvtudásnak megfelelő szinten állnak, míg a 12. évfolyam végén a B1-B2 szintek között, ami a szorgalmasabb tanulók számára már az alapóraszám mellett is elérhetővé teszi a középfokú államilag elismert nyelvvizsga szint elérését.

Az iskolarendszerű nyelvtanulást kiegészítő nyelvtanulási formák (például nemzetközi diákcserek, intenzív nyelvi táborok) erősítik az idegen nyelvek tanulása iránti motivációt, fejlesztik az autonóm nyelvtanulási készséget, ráébresztik a tanulókat az osztálytermi keretek között megszerzett tudás valós értékére és felhasználhatóságára, motiválnak a nyelvtudás továbbfejlesztésére. E célok szem előtt tartásával az Oktatási Minisztérium folytatva a 2000-ben elindított programot 2001-ben pályázat útján támogatást adott a tanulók nyelvtanulását segítő külföldi és magyarországi programokhoz.

Kétoldalú nemzetközi szerződéseken alapuló nyelvtanári továbbképzések támogatása is sor került. A kétoldalú együttműködési megállapodásokban foglaltak alapján négy nemzetközi intézet (a British Council, az Institut Francais, az Olasz Kultúrintézet és a Puskin Intézet), illetve Szászország együttműködve az OKSZI-val öt nyelvből (angol, francia, olasz, orosz és német) rendeztek 2001 nyarán kéthetes nyelvtanári továbbképzést, összesen 300 általános és középiskolai tanár részére.

Országos mérési és értékelési program

2001-ben a magyar közoktatás rendszerében új elemként jelent meg az országosan komplex és egységes mérési-értékelési program. A korábbi gyakorlat elsősorban a monitor jellegű mérés, valamint az egyes nemzetközi mérésekben való részvétel volt. Az országos értékelési és mérési program elindításával olyan program indult, amely a tankötelesekor három évfolyamán vizsgálja meg a tanulók teljes körének a teljesítményét, segítve ezzel elsősorban az iskolák önértékelését, valamint a közép és hosszú-távú tartalmi fejlesztéseket.

A program jogszabályi feltételeként az oktatási miniszternek a 2001/2002. tanév rendjéről szóló 15/2001. (V. 25.) rendelete a 24.§-a 5. pontjában elrendelte egy országos szakmai mérés-értékelés lebonyolítását az oktatási intézmények 1.-5.-9. évfolyamain.

Intézmények, szakmai szervezetek, programok támogatása

A közoktatási terület a 2001. évben intézményektől, szakmai szervezetektől érkező támogatási kérelmeket több mint 220millió Ft-tal segítette. Ezen belül kiadványok és videokazetták elkészítésének támogatására, illetve ezek iskolákhoz való eljuttatására több mint 54 millió forintot fordítottunk. Versenyek támogatását közel 42 millió

forinttal, a diákok nemzetközi versenyekre való kijutását 5 millió forinttal segítettük. A különböző programok, pályázatok és projektek támogatása a tavalyi esztendőben megközelítette a 91 millió forintot. Pedagógusok szakmai konferenciáinak megrendezését 31 millió forinttal támogattuk.

A tárca támogatta a „Szép magyar beszéd” és az „Édes anyanyelvünk” anyanyelvi versenyek általános, közép- és szakiskolák, valamint a pedagógusképző intézmények hallgatói számára megrendezett regionális és országos versenyeket, a Kazinczy Alapítvány tevékenységét, versenyeit.

Iskolai emléknapok

A 2000/2001-es tanévben jelent meg először feladatként három iskolai emléknap megtartása. A tanév rendjéről szóló 9/2000. (V. 31.) OM rendelet értelmében a középiskolákban és a szakiskolákban február 25-e a kommunista diktatúrák áldozatainak, április 16. a holokauszt áldozatainak, október 6. az aradi vértanúk emléknapja. Az Oktatási Minisztérium ingyenesen eljuttatott kiadványokkal kívánt segítséget nyújtani az emléknap pedagógiaileg eredményes lebonyolításához.

Olvasás Éve

A Kormány a 2081/2001. (IV. 13.) számú határozatában döntött az Olvasás Éve programról, mely szerint a 2001. június 1-jétől 2002. június 15-ig terjedő időszakot az Olvasás Évének nyilvánította. A határozat felhívta a nemzeti kulturális örökség miniszterét és az oktatási minisztert, hogy az Olvasás Évével összefüggő koordinációs és adminisztrációs feladatok ellátására Programirodát hozzon létre. Az oktatási miniszter 2001. június 27-i dátummal támogatási szerződést kötött az Országos Felsőoktatási Felvételi Irodával az Olvasás Éve programsorozat háttérfeltételeinek megszervezésére.

Diáksparlament

Az Országos Diáksparlament a közoktatási törvényben előírtaknak megfelelően háromévenként kerül megrendezésre. A 2001-ben megrendezett diáksparlamenten az általános és középiskolás küldöttek összesen 1085 fővel képviseltették a diákságot. A parlament szakmai előkészítését az erre a célra létrehozott bizottság végezte. A szervezési és konkrét bonyolítási feladatokat a pilisborosjenői Pedagógus-továbbképzési Kht. végezte külön szerződésben foglaltak szerint.

Az oktatás infrastruktúrája

Az oktatás infrastruktúrájának bővítéséhez a megyei közoktatási közalapítványok és az OM támogatása is hozzájárult. Említésre érdemes, hogy a Svéd-Magyar Segélyszervezet segítségével 6 rászoruló önkormányzat számára ingyenesen használt, de még nagyon jó minőségű iskolai eszközök, bútorok Svédországból Magyarországra szállítását finanszírozta az Oktatási Minisztérium.

Az épületállomány rekonstrukciójában, új beruházások terén a címzett és céltámogatások csak nagyon mérsékelten segítettek az elavult iskolaépület-állományon. Ugyanis a beérkező igények 10 %-a, az indokolt igények 15-20 %-a volt kielégíthető a rendelkezésre álló költségvetésből.

A tárca 2001. évben is folytatta a közoktatási intézmények informatikai fejlesztését a tartalomfejlesztésben, valamint az informatikai eszközök alkalmazásában az intézményekkel történő kommunikáció területén (KIRSTAT, KIR, Tankönyvi adatbázis).

COMENIUS 2000

A 2000. évben kiírt és sikeresen megvalósított pályázatok után az Oktatási Minisztérium 2001-ben önálló és csoportos formában is meghirdette a COMENIUS 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Program I. intézményi Modelljének kiépítését.

A 2001. márciusában kiírt

- önálló pályázatra 1163 pályázat érkezett, amelyből 251 intézménnyel kötöttünk 2001. szeptemberében szerződést.
- csoportos pályázatra 84 pályázat érkezett (325 intézmény), amelyből 59 csoporttal kötöttünk 2001. szeptemberében szerződést (228 intézmény).

A 2001. augusztusában kiírt csoportos pályázatra 77 pályázat érkezett (297 intézmény), amelyből 62 csoporttal 2002. januárjában kötöttünk szerződést (239 intézmény).

A Comenius 2000. Minőségfejlesztési Program I. intézményi modelljének célja a minőségfejlesztésre való ráhangolódás, a partnerközpontú működés kialakítása. A programban résztvevő új intézmények a gyakorlati tapasztalatok felhasználásával továbbfejlesztett I. intézményi modell alapján kezdhették meg a munkát, valamint hogy a nyár folyamán, a pályázaton nyertes intézmények pedagógusai számára már e továbbfejlesztett modell követelményrendszerét oktatták a minőségügyi pedagógus-továbbképzések keretében.

A Comenius Program eredményeinek értékelését, valamint a rendelkezésre álló támogatás felhasználásának ellenőrzését és a szerződéses követelmények teljesítését a Programigazgatóság az intézményi monitoring rendszer keretében vizsgálja. A monitoring rendszer két legfontosabb eleme az intézményi munkajelentések értékelése, valamint az intézményekben lefolytatott helyszíni értékelés.

Közoktatásfejlesztés-kutatási tevékenység

A pedagógiai kutatásokat arra felkészült műhelyekkel vagy szakemberekkel végeztetjük, legtöbbször helyzetfelmérés, döntés-előkészítés, vagy a közoktatás távlati fejlesztése céljából. A pályázati rendszerű lebonyolításnál a kitűzött témák többnyire

az EI csatlakozásból adódó feladatokhoz, a közoktatás egyes területei (pl. irányítás, pénzügy) hatékonyságának, korszerűsítésének és minőségének fejlesztéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók speciális oktatásához fűződnek. A közoktatás-fejlesztési kutatási feladatok ellátásában fontos szerep hárul az Országos Közoktatási Intézetre, amelynek 2001. évi projektjei elsősorban tantervfejlesztésre, a mérési-értékelési feladatokra, és közoktatási helyzetfelmérésekre vonatkoznak.

Hagyományosnak mondható az az együttműködés az MTA Pedagógiai Bizottságával, amelynek keretében 2001-ben a két fél közösen kiírt pályázat útján adott támogatást a közoktatás aktuális kérdéseit vizsgáló kutatási projektekhez.

Közoktatás háttérintézményeinek változásai

Az OM közoktatási feladatokat ellátó háttérintézményeinek átszervezése keretében az Írisz-Sulinet Programiroda, valamint az Országos Közoktatási Intézet (OKI) győri Információs és Informatikai Központja szakmai feladatai az Országos Felsőoktatási és Felvételi Iroda, később névváltoztatás miatt az Educatio Kht.-hoz került. Ezzel valamennyi, a közoktatással kapcsolatos informatikai szolgáltatási tevékenységet és egyéb informatikai feladatot a továbbiakban a kht lát el. Közhasznú szerződéssel biztosítottuk a közoktatási statisztikai rendszer, a közoktatási információs rendszer üzemeltetését és a középiskolai felvételi rendszer informatikai háttérét. Az érettségi vizsga fejlesztése és az érettségihez kötődő, valamint az ehhez tartozó mérési-értékelési tevékenységek egy helyre, a Kiss Árpád Országos Közoktatási Szolgáltató Intézethez kerültek.

Szakképzés

A szakképzés többszatornás finanszírozási rendszere az előző évekhez képest nem változott. A forrásrendszer alapvető elemei továbbra is a központi költségvetési normatív támogatás, az önkormányzatok kiegészítő hozzájárulása, a gazdasági szféra által biztosított szakképzési hozzájárulás, illetve a hozzájárulási rendszer részét képező – a Munkaerőpiaci Alap szakképzési alaprészének jogutódjaként létrejött – fejlesztési és képzési (F + K) alaprész.

A normatíva-rendszer a közoktatási törvényben deklarált képzési szerkezethez illeszkedik. A 2001. költségvetési évtől a középfokú nevelés-oktatás szakaszán folyó közismereti oktatás (gimnázium, szakközépiskola 9-12. évfolyam, szakiskola 9-10. évfolyam) azonos mértékű normatív támogatásban részesül. Szakképzési normatíva csak szakképzési évfolyamokon (valamint az oktatási törvény szerint, az OSZJ alapján szervezett – kifutó – technikusképző évfolyamokon) tanulók után vehető igénybe.

A szakképzés fejlesztésének alapvető forrása továbbra is a szakképzési hozzájárulás, illetve azon belül az MPA fejlesztési és képzési alaprésze, amelynek törvényi szabályozása 2001. július 1-jétől megváltozott. A szakképzési hozzájárulásról és a

képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló 2001. évi LI. törvény a szakképzési hozzájárulási rendszer elemévé tette a felsőoktatást.

Az új törvényi szabályozás maga után vonta a végrehajtási szabályozás felülvizsgálatát is. Kiadásra került a 31/2001. (IX. 14.) OM rendelet, amely a szakképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló 2001. évi LI. Törvény végrehajtási szabályait (a szakképzési hozzájárulási kötelezettség elszámolásának, a fejlesztési támogatás nyújtásának, a visszatérítés igénylésének eljárási szabályait, valamint az ellenőrzés rendszerét) foglalja magában. Ezzel egyidejűleg megjelent a 32/2001. (IX. 14.) OM rendelet, mely a szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalók részére szervezett szakképzéssel teljesítő hozzájárulásra kötelezettek költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól rendelkezik.

A fejlesztési és képzési alaprész tényleges bevétele a korábbi évek dinamikájának megfelelően növekedett és 2001-ben meghaladta a 16 milliárd forintot. Az alap felhasználása 2001-ben több mint 99%-os volt. Az alaprész 15,9 milliárd Ft-ot meghaladó forrásfelhasználásának összetételét tekintve jelentős mértékben megnőtt a központi programok keretében, illetve a közalapítványokon keresztül megvalósított fejlesztések aránya, ugyanakkor csökkent a pályázati úton történő forrásfelhasználás. A jóváhagyott decentralizált pályázati keret – a korábbi évek szakmai prioritásait alapvetően megőrizve – 2001-ben 3,5 milliárd Ft volt. Központi pályázat mindössze két célcsoportban került meghirdetésre, közel 400 millió Ft értékben.

A 2001. év folyamán megkezdődött az iskolai rendszerű szakképzésben résztvevő tanulók juttatásairól szóló 9/1993. (XII. 30.) MüM–MKM együttes rendelet felülvizsgálata, melynek eredményeként új rendelet – a 4/2002. (II. 26.) OM rendelet – került kiadásra. A rendelet szabályozza a tanulókat megillető díjazás, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, illetve egyéb juttatás feltételeit, mértékét.

A felnőttképzés irányítása területén meghatározó esemény volt a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény megalkotása és a végrehajtását szabályozó felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásba vételének részletes szabályozásáról szóló 48/2001. sz. (XII. 29.) OM rendelet kimunkálása.

A felnőttképzési törvény által előírt új intézményrendszer (elsősorban az NSZI-n belül a Nemzeti Felnőttképzési Intézet) létesítésére már a 2001. évben is biztosítottunk támogatást, és hozzájárultunk az új nyilvántartási funkcióra kötelezett OKÉV gépparkjának beszerzéséhez.

Az országos statisztikai adatgyűjtés keretében az Oktatási Minisztérium évről-évre felméri az iskolarendszeren kívüli szakképzést folytató intézmények körében a felnőttek képzésére jellemző adatokat. A legutóbbi négy év adatai alapján megállapítható, hogy a résztvevők száma az 1997. évi 94 ezerről 2001-re 144.570 főre nőtt.

Az Országos Képzési Jegyzékről szóló 7/1993. (XII. 30.) MüM rendelet módosítása a 27/2001. (VII. 27.) OM rendelet kiadásával megtörtént. Új szerkezeti elemként a szakközépiskolai és szakiskolai kerettantervi munkák megkezdésekor az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések csoportosításával kialakításra kerültek a szakterületek és szakmacsoportok. Négy szakterületbe és összesen 21 szakmacsoportba történt a jegyzékben szereplő szakképesítések besorolása. A szakképesítések szakmacsoportos hovatartozásukon túl képzési jellegük szerint is csoportosításra kerültek. A kiadott Jegyzék 812 szakképesítést tartalmaz, amelyből 58 új illetve összevont szakképesítés.

Az 1998-ban 24 intézmény részvételével megindult akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben a kezdeti, 13 felsőfokú szakképesítés száma 2001-re 39-re emelkedett. 2001 végére az indítási engedéllyel rendelkező intézmények száma már 167-re emelkedett, az engedélyezett programok száma 257 volt és a képzésben résztvevők száma meghaladta a nyolcezret.

Harmadik évébe lépett az 1998-ban indult ifjúsági szakképzés korszerűsítése program. A program két komponensének mintegy 250 szakképző iskolája folytatta a szakmai munkát. A középfokú szakmai orientáció "B" komponens feladata a középiskolai képzés színvonalának emelése. A piacorientált szakmai képzés "A" komponens feladata a szakképzés európai normákhoz való közelítése a munkaerőpiac igényei szerinti szakmai képesítést nyújtó képzési szakasz megvalósítása új képzési programok segítségével.

Kutatás-fejlesztés

A kormány tudomány- és technológiapolitikai elveit és cselekvési programját a „Tudomány és technológiapolitika 2000” címen elfogadott dokumentum alapján alakította ki.

A cselekvési program abból indul ki, hogy hazánk is elérte azt a fejlettségi szintet, amelyen túl stabil fejlődés erős K+F nélkül nem képzelhető el, a K+F kiemelt támogatása a gazdaság fejlődésének stabilitása szempontjából elengedhetetlen és bőségesen megtérülő befektetés.

A hatékony kutatás és fejlesztés a kellő tudással felvértezett *emberi erőforrás*, a megfelelő *intézményi rendszer*, az *infrastruktúra* (műszerek, eszközök) és a *finanszírozás* együttesét igényli.

A kutatási-fejlesztési terület 2001. évi eredményei

A tárca az alkalmazott kutatási-fejlesztési munka teljesítményének fokozása érdekében tematikus pályázatokat hirdetett meg a biotechnológia, az információs technológiák, és a környezetvédelmi műszaki fejlesztés területén. E pályázatok keretében termékek, technológiák és szolgáltatások fejlesztésének támogatását biztosította. A bírálóbizottságok javaslatai alapján 139 pályázat nyert el mintegy 5,5 milliárd Ft

összegű támogatást. A pályázatok elbírálása során előnyben részesítették azokat a pályázatokat, melyekben egyetemi és költségvetési kutatóhelyek a vállalkozásokkal közösen pályáztak.

Az OM több mint 1 milliárd Ft-tal támogatta 5 Kooperációs Kutatási Központ létrejöttét az egyetemi városokban. Ezek a központok a többi között szolgálják a kis- és középvállalkozói kör kutatási és fejlesztési képességének javítását, a kész eredmények átvételét, a piacteremtést illetve az ehhez szükséges kutatói háttér biztosítását.

A Széchenyi program keretében – a Gazdasági Minisztériummal közös támogatást biztosított a tárca öt csúcstechnológiai kutatóközpontot létrehozó – egyenként az 500 millió Ft költséget meghaladó beruházáshoz, amelyből három az autóalkatrész előállítás, egy a környezetvédelmi és egy a televízió képcső gyártással kapcsolatos kutatás-fejlesztéssel foglalkozik

A kutatóhelyi műszerállomány fejlesztéséhez 94 pályázónak közel 1,5 milliárd Ft támogatást biztosított az OM.

A nemzetközi – és különösen az EU tagországokkal való – együttműködés serkentésére 80 millió Ft támogatást nyertek el az EU hálózatok és EU konzorciumok létrehozásában közreműködő hazai kutatók. Ezen túlmenően jelentős támogatásban részesültek az EU kapcsolattartó irodák, melyek közvetve segítik az EU 5 Keretprogramban való sikeres részvételt. A kétoldalú tudományos kapcsolatok terén 23 reláció 510 projektjében támogatták a kutatói mobilitást.

Ez évben került sor a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok beindítására. Az öt programban:

- a) az életminőség javítása,
- b) információs és kommunikációs technológiák,
- c) környezetvédelmi és anyagtudományi kutatások,
- d) agrárgazdasági és biotechnológiai kutatások,
- e) a nemzeti örökség és a jelenkori társadalmi kihívások kutatása

benyújtott, három éves futamidejű projektek közül 124 nyertes pályázó, több mint 20 milliárd Ft összegű támogatásáról döntött az oktatási miniszter.

Magyarország társult orszádként, teljes körben, az EU tagállamaival csaknem azonos jogokkal, befizető tagként vesz részt az EU 5. Keretprogramban (továbbiakban 5. KP). A magyar társulást különösen indokolta, hogy a tudományos és technológiai együttműködés a magyar EU tagság próbaterepe, előfutára lett, de talán még fontosabb az az élő nemzetközi kapcsolatrendszer, ami ezen az úton kialakul mind a kutatók-fejlesztők, mind az állami szereplők szintjén.

Az 5. KP-hoz való csatlakozással egyidejűleg Magyarország befizetési kötelezettséget vállalt a program költségvetésébe. Az 5. KP négy éve során ez – az EU-tól kapott fizetési kedvezménynek, valamint a PHARE keretből kapott kiegészítésnek

köszönhetően – a szokásos GDP-arányos kvótánál kedvezőbb, de évente növekvő mértékű volt. 2002 az első, teljes összegű befizetés éve, amikor a befizetendő összeg eléri a GDP-aránynak megfelelő szintet.

Az 1999-2001 közötti időszakban befizetett összesen 19,72 mEUR összeghez képest 2002. áprilisig összesen 2447 olyan pályázat született, melynek magyar résztvevője is volt, közülük 514 nyertes lett, 60.142 mEUR támogatási értékben. Számolnunk kell azonban azzal a ténnyel, hogy a 2002. évi befizetés 22,14 mEUR, ugyanakkor a 2002. évi nyerési esély a nyitott programok kis száma miatt csekély. A 2001. évben sikerült önálló költségvetési forrást biztosítani a nemzetközi tudományos szervezetekben való tagsági díjak befizetéséhez. Ez a jelentős összeg (850 millió Ft) lehetőséget biztosított/biztosít a magyar kutatóknak, hogy a világ legnagyobb és legkorszerűbb tudományos nagyberendezéseit használhassák, illetve speciális projekteknél vehessenek részt.

Nemzetközi kapcsolatok

A 2001. év folyamán kiemelt prioritás volt az európai integrációs folyamat előmozdítása, így elsőbbséget kaptak a Közösségi Vívmányok Átvételének Nemzeti Programjában megfogalmazott feladatok.

Az Európai Unió Strukturális Alapjainak fogadását előkészítő **Nemzeti Fejlesztési Terv** (továbbiakban NFT) kialakítása 2001 tavaszán kezdődött el a Gazdasági Minisztérium koordinációja mellett. A 2160/2001-es, majd az abban foglaltakat megerősítő 2146/2002. (V. 10.) kormányhatározat értelmében az OM gyakorolta a fő felelősséget az NFT ún. Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programjának (továbbiakban Humán OP) kidolgozásáért. 2001-ben elkészült az NFT helyzetelemzésének, SWOT-analízisének és célrendszerének, illetve a Humán OP helyzetelemzésének és intézkedéseinek első változata.

Szintén az OM dolgozza ki a Kutatás, Fejlesztés, Innováció (KFI) alprogramot, amely része a GM által koordinált gazdasági versenyképesség operatív programnak. A KFI alprogram a helyzetértékelés és a SWOT analízis eredményeire alapozva a tudásbázis és az innovációs képességek erősítését kívánja szolgálni.

A Phare 2000 program alapján Phare támogatásban nem részesülő ún. tükörrégiókkal a bizonytalan és ellentmondásos jogszabályi háttér következtében jelentős késéssel, de megindult az egyeztetés a humán erőforrás-fejlesztési tervek és prioritások összehangolása tárgyában. A késés következményeként a tárca csak részben tudta biztosítani az ágazati prioritások érvényesülését a pályázatok kiírásánál.

A Strukturális Alapok fogadását és kezelését előíró EU jogszabályok a programok megvalósítását monitoring és ellenőrző rendszerek kiépítéséhez kötik. A humán erőforrás-fejlesztéssel összefüggő egyik legfontosabb feladat az e

rendszerekhez tartozó indikátorok kifejlesztése, amelyek a jelenlegi adatgyűjtési rendszerrel nem állíthatók elő. Ennek érdekében az OM kutatásokat kezdeményezett az indikátorok fejlesztését megalapozandó. A kutatás felmérte a legnagyobb 400 hazai vállalat munkavállalókkal szembeni kompetencia elvárásait, és ajánlásokat tett az iskolarendszerű képzés és a munkaerőpiaci elvárások egymáshoz közelítésére.

Nemzetközi kapcsolatainkban jelentős szerepet játszanak a **kétoldalú kormányközi és tárcaszintű oktatási, valamint tudományos és technológiai (TÉT) egyezmények**, munkatervek és együttműködési megállapodások. Az Oktatási Minisztériumnak jelenleg 105 országgal van oktatási és kulturális kormányközi egyezménye. Ezek a dokumentumok csupán szándéknyilatkozatok, melyek konkrét feladatvállalásokat nem tartalmaznak. Az erre épülő munkatervek tartalmazzák az ösztöndíjas csereprogramokat, kutatók cseréjét és egyéb tudományos együttműködési lehetőségeket. Állandó munkakapcsolatunk 53 országgal van. A TÉT együttműködésen belül 31 kormányközi egyezményünk van, melyek projekt alapú együttműködéseket szabályoznak.

A 2001. év folyamán megfogalmazásra került, hogy tárcánk mely országokkal kívánja továbbfejleszteni kapcsolatait az oktatás terén. Eszerint kétoldalú nemzetközi kapcsolatainkban prioritást élveztek az Európai Unió tagállamai, a Magyarországgal szomszédos és a visegrádi államok, Norvégia és Svájc, a G8 csoport tagjai, India, Dél-Korea, Egyiptom, Dél-Afrika, Mexikó, Argentína és Ausztrália. Legfontosabb öt partnerünk Németország, Franciaország, Ausztria, Nagy-Britannia és Hollandia volt. Megújítottunk oktatási munkatervünket többek között Ausztriával és Görögországgal, mely munkatervek az előzőeknél szélesebb körű együttműködést ölelnek fel. Munkatervi előkészítő tárgyalásaink során nagy gondot fordítunk az együttműködési pontok eddigieknél konkrétabb megfogalmazására. Szorgalmazzuk a projekt alapú együttműködések kialakítását az egyes partner országokkal. Ilyen projekt alapú együttműködésünk már évek óta zajlik Nagy-Britanniával, Németországgal és Hollandiával. További prioritásunk, hogy törekszünk az intézményközi kapcsolatok fejlesztésére.

A nemzetközi feladatok között is kiemelt jelentőségű a **határon túli magyarok oktatási feladatainak támogatása**.

Az OM a 2000-ben megkezdett ösztöndíjreformot folytatva 2001-ben kiépítette a határon túli magyar ösztöndíjazás szakmai és adminisztratív hátterét, amely alkalmassá vált a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvényben (továbbiakban: Szátv.) biztosított ösztöndíjak kezelésére is. Az ösztöndíjak finanszírozása a tavalyi évhez hasonlóan két forrásból került biztosításra: az OM mellett az Apáczai Közalapítvány 150 millió Ft-tal támogatta a gyakorlati teendőket ellátó Márton Áron Szakkollégiumot.

Az ösztöndíjban részesült teljes képzésben résztvevő elsős hallgatók száma csökkent a megelőző évi adatokhoz képest, míg a részképzésben részesülő hallgatók arányát sikerült megnövelni.

A tárca 2001-ben fenntartotta magyarországi általános és a középiskolai ösztöndíjait, amelyek különlegesen indokolt, speciális esetben kerültek csak megítélésre (85 fő részére).

A szülőföldi diáktevékenység keretében a határon túli felsőoktatási intézmények magyar nemzetiségű hallgatóit tömörítő, elsősorban hallgatói és doktorandusz – összesen 12 – szervezetek jutnak támogatáshoz szülőföldi tevékenységük ellátására. A pályázati úton kiosztott támogatásokkal a szervezetek szakmai erősödését, a szakmailag fontosabb programok megvalósulását kívántuk elősegíteni.

Az anyanyelven folyó oktatás elősegítésére támogattuk a határon túli magyar módszertani központokban folyó oktatási tevékenységet, a szakmai szervezetek munkáját, a határon túli magyar pedagógus szövetségek által szervezett nyári akadémiákat, a szülőföldi továbbképzéseket. A kihelyezett tagozatok támogatásakor célunk az volt, hogy előkészítsük a majdani önálló határon túli magyar nyelvű felsőoktatási intézmény-rendszert. 2001-ben a csíkszeredai, marosvásárhelyi, nyárádszeredai kihelyezett képzés az Erdélyi Tudományegyetem részévé vált a Partium Egyetemmel együtt. Kárpátalján pedig ugyanebben az évben Ukrajna Akkreditációs Bizottsága akkreditálta a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola tanítói szakát. Valamennyi program a határon túli értelmiség-továbbképzést, a határon túli magyar közoktatás, illetve a kihelyezett tagozatokon keresztül a határon túli magyar nyelvű felsőoktatás fejlesztését szolgálta.

Támogatást biztosított a tárca a tankönyv és tantervkészítésre, illetve a tankönyv- és taneszköz ellátásra, a helyi igények alapján megírt tankönyvek, kiegészítő kiadványok, tantervek előkészítésére és kiadására, valamint a tankönyves műhelyek fejlesztésére.

A fejlesztéseket és kutatásokat pályázat alapján ún. kutatói ösztöndíjak (437 hónap) biztosításával segítette az OM. A pályázat meghirdetésében és bonyolításában 2001-től kezdődően az AGORA irodák is tevékenyen részt vállaltak.

A határon túli magyar hallgatók jobb kollégiumi férőhellyel való ellátottságáért, a szakkollégiumi rendszer hatékony üzemeltetésének az érdekében és az átalakuló ösztöndíjazási rendszer (részképzés emelkedő aránya) kiszolgálásáért 2001-ben Szegeden, Pécsen és Debrecenben megnyíltak a Márton Áron Szakkollégium vidéki kollégiumai.

A külföldiek magyarországi és a magyarok külföldi felsőfokú tanulmányainak egyes kérdéseiről szóló 157/2001. (IX. 12.) Korm. rendelet megalkotása az intézményi és jogi környezet változásaihoz igazította és pontosította a hazánkban tanuló határon túli magyar hallgatók tanulmányainak és ösztöndíjazásának szabályozását.

2001. első félévében került sor a Szátv. oktatási részének kidolgozására a MÁÉRT OSZB által elfogadott ajánlásokkal összhangban. A törvény elfogadása után (2001. 06. 19.) az év második felében pedig a Szátv. végrehajtási rendeleteinek kidolgozása történt meg, melynek eredménye a 319/2001. (XII. 29.) Korm. rendelet a szomszédos

államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya alá tartozó személyek diákkedvezményeiről, valamint a 47/2001. (XII. 29.) OM rendelet a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény oktatást érintő rendelkezéseinek végrehajtásáról.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás előkészítéséből adódó egyik legjelentősebb jogharmonizációs feladat 2001-ben az európai uniós jogszabályokkal összhangban álló **Elismerési törvény megalkotása** volt. A Parlament elfogadta a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló törvényt, amely 2002. január 1-jével lépett hatályba kivéve a törvény harmadik részét, mely az Európai Unió valamely tagállamában és az Európai Unió valamely polgára által szerzett, képzést tanúsító okiratok elismerését szabályozza. Ez a rész hazánknak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi egyezményt kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép életbe. A törvény megalkotásával olyan átfogó szabályozás született, amely hosszú távon és széleskörűen rendezi a külföldön szerzett bizonyítványok és oklevelek elismerésével kapcsolatos feladatokat, és az ezeket ellátó intézmények hatásköreit.

A jogszabály-előkészítő tevékenység mellett a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ fő feladata a külföldön szerzett bizonyítványok és oklevelek elismerése. Mindemellett a központ az Európai Bizottság és az Európa Tanács elismerési kérdésekkel foglalkozó nemzetközi hálózatainak magyarországi tagjaként az ENIC/NARIC hálózati tagságból eredően információszolgáltatás is végez, továbbá nemzetközi konferenciákon és kiadványokban népszerűsíti a magyar felsőoktatást. Ezen tevékenysége keretében angol nyelven megjelentette, illetve megjelenteti a felsőoktatási, a közoktatási, a szakképzési és az elismerési törvényt. Szerteágazó feladatai közé tartozik az anyanyelvi vendégtanárok magyarországi működésének, valamint a magyarországi CEEPUS programnak a koordinálása is.

A 2001. évi szakmai tevékenységet jellemezve ki kell emelnünk, hogy a **többoldalú és a nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatok** körét sikerült bővíteni, és azokat elmélyíteni. Így – különös tekintettel a magyar elnökségre – új elemekkel gazdagodott a Visegrádi Együttműködés, és a Quadrilaterale, de csatlakoztunk több OECD programhoz, és eredményesen veszünk részt az Európa Tanács új programjaiban is.

Eredményesen vettünk részt az ágazatközi munkákban (NFT, SPP II Twinning Program), többek között a Fejlesztéspolitikai Koordinációs Tárcaközi Bizottság tevékenységében, illetve a régiókkal történő együttműködésben. 2001-ben két új Phare program indítása mellett a korábbi (az 1999-es és a 2000-es) Phare programok megvalósítása is sikeresen zajlik. 2001. év folyamán elkezdődött az OM 2002/2003. évi Phare programjaira vonatkozó javaslatok tervezése, kidolgozása.

1.cím Oktatási Minisztérium Igazgatása

1. alcím OM igazgatása

Az alcímhez tartozó költségvetési szervek:

- OM Gazdálkodási Főosztály
- OM Alapkezelő Igazgatósága

A minisztérium igazgatási költségvetésének tervezésével, végrehajtásával kapcsolatos feladatokat az **OM Gazdálkodási Főosztálya** látja el.

Év közben az alcím intézményeinek köre bővült. 2001. május 18. napjával létrejött az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága a minisztérium részére pályázati és pénzügyi lebonyolítási, (KMÜFA és NKFP fejezeti kezelésű előirányzatok, illetve a Munkaerő Piaci Alap F+K alaprésze) irodai működtetési és gazdasági-ügyviteli szolgáltatásokat nyújtó és ezzel összefüggésben nyilvántartási, adatszolgáltatási, elemzési és ellenőrzési feladatokat ellátó teljes jogkörű, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv.

Az **OM Alapkezelő Igazgatósága** elsődleges feladata, hogy elősegítse az Oktatási Minisztérium és háttérintézményei által kezelt pénzügyi források pályázati és más formában történő, a jogszabályoknak megfelelő és hatékony felhasználását.

Az intézmény 2001. évre nem rendelkezett eredeti előirányzattal, feladatainak ellátását 3 költségvetési forrás finanszírozta, amelyek egyenként az adott támogatási forrással összefüggő, intézményi működési és felhalmozási kiadásokra voltak fordíthatók.

Ezek:

- A Munkaerő Piaci Alap fejlesztési és képzési alaprésze kiadási főösszegének legfeljebb 5 %-áig terjedő pénzeszköz átvétel,
- a Központi Műszaki Fejlesztési Alapprogram cél-előirányzatán belül menedzsment keret összege (2001. évben 342 millió Ft működésre és 75 millió Ft felhalmozásra),
- A Nemzeti Kutatásfejlesztési Program fejezeti kezelésű előirányzatának legfeljebb 5 %-áig terjedő hányada.

Fenti forrásokból 2001. évben 860,5 millió Ft került az intézményhez átadásra, illetve átcsoportosításra.

Az új intézmény belépése miatt mind a kiadások, mind a bevételek nagymértékben megemelkedtek. A 2000. évi 6.318,0 millió Ft tényleges kiadásokkal szemben a 2001. évi tény 11.470,7 millió Ft volt, az emelkedés mértéke 81,6 %. A kiadásokon belül a személyi juttatásoknál szerényebb mértékű, 22,9 %-os az emelkedés, amelyet a köztisztviselői illetményalap változása eredményezett.

A 230,0 millió Ft tervezett bevétellel szemben a teljesítés 1.870,3 millió Ft volt. Az előző évi tényhez képest is 71,3%-os volt a növekedés, melyet az Alapkezelő sajátos

finanszírozása indokol, mivel eredeti előirányzat hiányában jórészt átvett pénzeszközből gazdálkodott.

A 262/2000.(XII. 26.) Korm. rendelet alapján a Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) a minisztériumi igazgatás szervezetéből átkerült a Professzorok Háza szervezetébe.

Bevételek és kiadások alakulása:

<i>Megnevezés</i>	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei.	2001. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
<i>millió forintban egy tizedessel</i>						<i>%-ban</i>	
Kiadás	6.318,0	3.741,4	3.741,4	12.603,0	11.470,7	181,6	91,0
Ebből: személyi juttatás	1.761,6	1.669,9	1.669,9	2.361,3	2.165,3	122,9	91,6
központi beruházás	227,8	-	-	742,8	742,8	326,1	100,0
Bevétel	1.091,5	230,0	230,0	1.788,3	1.870,3	171,3	104,5
Támogatás	5.351,5	3.511,4	3.511,4	9.987,6	9.987,6	186,6	100,0
Létszám (fő)			613		602		

Az igazgatásnál a szakmai feladatok ellátására külön kezelt pénzeszközök szolgálnak. Ezek az igazgatás eredeti előirányzatában a nemzetközi szakmai feladatokra megtervezett előirányzatok, a fejezeti kezelésű előirányzatokból év közben pótelőirányzatként biztosított keretek, illetve a Munkaerő Piaci Alaptól, és egyéb államháztartáson belüli és kívüli szervezetektől meghatározott céllal átvett pénzeszközök. Az elkülönített előirányzatokkal a szakmai területek önállóan gazdálkodtak a külön erre a célra készült Gazdálkodási Szabályzat alapján.

Az igazgatáson belül némely bevételnél, - mint például az alaptevékenységek bevétele- elmaradás, más területeken komoly többletbevétel keletkezett.

Jelentős többletbevételt eredményezett két szolgálati lakás értékesítéséből, valamint a Pfeiderer Salgótarjáni Üveggyapot Részvénytársaságban lévő, 72,0 millió Ft-ért elkelt részvény ellenértékeként befolyt bevétel. A részvényértékesítésből XII. 28-án befolyt összeg a 98/1996.(VII.10.) Korm. rendelet alapján a Központi Műszaki Fejlesztési Alaprogram célirányzatát illette.

Az értékesítés hozamából és a többi bevételekből az előírt befizetési kötelezettségüknek eleget tettek.

A támogatás 2001. évi eredeti, 3.511,4 millió Ft előirányzatával szemben a teljesítés 9.987,6 millió Ft volt.

A támogatási többlet a köztisztviselői törvény változásából jelentkező többletkiadás fedezetére biztosított összegből, valamint a fejezetről szakmai céllal leadott támogatás összegéből adódott.

Az engedélyezett létszám 613 fő, az éves átlagos statisztikai állományi létszám 602 fő volt.

Az igazgatási költségvetésben 2001. évben a felújítások eredeti előirányzata 12,2 millió Ft volt, a módosított előirányzat 253,1 millió Ft, a tényleges teljesített felújítási kiadások összege 182,2 millió Ft. A felújítások nagy része 2001. évben megvalósult. A maradvány kötelezettségvállalással terhelt.

A tárgyi eszközök és immateriális javak nettó állománya az előző évhez képest összességében 668,6 millió Ft-tal nőtt. A teljesen leírt eszközök bruttó értéke csökkent, az eszközök ellátottsága javult.

A szakmai különkezelt előirányzathoz az illetékes szakmai helyettes államtitkárság rendelkezése alapján öt alapítvány részesült összesen 10,4 millió Ft támogatásban.

A részesedések állománya az előző évhez képest jelentős mértékben nőtt, összesen 376,8 millió Ft-tal. A nyitó állomány 130,2 millió Ft, a záró állomány 506,9 millió Ft. Év végén kerültek értékesítésre 31,0 millió Ft nyilvántartási értékben – a bevételek taglalásánál már említett – Pfleiderer Salgótarján Rt. részvényei profiltisztítás miatt. Az értékesítést a KVI vezérigazgatójának megbízása alapján az Oktatási Minisztérium bonyolította. Az összes részvény értékvesztése 2001. évben 32,9 millió Ft volt.

A 2000. évre jóváhagyott 827,1 millió Ft előirányzat maradvány teljes egészében felhasználásra került.

A 2001. évi előirányzat-maradvány 1.214,3 millió Ft. Ebből kötelezettséggel nem terhelt maradvány 28,7 millió Ft, melynek közel fele a meg nem valósult létszámcsökkentés miatt visszafizetendő többlettámogatás, ezen felül elmaradt feladatok maradványai, melyeket befizetési kötelezettség terhel.

A minisztérium Lakásügyi Bizottságának javaslata alapján 13 fő részesült összesen 13,5 millió Ft kölcsönben. A lakáslap számlájának záró egyenlege az előző évhez képest 5,1 millió Ft-tal csökkent.

Év közben takarékosági intézkedésre került sor, mert a 2001. évi költségvetés dologi kiadásainak előirányzata nem tartalmazott elegendő többletet az áremelések és az új feladatok kiadási többleteire. A rendelkezésre álló költségvetési források racionális felhasználásával mind az Igazgatás, mind pedig az OM Alapkezelő működtetése egész évben folyamatosan biztosítva volt.

2001. évben az alábbi PHARE, illetve világbanki program keretében elvégzett, vagy megkezdett feladatok kerültek előtérbe:

- Az EU Stratégiai programja keretében a PHARE PRAQ III. Regionális Minőségbiztosítási Programjára 1,4 millió Ft, előző évről áthúzódó maradvány került felhasználásra.

- Az EU FOREN projekt megvalósítására 2001. évben 1,7 millió Ft külföldről kapott pénzeszköz került felhasználásra, az EU INCO program megvalósítására 11,2 millió Ft érkezett és 7,0 millió Ft került felhasználásra. A 4,2 millió Ft maradvány a következő évre áthúzódó kötelezettségvállalások fedezetét biztosítja.
- Az év végén érkezett be egy több éves projekt első részlete, az összeg előirányozatosítására már nem volt lehetőség. A pénzeszköz az IHP-STRATA-2001-1 számú MAP elnevezésű EU pályázat szakmai feladatainak fedezetére szolgál.

2. alcím OM Jóléti és szociális intézmények

Az alcímhez egy intézmény tartozik, melynek elnevezése a 2001. január1-től módosított Alapító Okiratban foglaltak alapján: Oktatási Minisztérium Szolgáltató Intézménye.

Bevételek és kiadások alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei.	2001. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
<i>millió forintban egy tizedessel</i>						<i>%-ban</i>	
Kiadás	1.026,9	1.019,8	1.019,8	1.154,2	1.105,7	107,6	95,8
Ebből: személyi juttatás	414,5	392,8	392,8	418,9	418,3	100,9	99,8
központi beruházás	--	--	--	--	--	--	--
Bevétel	432,3	351,4	351,4	384,1	367,1	84,9	95,6
Támogatás	609,3	668,4	668,4	754,1	754,1	123,8	100,0
Létszám (fő)			262		262		

Az intézmény alaptevékenységei közé tartozik a minisztérium vagyionkezelésében lévő – a tárca igazgatási rendszerét közvetlenül szolgáló – ingatlanok fenntartása, működtetése, üzemeltetése, és az ezzel összefüggő gazdálkodási, adatfeldolgozási (informatikai) vagyionvédelmi feladatok, valamint ügyviteli, beszerzési és egyéb szolgálatok ellátása.

Kiegészítő tevékenységként szociális és jóléti feladatokat is ellát.

Az intézmény 2001. évi tényleges kiadása 1.105,7 millió Ft volt, mely az előző évi tényhez képest 7,6 %-os emelkedést mutat. Ezen belül a személyi juttatás nem emelkedett jelentősen, a tényleges kiadás 418,3 millió Ft.

A 2001. évre engedélyezett létszám 262 fő volt. A létszámgazdálkodás – a műszaki létszám részleges leépítése – lehetővé tette, hogy az év során a Nyugdíjas Pedagógus Otthonok és Művészotthonok létszáma 11 fővel került megemelésre, ami egyrészt

jogszabályi előírás, másrészt a működéshez elengedhetetlenül szükséges intézkedés volt. A gépkocsi-szolgálat többletfeladataihoz 1 fő, a portaszolgálat megerősítése érdekében, valamint a recepciós munkakör ellátására további 5 fő került felvételre. A foglalkoztatottak átlagos statisztikai létszáma az engedélyezett kereten belül maradt.

A kiemelt előirányzatoknál túllépés nem történt.

Az intézmény tényleges bevétele 367,1 millió Ft volt, mely az előző évhez képest lemaradást mutat. Ennek oka, hogy az üdülők kikerültek az intézmény költségvetéséből.

A módosított előirányzathoz képest is némi lemaradás mutatkozik, elsősorban a működési bevételek terén. 2001. évben mindkét vendégháznál felújítási munkálatok folytak, ezért a tervezett bevétel nem realizálódhatott.

A támogatás mértéke 23,8 %-al nőtt 2000. évhez képest. A tényleges támogatás összege 754,1 millió Ft volt.

Az éves felújítási előirányzat 52,5 millió Ft volt, ebből saját bevétellel fedezett 3,0 millió Ft. A különbözet fejezeti pótelőirányzatként került az intézmény költségvetésébe.

Az intézményhez tartozó épületek infrastruktúrája – szakértői vélemények és műszaki dokumentációk alapján – leromlott. A rendelkezésre álló pénzeszközök elsősorban a működés feltételeit tudták csak biztosítani, valamint a balesetveszély elhárítására nyújtott fedezetet.

A pályázati kiírások és a közbeszerzési eljárás miatt jelentős a 2002. évre áthúzódó maradvány, 18,6 millió Ft.

A szűkös pénzeszközre való tekintettel (15,1 millió Ft) a beruházások elsősorban a nullára leírt, selejtezett eszközök pótlására irányultak.

Kincstári vagyon hasznosítására és elidegenítésére nem került sor.

Az intézmény, vállalkozási tevékenységet nem folytat, alapítványt nem támogatott, gazdasági társulásban nem vett részt.

A 2000. évi 16,0 millió Ft jóváhagyott pénzmaradvány teljes egészében felhasználásra került.

Az intézmény kötelezettségekkel terhelt előirányzat maradványa 2001. december 31-én 31,3 millió Ft .

A lakásépítési támogatásra fordított összeg 2,9 millió Ft volt, mely összegből 6 fő részesült 400-600 eFt-os támogatásban.

A közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott dolgozók utazási költségtérítésben, 30 eFt/fő üdülési hozzájárulásban és 50 eFt/fő ruházati költségtérítésben részesültek.

Az intézménybenlikviditási problémák nem merültek fel. Az évek óta áthúzódó adósságállomány jórészt felszámolásra került.

3. alcím Magyar UNESCO Bizottság

Az alcímhez tartozó Magyar UNESCO Bizottság az UNESCO által kijelölt, kiemelt fontosságú stratégiai területek – mint az oktatás-nevelés, kultúra, természettudományok, kommunikáció-informatika – terén fejti ki tevékenységét.

Szervezési és adminisztratív eszközökkel segíti a célok megvalósulását, ezen belül az alábbi kiemelt feladatokat:

- UNESCO- Tanszékek, UNESCO- Asszociált iskolák hálózatának működtetése.
- Világörökségi programok, kisebbségi kultúrák védelme.
- Fiatal Tudósok UNESCO Fórumának megszervezése, kormányközi UNESCO programokban való részvétel.
- A társadalmi átalakulások menedzselése, jövőkutatás.
- Internet-etika, informatikai trendek kutatása.

Az intézmény teljes egészében költségvetési támogatásból gazdálkodik. Az UNESCO, illetve az ahhoz kapcsolódó nemzetközi szervezetek által támogatott konferenciák, rendezvények meghatározott feladataira átutalt devizából képzett bevételek az elvégzendő feladatok kiadásaira kerültek felhasználásra.

Bevételek és kiadások alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei.	2001. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	38,8	32,7	32,7	49,8	45,8	118,0	91,9
Ebből: személyi juttatás	10,8	11,9	11,9	15,9	15,6	144,4	98,1
központi beruházás	--	--	--	--	--	--	--
Bevétel	8,9	--	--	13,4	56,2	631,4	419,4
Támogatás	27,0	32,7	32,7	35,5	35,5	131,5	100,0
Létszám (fő)			5		5		

2001. évben a fenti célokra, terven kívül, év közben átvett pénzeszköz 56,2 millió Ft volt.

A Magyar UNESCO Bizottság 2001. évi költségvetési támogatásának eredeti előirányzata 32,7 millió Ft, módosított előirányzata pedig 35,5 millió Ft. A 2,8 millió Ft-os előirányzat emelés a köztisztviselői törvény változásából adódó többletköltségekre szolgált.

A kiadások tényleges összege 45,8 millió Ft, az előző évihez képest 18,0 %-kal emelkedett. Az emelkedés részben a köztisztviselői törvény már említett változása miatti többletbér és járulékai, másrészt az átvett pénzeszközökhöz kapcsolódó kiadásokból adódott.

A Magyar UNESCO Bizottság titkársága 1996 óta 5 fős átlagléttszámmal működik.

A 2000. évre jóváhagyott 0,9 millió Ft előirányzat maradvány nem került felhasználásra.

A 2001. III.-IV. negyedévben a deviza számlára befolyt UNESCO támogatások nagy részének felhasználása, pénzügyi teljesítése is áthúzódik a következő évre, ezért az előirányzat maradvány 46,9 millió Ft.

2. cím *Egyetemek, főiskolák*

A címhez tartozó intézmények:

Egyetemek:

Budapesti Közgazdaságtudományi és
Államigazgatási Egyetem
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Debreceni Egyetem
Eötvös Lóránd Tudományegyetem
Szent István Egyetem
Kaposvári Egyetem
Miskolci Egyetem
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Pécsi Tudományegyetem
Simmelweis Egyetem
Szegedi Tudományegyetem
Veszprémi Egyetem
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
Magyar Iparművészeti egyetem
Színház és Filmművészeti Egyetem

Főiskolák:

Budapesti Gazdasági Főiskola
Budapesti Műszaki Főiskola
Dunaújvárosi Főiskola
Kecskeméti Főiskola
Nyíregyházi Főiskola
Tessedik Sámuel főiskola
Berzsenyi Dániel Főiskola
Eszterházy Károly Főiskola
Szolnoki Főiskola
Széchényi István Főiskola
Eötvös József Főiskola
Magyar Táncművészeti Főiskola

Bevételek és kiadások alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					%-ban	
Kiadás	216.202,4	204.939,3	204.939,3	263.647,5	241.425,2	111,6	91,6
Ebből:							
személyi juttatás	67.109,3	80.833,5	80.833,5	86.320,4	79.519,0	118,4	92,1
központi beruházás	12.459,4	--	--	19.062,0	17.691,4	142,0	92,8
Bevétel	116.011,0	105.599,8	105.599,8	123.814,7	121.558,3	104,7	98,1
Támogatás	104.050,1	99.339,5	99.339,5	121.433,5	121.433,5	116,7	100,0
Létszám (fő)			51.565		49.386		

Megjegyzés: a 2001. évi összes kiadási módosított előirányzat és a tény adat a vállalkozási tevékenység átforgatását nem tartalmazza.

A felsőoktatási intézményhálózat átalakításáról szóló 1999. évi LII. Törvény az OM felügyelete alá tartozó állami felsőoktatási intézmények számát 2000. január 1-jével 28-ra csökkentette.

2001. évben a Kormány az Eszterházy Károly Főiskolán 2, a Berzsényi Dániel Főiskolán 3 főiskolai kart hozott létre, amelyek a képzési profil bővítésével tovább segítik a szakmai feladatok ellátását.

Ugyancsak 2001-ben született – 2002. évi hatályú – jogszabályi döntés a Semmelweis Egyetem esetében az Egészségtudományi kar megszüntetéséről (feladatát az Általános Orvostudományi kar vette át), valamint a győri Széchényi István Főiskola egyetemmé válása kapcsán 2 kar létesítéséről.

Befejeződött a már folyó alapképzési szakok végzettségi szintjét és szakképzettségét a kimenet oldaláról szabályozó képesítési követelmények meghatározása. Több mint egy évtizedes munka után jelent meg a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi szakok képesítési követelményei, amely 62 egyetemi szintű és 20 főiskolai szintű szakot foglal magába.

Tíz alapképzési szak létesítésére került sor, melyből 6 egyetemi, 4 főiskolai szintű. Az új szakok többsége olyan, a műszaki, a közgazdasági, az agrár, az informatika szakcsoportba sorolható szak, amely munkaerő-piaci igényekre épül, továbbá az európai csatlakozáshoz kapcsolódó feladatokra ad felkészítést.

Továbbá 15 új szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeinek meghatározására került sor. Ebből 4 az egészségügyi, 2 a műszaki, 5 az agrár, 1 a közgazdasági, 2 a neveléstudományi, 1 a művészeti szakterülethez tartozik.

I. Szakmai feladatok értékelése

1. Új feladatok illetve tartalmi megújulások

Az egyetemek, főiskolák valamennyi tanszékének és intézetének fontos feladata volt a kreditrendszer kidolgozása.

A több karú egyetemek, főiskolák intézményfejlesztési terveiben (IDP) megfogalmazódtak az oktatás-képzés fejlesztésének távlati stratégiai céljai. Ez a célrendszer mennyiségi és minőségi mutatókat egyaránt megjelölt. Az elfogadott – „A” minősítésű – intézményfejlesztési tervek alapján nyújtották be intézményi beruházási terveiket és tapasztalatok alapján korszerűsítették a munkavégzés szabályozottságát.

Az irányító szervezetek (ET, bizottságok stb.) az előző évi átmeneti problémák után végleges formában elfogadott hatáskörrel és munkamegosztással dolgoztak. Megalakultak a Gazdasági Főigazgatóságok és minden területen érvényesült az egységesítésre irányuló törekvés. Előrehaladás történt a gazdasági integrációban. A beszámolási időszakban valamennyi szervezeti egységben: karon, szakon, graduális és posztgraduális kurzuson, kutatóhelyen biztosították a folyamatos tevékenységet.

Az egyetemek a nappali és levelező tagozaton tovább folytatták a doktorandusz képzést, a társadalomtudomány és a természettudomány területén. A képzés személyi és tárgyi feltételeit az intézmények biztosították a szükséges oktatási, kutatási gyakorlati és tangazdasági háttér rendelkezésre állt.

A Tudományegyetemeken többek között az alábbi képzések indításához adott felhatalmazást az Egyetemi Tanács:

- egyetemi szintű műszaki informatikai szak (SZE, TTK)
- család és gyermekvédelem pedagógiája, szakirányú továbbképzési szak (SZE, BTK)
- egyetemi szintű egészségtan tanári szak (SZE, ÁOK)
- ének-zene tanár, egyházzene főiskolai alapképzés szak (JGYTF)
- az Idegennyelvi Központ létrehozása (ET. Határozat)
- az ET. a SZTE Zeneművészeti Főiskolai Kar alapítására tett javaslatot.

2001-ben a győri képzési helyű Széchenyi István Főiskola sikerrel akkreditáltatta az egyetemi jogászképzési szakát, s ennek következményeként az ELTE és a SZIF közötti, a jogászképzésre vonatkozó eddigi együttműködés átalakult. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara, mint együttműködő intézmény, a jövőben már csak az utoljára 2001. szeptemberében tanulmányaikat Győrött megkezdő ELTE-SZIF jogászhallgatók vonatkozásában gyakorol oktatási kötelezettséget.

Az **agrártudományi egyetemek** a következő új szakok alapításáról, illetve indításáról döntöttek:

- Alkalmazott agrár-és környezetgazdasági informatikus szak.
- Alkalmazott környezetinformatikus főiskolai alapképzési szak.

- Alkalmazott környezetinformatikus egyetemi szintű kiegészítő alapképzési szak.
- Informatikus statisztikus és gazdasági tervező akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés.
- Mezőgazdasági mérnök főiskolai alapképzési szak.
- Pedagógia egyetemi szintű alapképzési szak.
- Szőlész-borász főiskolai alapképzési szak.
- Változás és válságmenedzser szakirányú továbbképzési szak.
- Növény orvosi egyetemi szintű alapképzési szak.
- Titkárságvezető akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzési szak.
- Szakfordító (agrárgazdasági) főiskolai alapképzési szak.
- Vízgazdálkodási szakirányú továbbképzési szak.

A Kaposvári Egyetem Állattudományi Kara újból benyújtotta a folyamatmérnöki és a gazdálkodási (pénzügyi szakirány) szakot akkreditálásra, az agrármérnöki szakon a társ- hobbi állattenyésztési, a gazdasági agrármérnöki szakon a terület és vidékfejlesztési szakirányokat. Első ízben történt beiskolázás a rajztanár és a vizuális kommunikáció tanár szakon, valamint a kommunikáció-könyvtár, kommunikáció-művelődésszervező szakok szak párban történő indítására.

Az **orvostudományi intézmények** évek óta magyar és idegen nyelven színvonalas képzést folytatnak. Kiemelkedő a Debreceni Egyetemen 2000. évben angol nyelven beindított fogorvos képzése.

A Semmelweis Egyetemen megkezdődött az esti tagozatos gyógytornász és egészségvédő mentálhigiénés szakirányú továbbképzés. Költségtérítéses formában szakadói szakra épülő testnevelői tanári képzés indult a Testnevelési és Sporttudományi Karon. Továbbá megalapították az AIFSZ szülésznőképzést is.

Folytatódott a rezidens képzés, a szakmai lapok megjelentetése, a programok megalkotása. A foglalkozások és azok vizsgával történő ellenőrzése a tervek szerint történik. A rezidens képzés anyagi feltételeit az Egészségügyi Minisztérium rendezte.

Az orvostudományi képzést folytató intézmények, elsősorban a Semmelweis Egyetem, Pécsi, Szegedi Egyetemek jelentős adósság-állománnyal küszködtek, melyek döntően a Klinikák betegellátási tevékenységéhez kapcsolódnak.

Az alapvetően **pedagógusképzést** biztosító egyetemeken, főiskolákon a hagyományos (óvópedagógus, tanító pedagógus, és tanár szakos) képzések mellett a kor kihívásának megfelelően szélesítették képzési kínálatukat. A nem keresett alapszakokat nem indították, ugyanakkor – akkreditációs kérelmeik alapján – újabb alapképzési szakok, szakirányú továbbképzések (pl. egyetemi szintű történelem-tanár szak; gerinctorna-tanfolyam; az AIFSZ képzések területén: az intézményi kommunikátor, az informatikai statisztikus – és gazdasági tervező, számviteli szakügyintézői szak; új OKJ –s képzésként: a multimédia-fejlesztő, a középfokú szociális gondozó és ápoló szakképzés) indítására kaptak engedélyt.

A döntően **műszaki képzés** területén jelentkező és megoldandó új feladatokat, illetve tartalmi megújításokat meghatározó kihívások:

- a hagyományosnak mondható képzési területeken megőrizni az elért eredményeket,
- az országos és regionális igényeknek megfelelően alakítani a képzési kínálatot,
- hangsúlyt helyezni a különféle szakok esedékes közbenső akkreditációjára,
- felkészülés a Széchenyi István Főiskola egyetemmé válásához szükséges akkreditációjára, új egyetemi szintű (pl. építőmérnöki, közlekedés-mérnöki, gazdasági-informatikai, állam- és jogtudományi) szakok indítására.

A **Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen** indított új képzési szakok: közgazdász – gazdálkodási szak (GTK), főiskolai szintű gépészmérnöki képzés (GMK). Akkreditált eljárás van folyamatban a médiaszervező szak (GTK) és a Révkomáromi Műszaki Informatikai Konzultációs Központ (VIK) vonatkozásában. Továbbá élelmiszerminősítő, energiagazdálkodási, jogász-közgazdász szakirányú továbbképzési szakokat indítottak.

A **Veszprémi Egyetemen** beindította a francia nyelv és irodalom, magyar nyelv és irodalom, kémia – informatika szakokat.

A **Miskolci Egyetemen** az Anyag és Kohómérnöki Kar az előző évben átszervezett, megújított képzését folytatta. A Gépészmérnöki Kar 2001. őszén 10 szak közbülső akkreditációs anyagait állította össze a MAB részére Az Energetikai szak akkreditálása sikeresen lezárult. Bölcsészettudományi Kar képzésének megújítása folyamatban van. A Földtudományi Kar képzésére egyre nagyobb igény jelentkezik. A jelentkezők számaránya alapján továbbra is Környezetmérnöki szak a legnépszerűbb, 2002. évre közel háromszoros jelentkezés történt.

Az év folyamán a Debreceni Egyetem Nyíregyházi Egészségügyi Főiskolai kar védőnői szak Miskolci tagozata a Miskolci Egyetemhez került átadásra 2001. szeptember 1-től.

A **műszaki főiskolák** képzési kínálata nem változott, a hagyományos képzési területeken sikerült megtartani pozíciójukat. Jelentős érdeklődés mutatkozott a Logisztikai menedzser és szállítmányozási szakmérnök képzés, valamint a Szegedi Egyetemmel közösen kialakított mentálhigiénés szak iránt.

Tovább korszerűsödött a **gazdasági főiskolai képzés** is. Az erős konkurencia harcban a felsőoktatási közgazdász szakemberképzésben a főiskolák megőrizték vezető pozíciójukat. Kifejeződött ez abban is, hogy 2001. évben:

- a hallgatói létszám tovább nőtt,
- több új szakon, szakirányon lehetett beindítani a képzést (pl. Humánerőforrás menedzser, EU kapcsolatok, Nemzetközi gazdaságelemző),
- a változó körülményekhez igazították az oktatást (pl. tanításterv, tanítási program fejlesztéssel, összevont előadások kiterjesztésével) és a számonkérés módszerét (gyakoribb írásbeli vizsgáztatással, a folyamatos tanulás ösztönzésével, a

- számítógépes vizsgáztatás kiterjesztésével stb.), s ezáltal is tovább fejlesztették a hallgatók szakképzettségének színvonalát,
- tovább bővítették a hazai és külföldi társ felsőoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel az együttműködés lehetőségét, a főiskolák kisugárzását, országos jelenlétét (regionálisan szervezett, akkreditált képzések kiterjesztésével, posztgraduális képzések regionális kihelyezésével, külföldi hallgatók magyarországi-, magyar hallgatók külföldi képzésének bővülésével, kétnyelvű diplomák kiadásával, stb.),
 - a karok jelentős erőfeszítéssel felvázolták a „törzstárgyak” tanítási programjainak összehangolása érdekében esedékes teendőket,
 - sikerült mind jobban működtetni (ha nem is probléma mentesen) az integrált főiskolák gazdálkodásának az új követelményekhez igazoló, modern információs rendszerét,
 - kialakították a kihelyezett és az idegen nyelvi képzések egységesítési koncepcióját.

Az **öt művészeti** felsőoktatási intézményen,

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Magyar Iparművészeti Egyetem

Színház és Filmművészeti Egyetem

Magyar Táncművészeti Főiskola

Magyar Képzőművészeti Egyetem,

kívül a szegedi, debreceni, pécsi, miskolci egyetemen, valamint a győri Széchenyi Főiskolán is folyik művészeti (döntően zeneművészeti) képzés.

Ezen intézményekben mintegy 50 szakon folytatódott alap és kiegészítő, valamint posztgraduális képzésként PHD és DLA képzés, több mint 3 ezer hallgató részvételével. A hallgatók döntő többsége államilag finanszírozottként folytatja tanulmányait, mintegy 400 fő pedig költségtérítéssel képzésben vesz részt.

A jelentős hagyományokkal rendelkező, nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő képzést folytató intézmények sikeres szakmai rendezvények lebonyolításával öregbítették hazánk hírnevét, pl. a Zeneakadémia 2000/2001-es tanévben ünnepelte megalakulásának 125. évfordulóját, melynek rendezvényei között gálahangverseny és tudományos ülészek szerepelt.

A művészei intézmények költségvetési támogatásukat pályázatokon elnyert (pl. Nemzeti Kulturális Alapprogramok) összegekkel egészítik ki, melyek segítségével rendezvényeiket, hazai és külföldi kiállításokon, zenei és más művészeti fesztiválokon való részvételüket tudják biztosítani.

2. Hallgatói juttatásokkal kapcsolatos támogatások

Az állami felsőoktatási intézményekben 2001. évben átlagban 141 ezer államilag finanszírozott nappali tagozatos hallgató tanult, kettőezer fővel többen, mint az előző gazdasági évben. Részükre közel 10 milliárd forint normatív (70 ezer Ft/fő/év) **hallgatói juttatás** került kifizetésére.

Az államilag finanszírozott – természettudományi és társadalomtudományi képzésben résztvevő – nappali tagozatos doktoranduszok átlagos létszáma mintegy 2400 fő volt. E hallgatói kör **doktori ösztöndíjára** (612 ezer Ft/év) mintegy 1,5 milliárd Ft támogatást biztosított a költségvetési törvény alapján a tárca. Az előző évi normatíva 540 ezer Ft/fő/év volt.

A kimagasló teljesítményt nyújtó **köztársasági ösztöndíjas** hallgatók (több mint 1100 fő) részére 281 millió Ft került felhasználásra a törvényi normatíva (255 ezer Ft/fő/év) figyelembevételével. E jogcím normatívája az előző évben 225 ezer Ft/fő/év volt.

A hallgatók **tankönyv, jegyzettámogatás** jogcímen az érintett kör figyelembevételével 7000 Ft/fő/év normatívával számolva több mint 1 milliárd Ft-tal támogatta a tárca a tanulásban résztvevők lehetőségét.

A **kollégiumi és lakhatási támogatásban** több mint 110 ezer hallgató részesült (ebből mintegy 40 % kollégista). E juttatásra a 33 ezer Ft/fő/év normatívával számolva több mint 3,6 milliárd került kifizetésre az intézményekben.

A kollégiumi normatív támogatás nem fedezi a kollégiumok fenntartási és üzemeltetési költségeit. Különösen gondot jelent ez a kis létszámú (alacsony férőhelyű) szakkollégiumoknál, ahol a szakmai tevékenység is mindenképpen egy magasabb normatívát indokol.

A lakhatási támogatás javította a kollégiumi ellátásra jogosult, de elhelyezést nem nyert hallgatók anyagi körülményeit. A biztosított előirányzat lehetővé tette újabb kollégiumi célú épület bérlését, és ez által számottevően emelkedett a kollégiumi elhelyezésben részesülő hallgatók száma.

A hallgatók **sportolási és kulturális** lehetőségeinek elősegítésére több mint 115 millió Ft állt rendelkezésre 820 Ft/fő/év normatívával.

A hallgatókkal kapcsolatos támogatások növekedése a létszámváltozások, valamint az egyes normatívák emelkedésének következménye.

A tényleges hallgatói létszám és a norma ismeretében számoltak el az intézmények az őket megillető jogcímek szerinti támogatásról.

3. A képzési és fenntartási normatívák tapasztalatai

A 120/2000. (VII. 7) Korm. rendeletben meghatározott képzési és fenntartási normatívák 2001. évben nem emelkedtek, még az átlagkereset növekmény hatását sem kezelték. A képzési és fenntartási normatív finanszírozás alkalmazása – amely a kormányrendelet szerinti számítások alapulvételével a múlt évben is a hallgatói létszámra, a normatívára és a minősített oktatók számának szorzatára épült – az intézmények általános gyakorlati tapasztalatai alapján kedvezőtlen.

Legfontosabb problémái

- A normatívák nem a valós költségeken alapulnak,
- A normatívák elégtelensége miatt a kutatási pénzek egyre jelentősebb részét kell működésre fordítani,
- A normatív összeg nem tartalmaz elegendő fedezetet a fenntartáshoz, ezért a saját bevétel, nem mindig színvonalemelő növelésében érdekelt.
- El kell különíteni a képzési és a fenntartási normatívákat, hiszen egy bizonyos hallgatói létszámig ezek a költségek állandóak kellene, hogy legyenek.
- Szükség van továbbra is a gyakorlati képzési normatívákra, ki kell terjeszteni a gyakorlatorientált képzés mindegyikére.
- A normatíva gyakran abban teszi érdekelté az intézményt, hogy ne a piacképes, hanem a magas normatívás szakok bővítését preferálja.
- Nem veszi figyelembe a multikampuszú, többhelyszínes, egymástól távoli telephelyekkel rendelkező több és sajátos profilú intézmények működésének sajátosságait.
- A finanszírozási feszültséget okoz az is, hogy 2 éve változatlan a képzési és fenntartási normatívák mértéke.
- Az agrártudományi egyetemek az agrárnormatívák 30%-os emelését kívánják elérni.

4. Szervezeti változások

Az egyetemek, főiskolák az integrációt követően 2001. évben is szervezeti változtatásokat és feladatátcsoportosításokat hajtottak végre, amelyek jellemzően az egységesítés irányába mutatnak.

Kialakították, bővítették a gazdálkodás feltételeit biztosító belső szabályzatokat is. A szabályzatokkal megteremtették az integrált gazdálkodásnak a jogszabályok által előírt belső szabályozási rendszerét. Az év során az oktatási miniszter az intézmények részére átadta a jóváhagyott alapító okiratokat.

A felsőoktatási intézményhálózat integrációjának kezdeti tapasztalatai eltérőek. Az egyetemek, főiskolák többségénél – az intézmények összevonása ellenére, az új adottságok mellett is- sikerült megőrizni a gazdálkodás stabilitását, ellátni a megnövekedett hallgatói létszám szakemberképzését.

A beszámolási időszakban az integráció keretén belül beindult:

- a karokon végzett oktatási tevékenység összehangolása, tanítási programok egybevetése,
- a karok között átjárhatóság új rendszerének kidolgozása,
- a decentralizált könyvtári kapacitás főiskolai szintű hasznosításának előkészítése,
- az idegen nyelv vizsgáztatással összefüggő feladatok koordinálása,
- a gazdasági, pénzügyi – számviteli munka koncentrált irányítása, szervezése, végzése.

Szervezeti változásokból megtakarítások még nem képződtek, a központosítás valamennyi intézménynél – az átalakítások ellenére – többletkiadást jelentett.

5. Tankönyv és jegyzetellátás

A tankönyv és jegyzetellátás sokrétűen ellátott munka volt 2001. évben is, melyet az egyetemek, főiskolák, illetve a karok a korábbi évek gyakorlatának megfelelően végeztek. A tankönyv és jegyzetellátás tekintetében valamennyi egyetem, főiskola felhasználta a 7000 Ft/fő/év támogatást.

Főként saját nyomdáiban és partnerkiadók segítségével – pályázati kiírások alapján – elkészített tankönyvek, jegyzetek megjelentetésével biztosították az alapképzésben, szakképzésben, továbbképzésben résztvevő hallgatók tananyag ellátását.

A hallgatók a könyvesboltokban a tankönyvtámogatás teljes összegéért (kártyás, bón rendszerben) vásárolhattak.

A jegyzettámogatás felhasználását a Hallgatói Önkormányzat felügyeli.

6. Könyvtártámogatások hatása

A könyvtárak által ellátandó olvasói létszám – az erőteljesen csökkenő költségvetési támogatás mellett – a különböző képzésekben résztvevő hallgatók számának növekedése és a külső felhasználói kör (más felsőoktatási intézmények hallgatói) bővülése következtében évről évre folyamatosan nő. A könyvtárak infrastrukturális adottsága és állománygyarapítása csaknem kizárólag alapítványi és pályázati – kiemelten OM Felsőoktatási könyvtár támogatási és NKÖM pályázaton nyert – pénzeszközök segítségével javult. A pályázatok elsődleges célja, az oktató és kutatómunka valamint a gyakorlati oktatás támogatása volt. A nyertes pályázatok a jobb szakirodalmi ellátást célozták a hagyományos és elektronikus információ hordozók beszerzésével.

7. Pályázatok alakulása

Az egyetemek, főiskolák oktatói, kutatói széleskörű hazai és nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek. Nemzetközi kapcsolataik alapvetően a külföldi partnereikkel közös pályázatokhoz kapcsolódnak. A nemzetközi kapcsolatok fenntartása és fejlesztése érdekében meghatározták a nemzetközi kapcsolatrendszerek alapelveit, amelyek fő szempontjai a következők:

- a karokon az idegen nyelven folyó képzés széleskörű kiterjesztése,
- a Kárpát medencében a magyar nyelvű, távoktatás rendszerű szakképzés külföldi bevezetése,
- az egyetemi, főiskolai tanárok idegen nyelvű felkészültségének segítése,
- külföldi tananyagok adaptálása, felhasználása,
- nemzetközi intézményi kapcsolatok további kiépítése,
- két és többoldalú nemzetközi szerződések megkötése.

A felsőoktatási intézmények által végzett tevékenységek fejlesztésében 2001. évben is jelentős volt a különböző pályázatok kimunkálása és az elnyert pályázatok alapján esedékes feladatok (pl. PHARE szerződés alapján a halmozottan hátrányos helyzetű - elsősorban roma fiatalok - társadalmi beilleszkedésének támogatása, a piaci igényekhez és gyakorlathoz jobban kapcsolódó képzések beindítása, KMÚFA-

Mecenatúra pályázatok révén az oktatók külföldi szakkonferenciákon való részvétele, ERASMUS program keretében hallgatók részvétele az EU tagországok oktatási intézményeiben, SOCRATES GRUNDTVIG program, az európai kultúrák ismeretanyagának oktatása, mérése, értékelése, MEH IKB informatikai pályázatok, EU-V pályázatok) jó színvonalú megvalósítása. A Jean-Monnet projekt keretében elnyert (2001-2004 évekre szóló) EU pályázati támogatás tárgya: az Internet és az elektronikus kereskedelem joga az Európa Unióban.

8. Kutatási tevékenység értékelése

A főiskolák kutatás-fejlesztési tevékenysége 2001. évben is főként a pályázatok útján elnyert témákban realizálódott. A kutatások pénzügyi forrásait alapvetően a költségvetési támogatás formájában biztosított normatív kutatási és a Felsőoktatási kutatásfejlesztési/Felsőoktatási informatikai pályázatok, valamint az átvett pénzeszközök hazai (OTKA, KMÜFA) és a nemzetközi kapcsolatok során elnyert (PHARE, ERASMUS) pályázatai szolgáltatták. Az intézményekben végzett kutatási tevékenység elsősorban a gazdasági szervezetek és informatikai rendszerek fejlesztését, korszerűsítését segítette elő, de – a képzésekkel kapcsolatos új tananyagok kidolgozásával – hozzájárult az oktatási rendszerek átalakításához, modernizálásához is. Az intézetekben, tanszékeken végzett tudományos tevékenység a beszámolási időszakban is elsősorban a diszciplináris kutatást részesítette előnyben.

A normatív kutatás támogatás döntően az oktatók PHD képzésére, a konferenciákon résztvevők költségtérítésére, tudományos munkák díjazására, a kutatási munka feltételrendszerének (pl. műszerekkel, eszközökkel, szoftverekkel, szakirodalommal, stb. beszerzésekkel való) javítására - került felhasználásra.

Kutatások jelentős hányada nemzetközi szintű és hatású. A pályázatok (OTKA, OM, KMÜFA, MTA, Környezetvédelmi Alap, stb.) keretében végzett K+F tevékenységet a pályázatok rendszeresen értékelik, és az értékeléseket visszajuttatják az intézményekhez. Ezekből megállapítható, hogy a pályázatokban vállalt célok megfelelő, a legtöbb esetben kiváló szinten megvalósultak.

Az agrártudományi egyetemekhez tartozó kutatóintézetek és tanszéki kutatási egységek, mint kutatási bázisok az országos és regionális feladatok megoldásában is részt vállalnak.

A tangazdaságok, telepek 2001. évi működéséhez, a kiadások fedezéséhez a saját bevétel, az eredeti költségvetésben költségvetési támogatás nem bizonyult elégségesnek, melyet pályázati forrásokkal egészítenek ki. Az FVM 558 millió forint támogatása fejlesztési lehetőséget, technológiai fejlesztést biztosított a tangazdaságok, kísérleti telepek részére.

9. Tervezett felújítások

2001. évben a felújításra biztosított támogatás összege csupán az intézmények épület-állományának szinten tartására és az üzemeltetési feltételek biztosítása volt elegendő.

A beszámoló évében az intézmények a jelentősebb felújításokat saját forrásuk terhére végezték el. A keretek jelentős részét a meglévő ingatlanok külső és belső nagyjavítására, homlokzat felújításra, tetőszerkezetek átalakítására, sportlétesítmények korszerűsítésére, nyílászárók cseréjére, balesetveszély elhárítására, és energia megtakarítást eredményező munkálatokra használták fel.

A karbantartások főként a többségében elavult műszaki állapotú épületekre jellemző – fűtési, víz- és szennyvízvezetékek meghibásodásából eredő – azonnali munkákra vonatkoztak.

10. Kincstári finanszírozás tapasztalata

A szervezeti átalakítás, az Államháztartási Hivatal létrejöttével összefüggő változások nem okoztak gondot a napi munkavégzésben. A feladatellátás folyamatos és zavartalan volt. Az információ-szolgáltatással kapcsolatos tapasztalatok összességében kedvezőek, az együttműködés jó.

11. Az intézmények működőképességének helyzete

Az intézmények vagyoni helyzete a beszámolási évben javult, de természetesen lehetőségeik ismeretében mérlegelniük kellett a készletek, eszközök beszerzését, az elvégzendő karbantartási és felújítási munkák sorrendjét illetően.

A működés biztosításában, eszközfejlesztésekben meghatározó szerepe volt ez évben is a különböző pályázati úton szerezhető kiegészítő forrásoknak.

A működőképesség megőrzése különös gondot jelentett a kutató intézeteknél, tangazdaságoknál. Az itt folyó mezőgazdasági munka jellege, az alulfinanszírozottság, az 1/12 részben lebontott támogatás finanszírozási rendszere, a saját bevételek realizálási nehézségei mind olyan negatív tényezők, melyek mellett óriási erőfeszítésbe kerül a működőképesség megőrzése. A likviditási gondok elkerülése forrás átcsoportosítást igényelt az egyéb területekről.

Több intézmény esetében év közben likviditási gondok jelentkeztek, melyek közül az alábbiakat emeljük ki:

- a Miskolci Egyetemnek nem sikerült az előző években felhalmozódott külső és belső adósságállományát csökkentenie,
- a Szegedi Tudományegyetem szigorította a források felhasználását, a saját és a tárca által biztosított forrásokkal, így az év végére túllépés csak az Általános Orvosi Karon jelentkezett. Év közben kincstári biztosítói szakértők vizsgálták az egyetem gazdálkodását,
- a Semmelweis Egyetem az előző évekhez hasonlóan jelentős külső és belső adósság állománnyal zárta az évet.

Az egészségügyi képzést folytató intézmények (Pécs, Szeged, SE) likviditási gondjai alapvetően az egészségügyi rendszer finanszírozásának ismert problémáira (progresszív ellátás, bérhelyzet) vezethetők vissza.

II. A költségvetési év gazdálkodásának általános értékelése

A felsőoktatási intézmények **saját bevétele** a beszámolási évben 4,7 %-kal emelkedett, mely jelentősen elmaradt az előző évhez képest. A teljesítés viszont a módosított előirányzathoz viszonyítva 1,9 %-kal csökkent. Az eredeti előirányzathoz viszonyított növekedését, illetőleg a módosított előirányzathoz viszonyított kismértékű bevételi lemaradását a bevételi források alakulását befolyásoló tényezők magyarázzák:

- Az alaptevékenység- és alaptevékenységgel összefüggő bevételek jelentős emelkedésében fontos szerepet játszik a költségtérítéses képzés (a távoktatás, tanfolyami képzés, továbbképzés) egyre nagyobb mértékű térhódítása, a tanfolyamokon résztvevő hallgatói létszám emelkedése, illetve a térítési díjak infláció mértékének megfelelő emelése.
- Az intézmények sajátos (intézményenként is változó) bevételi teljesítése, az oktatási és egyéb épületek maximális kihasználtsága miatt bérbe adható helyiségek függvénye.
- Az átvett pénzeszközök teljesítésénél – általában – tapasztalható bevételi lemaradást a működési célú pénzeszközök államháztartáson belüli lemaradása idézte elő. Ezen bevételi forráson 2001. évtől új bevételként jelentkezik a szakképzési hozzájárulás címén elszámolt összeg. Gondot okoz, hogy egyes nagy összegű pályázatokhoz a forrást – elhúzódó megtérülés mellett – az intézményeknek kell megelőlegezni.

A költségvetési beszámolók szerinti **kiadás** összege az előző évhez képest 11,6 %-kal emelkedett, míg a módosított előirányzathoz viszonyítva 91,5 %-ra teljesült.

A kiadások alakulását elsősorban a központi beruházások, a személyi juttatások, valamint az FKFP pályázatok dologi kiadásainak növekedése befolyásolta.

Az intézmények **személyi juttatás** előirányzata az elmúlt évhez viszonyítva 18,4 %-kal emelkedett, melynek oka, hogy a közalkalmazotti törvény, illetve a felsőoktatásban történő végrehajtására vonatkozó rendelet jelentős módosításai miatt az oktatók és kutatók bérrendszere alapvető változáson ment keresztül. Az új garantált illetmények megállapítása során a pótlékok – a vezetői pótlék kivételével - beépültek az alapilletménybe. Az oktatói kör bérezése az egyetemi tanári illetmény (melynek összege 2001-ben 230 eFt/hó) besorolásának bizonyos százalékában került meghatározásra.

Az intézmények a kötelezően előírt 8,75 %-os mértékű bérfejlesztést, valamint a minimálbér 40.000 Ft-ra való felemelését végrehajtották.

Az egyéb oktatók és könyvtárosok részére a szakmai szorzó alkalmazásával 20 % illetményemelést lehetett megvalósítani, mely a dolgozók többségénél azonban jelentős elmozdulást nem eredményezett. A bérfejlesztések nagy szóródással 9 és 30% között emelte az egy főre jutó éves átlagkereseteket.

A nem oktatói állomány bérszintje tarthatatlanul alacsony, a megüresedett álláshelyek betöltése szinte lehetetlen.

A **GYES-en, GYED-en lévő hallgatók kieső költségtérítésének** kompenzációjára biztosított támogatás felhasználása maradéktalanul megtörtént. A különböző szakokon tanulmányokat folytató hallgatók eredményes nyelvvizsgájának díja finanszírozható a szabályrend értelmében, az egyetemek részére az OM által biztosított keretből.

A 2001-es gazdálkodási évben a **gyakorló intézmények** számára biztosított kétszeres közoktatási normatíva igen takarékos gazdálkodás mellett a bérkeretre, az alapfeladatokra és az intézmény működéséhez tartozó pedagógiai feladatokra volt elegendő. Gazdálkodásukhoz többlettámogatást biztosított az egyetemek költségvetése.

Az év folyamán az intézmények a pedagógusok szakmai bérszorójának – 23%-os – emelését, valamint dolgozóiknak az átlagosan 8,75 %-os bérfeljlesztést biztosították.

Az intézmények kezelésében lévő **kincstári vagyon** alapvetően az alapfeladatok ellátását biztosítja. A kincstári vagyonnal történő gazdálkodás, hasznosítás a törvényi keretek betartásával történik. A tárgyi eszközállomány növekedésének a nagy része ingatlanvagyon gyarapodásából, pl. a Kecskeméti Főiskola Kollégium laktanya épületének átalakítása, pályázati úton nagy értékű műszerek beszerzése. Az ingatlanérték egyéb növekedése az épületeken végzett belső átalakítási munkákból és az elavult berendezések cseréjéből adódott.

Központi beruházás keretében valósult meg az Üllői nagyállat klinika befejezése, és a kaposvári diagnosztikai intézet CT berendezései.

A kormány 1085/2000 számú határozata alapján a Nyugat- Magyarországi Egyetem vagyonkezeléséből 2001. május 1-jével a fertődi Esterházy Kastély, a műemlékek állami gondnoksága részére átadásra került.

Vállalkozási tevékenységet néhány intézmény folytat (pl. ELTE, BMGE). A tevékenységek kutatási, tanácsadási, számítástechnikai mérési, gépóra értékesítési, termékértékesítési, oktatási technikai videokazetták készítési, eladási tevékenységekből származnak. Tárgyévi eredményüket alaptevékenységre forgatja vissza.

Alapítványokat az intézmények nem támogatnak, kivétel a BME. Az egyetem részvételével alapított alapítványok: „Ipar a Korszerű Mérnökképzésért” (IKMA), valamint a „Jövő Mérnöke” alapítvány. Mindkét alapítvány 1990-ben jött létre.

Gazdasági társaságokban való részvétel igen kis számban jellemző az intézmények körében.

A **dolgozók lakásépítésének**, vásárlásának fedezetére a korábban nyújtott támogatások visszatérülése szolgált. Intézményenként általában 8-20 fő részesült visszatérítendő támogatásban, melynek összege eltérő, általában 150-500 eFt között van.

A költségvetési aktív **függő, átfutó**, kiegyenlítő kiadások összege általában a feladatfinanszírozással kapcsolatos kifizetések bevétellel nem fedezett kiadások,

kétszeres kiegyenlítések, illetményelőlegek, 13. havi bér kifizetéseket tartalmazzák. Rendezésük 2002. január hónapban megtörtént.

Az intézmények a 2000. évi **előirányzat-maradványukat** az áthúzódó feladatokra és kötelezettségekre – a jóváhagyásnak megfelelően – 2001. évben használták fel. A kötelezettségvállalással terhelt maradvány az évről-évre áthúzódó óra és vizsgadíjak kiegyenlítésének, az áthúzódó közterhek, a hallgatóknak kifizetendő ösztöndíjak, a szállítói tartozások (anyag, készlet, energia és tárgyi eszköz beszerzések) fedezetét biztosította.

A 2001. évben képződött előirányzat-maradványok túlnyomó részét a hallgatói, illetőleg céljellegű előirányzatok (kiemelten a 2001. december végén leutalt képzési többlettámogatás), a pályázati források maradványai, az áthúzódó szállítói kötelezettségek és a devizaszámla maradványa alkotják. A tárgyévi előirányzat-maradvány teljes mértékben kötelezettséggel terhelt. Az intézmények befizetési kötelezettsége a pénzmaradvány jóváhagyása során teljesül.

Az intézmények az éves költségvetésben meghatározott és az évközi módosításokkal növelt gazdálkodási kereteiket betartották. Az egyes feladatok teljesítése során keletkezett túlköltségeket más feladatok maradványából kompenzálni lehetett.

6. cím *Továbbképző intézetek*

A címhez az alábbi intézmények tartoznak

BKÁE Közgazdasági Továbbképző Intézet
ELTE Jogi Továbbképző Intézet
Idegennyelvi Továbbképző Központ

A címhez tartozó intézményeknél egyetemi és főiskolai végzettségűeknek másoddiplomát adó szakirányú továbbképzés, felső és középfokú végzettségűeknek szakképesítést adó tanfolyami képzés, állami nyelvvizsgára felkészítő oktatás és vizsgáztatás folyik.

Bevételek és kiadások alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	1.212,8	1.302,3	1.302,3	1.926,1	1.338,5	110,3	69,4
Ebből:							
személyi juttatás	423,9	524,7	524,7	602,6	461,8	108,9	76,6
központi beruházás	--	--	--	--	--	--	--
Bevétel	1.314,0	1.302,3	1.302,3	1.488,5	1.434,6	109,1	96,3
Támogatás	8,7	--	--	4,0	4,0	46,0	100,0
Létszám (fő)			141		131		

A **BKÁE Közgazdasági Továbbképző Intézet** 1972 óta közgazdasági szakirányú továbbképzést folytat. Célja, hogy a közgazdaságtudományi egyetemi végzettséggel és más, a közgazdász diplomától eltérő felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezők számára a tudomány fejlődésének, nemzetgazdasági (ágazati, vállalati, oktatási) igényeknek és a résztvevők gyakorlatából származó érdeklődésének megfelelő magas színvonalú, általános és célra irányított ismereteket nyújtson. A pályamódosítóknak ismeretfelújító, korszerűsítő, ismeretbővítő, új megoldási módokat nyújtó, átképző lehetőséget teremt. Képzéseik választékát folyamatosan bővítik, ezzel is igyekezve a hallgatói és a szélesedő mai magyar oktatási piac igényeinek megfelelni.

Az egyes szakokat szakkbizottságok irányítják. A képzés után kiadható oklevél az alapképzettségtől és az elvégzett szaktól függ.

A munkaerőpiac változásai és Magyarország jövőbeni európai csatlakozása folyamatosan új feladatok elé állítják az Intézet vezetését. 2001. júniusában fejeződött be az Európai Unió Tempus két éves programja, melyben a Firenzei, a Kölni Egyetemmel, az angol CIPFA továbbképző intézménnyel, valamint a KEHI-vel közösen ellenőrzési, kontrolling, értékelő-elemző munkakörben dolgozók, vagy ezen tevékenység iránt érdeklődők számára nemzetközi ismeretanyaggal bővített képzést szerveztek.

Az **ELTE Jogi Továbbképző Intézetnek** létrehozásától kezdve alapfeladata a jogi továbbképzés megteremtése, alapképzések folyamatos szervezése és lebonyolítása, korszerű oktatási formák bevezetése, szakkönyvek, jegyzetek megjelentetése. Ennek a célnak megfelelően oktatják a jogász végzettséggel rendelkezőket, a más diplomásokat, illetve megfelelő jogi informáltságot adnak a csak egy-egy témában érdekelt jogalkalmazóknak.

A tanfolyami jellegű oktatást fokozatosan bővítették és jelenleg is bővítik a másoddiplomás képzésekkel. A megrendezésre került 74 képzés, melyen 3963 fő vett részt.

2001. évben 10 posztgraduális szak lebonyolítása mellett, az ELTE ÁJK megbízása alapján változatlanul feladatuk volt a társadalombiztosítási főiskolai képzés szervezési és pénzügyi lebonyolítása, valamint az államigazgatási, illetve a rendőrtiszti főiskolát végzettek számára indított kiegészítő alapképzés, továbbá a másoddiplomás levelező jogász alapképzés lebonyolításában való közreműködés.

Az **Idegennyelvi Továbbképző Központ** feladat az OM által létrehozott Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ AK-I/2000. határozata alapján az állami nyelvvizsga lebonyolítása. A 30/2000. (VI. 20.) OM rendeletben foglaltaknak megfelelően már 64 csatlakozott vizsgahelyen látja el a vizsgáztatás feladatát 19 nyelvből. Folyamatban van további kisebb nyelvek akkreditálási kérelmének a benyújtása is.

Az intézmény négy éves esti tanfolyamokon magas színvonalú nyelvi képzést nyújt az állami nyelvvizsgára készülő, munkaviszonyban álló dolgozók részére, valamint a gazdálkodó szervek, intézmények megbízásából céltanfolyamokat is szervez.

A vizsgázók száma az előző évhez képest 166.270 főről 183.957 főre, 17.687 fővel, 10,6 %-kal emelkedett.

A továbbképző intézetek az ismertetett szakmai tevékenységükkel összhangban – arra építve – tervezik gazdálkodásukat, tekintettel arra, hogy állami támogatás nélkül, kizárólag saját bevétellel fedezik kiadásait.

Az elmúlt – 2000. év – bevételeinek tényadatahoz viszonyítva a 2001. évi bevételi teljesítés 109,1 %-os, melyen belül a működési bevételek növekedési üteme 12,1 %.

A kiadások közül az elmúlt évi személyi juttatások előirányzatát a 2001. évi hasonló adat 8,9 %-kal haladta meg, az összes kiadás esetében pedig a növekedés 10,3 %-os.

Törvény szerinti kiadásaik és bevételeik módosított előirányzata az eredeti előirányzatot 47,9%-kal haladta meg. Az előirányzat emelés forrása egyrészt saját hatáskörben az előző évi pénzmaradvány előirányzatosítása és felhasználása, másrészt többletbevételek fejezeti hatáskörben történő emelése volt.

Többletbevételeiket többletfeladatok teljesítésével, oktatási palettájuk bővítésével, korszerűsítésével érték el.

A továbbképző intézetek 2001. évi költségvetési pénzmaradványa 532,9 millió Ft, mely jórészt kiadási megtakarításból keletkezett.

Vállalkozási tevékenységet a BKÁE Közgazdasági Továbbképző Intézet és az Idegennyelvi Továbbképző Intézet folytat, melynek vállalkozási tartaléka a tárgyévben 6,5 millió Ft volt, az előző évinek 89,8-a. A vállalkozási tevékenység beépül az intézet profiljába, az alaptevékenység keretében végző oktató munkát az elméleti és kutatási eredmények jól szolgálják.

7. cím *Egyéb oktatási intézmények*

A címhez tartozó intézmények:

Állami Artistaképző Intézet
Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet
Magyar Nyelvi Intézet
Márton Áron Szakkollégium

A kiadások és bevételek alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	1.166,8	864,9	864,9	1.682,9	1.339,8	114,8	79,6
Ebből:							
személyi juttatás	279,6	353,9	353,9	413,7	357,2	127,7	86,3
központi beruházás	44,9	--	--	2,2	2,2	4,9	100,0
Bevétel	467,3	350,4	350,4	810,6	760,5	162,7	93,8
Támogatás	666,2	514,5	514,5	804,8	804,8	120,8	100,0
Létszám (fő)			250		230		

A címhez tartozó intézmények alaptevékenységeiket tekintve igen különbözőek.

Az alaptevékenységük között megtalálható a középfokú oktatás; a magyar zenepedagógiai ismeretek, módszerek ismertetése, oktatása országhatáron túl is; a határon túli magyar fiatalok és az államközi szerződések alapján ösztöndíjas hallgatók egyetemekre, főiskolákra történő nyelvi felkészítése; továbbá kollégiumi elhelyezés biztosítása.

Az **Állami Artistaképző Intézet** alaptevékenységének legnagyobb részét a középfokú oktatás körében végzett artistaképzés teszi ki. Az előző évekhez hasonlóan a beszámolási évben is nagy figyelmet fordítottak a külföldi hallgatók artistaképzésére. A művészeti oktatásokhoz pályázat útján 36,5 millió Ft támogatásban részesültek, amit elsősorban táncművészeti, taneszközök beszerzésére használtak fel. Az Intézet hallgatói 2001. évben sikeresen szerepeltek a Wiesbadeni Fesztiválon.

Az intézmény alaptevékenységgel összefüggő bevételeinek (fellépési díjak, artista vizsgadíjak, külföldi hallgatók tandíja) alakulását a hallgatók száma és fellépések gyakorisága határozza meg. Az Intézet év közben likviditási gondokkal küzdött, mivel a költségvetésébe tervezett saját bevétele nem időarányosan, a tervezetthez képest mindössze 80,1 %-ra teljesült.

A 2001.-es évben a **Magyar Nyelvi Intézet** feladatainak újraértékelése, az új szervezeti struktúra kialakítása, átszervezés, átalakítás problémái jellemezték. Ez a helyzet a szakmai, és a gazdasági feladatok ellátását megnehezítette.

Az intézmény a tantervi alapkoncepció, a felvételi rendszerben bekövetkezett változások, valamint az egyetemek és főiskolák igényeinek figyelembevételével nagy hangsúlyt fektetett a hallgatók számítástechnikai, valamint idegen nyelvi oktatásra, képzésére. A hallgatói létszám az előző évhez képest csökkent. Az Intézet akkreditált vizsgahely lett, jogosultak a magyar nyelvi nyelvvizsgákat szervezni és lebonyolítani. Változatlanul megjelentették az „Intézeti Szemle” című tudományos és módszertani folyóiratukat, mely szakmai segédletet nyújt a magyar, mint idegen nyelv oktatásában. A beszámolási év gazdálkodására a nagyon visszafogott, szűkös anyagi lehetőséggel bíró gazdálkodás volt a jellemző, ami a szinten tartást tette lehetővé, komoly beszerzés nem történt. Az Intézet egyre több szolgáltatást, vagy beszerzést nem tudott igénybe venni. A bevételek a tervezett szinthez képest és az előző évhez viszonyítva is alulmaradtak.

A **Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet** a 2001. év nyarán rendezte meg a XXI. Nemzetközi Kodály Szemináriumot és Kodály Művészeti Fesztivált, mellyel alkalmat adott a Kodály koncepció sokoldalú megismerésére és továbbképzésre. A Kodály Művészeti Fesztivál keretében hazai és külföldi közreműködőkkel 12 hangversenyt rendeztek, amit két kiállítás programja egészített ki. Több speciális tanfolyamot is szerveztek külföldi szakemberek számára. Az Intézet tárgyi eszközeit a japán kulturális segély keretében átvett eszközök, berendezések növelték.

A **Márton Áron Szakkollégiumnál** Szakkollégiumok működtetésére – Pécsen, Szegeden, Debrecenben – került sor, ahol kialakultak a szakkollégiumi könyvtárak is. A szakkollégiumi képzések mellett, új típusú továbbképzéseket indítottak be a határon túli fiatalok részére, a képzések mellett közösségépítő szakmai és szabadidős programokat szerveztek. A nyári részképzős határon túli ösztöndíjas hallgatók számára második ízben került megrendezésre a társadalomtudományi tárgyakat magába foglaló Márton Áron Nyári Egyetem. A Szakkollégiumban működő Karrier Iroda határon túli állásajánlatot közvetít ki a hallgatók felé, és szülőföldi szakmai gyakorlatokat szervez. Az Iroda folyamatosan informálja a hallgatókat, rendszeresen jelen van a hazai és határon túli állásbörzéken, illetve hasonló rendezvényeken, kapcsolatot tartva más, hasonló irodákkal. Az átvett pénzeszközök között – az Apáczai Közalapítványtól – a határon túli hallgatók ösztöndíjára kapott pénzeszeg jelent a legnagyobb tételt.

A címhez tartozó intézmények – a Márton Áron Szakkollégium kivételével – saját hatáskörű létszámcsökkenést hajtottak végre.

A intézmények 2001. évi eredeti előirányzata 864,9 millió Ft volt, melynek 59,5%-át a költségvetési támogatás (514,5 millió Ft), 40,5%-át a bevételek (350,4 millió Ft) képezik. Módosított kiadási előirányzatuk 114,8% -ra, ebből a személyi juttatások 127,7 %-ra, a bevétel 162,7 %-ra emelkedett. A számszaki beszámolóban kimutatott pénzmaradvány összege teljes mértékben kötelezettségvállalással terhelt.

A címhez tartozó intézmények vállalkozási tevékenységet nem folytatnak, alapítványt nem támogatnak és gazdasági társaságban nincs érdekelttségük, PHARE programban nem vettek részt, egyéb segélyprogramokból nem részesültek.

A tervezett épület felújítási és beruházási munkálatokat – az Állami Artistaképző Intézet és a Magyar Nyelvi Intézet kivételével – , továbbá a berendezések felújítását is elvégezték.

8. cím Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum

A címhez egyetlen intézmény, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum tartozik, amely országos feladatkörű tudományos szakkönyvtári és szakmúzeumi feladatokat lát el. Sokoldalú feladatkörét tekintve az OPKM szinte egyedülálló intézmény a hazai közgyűjtemények között: könyvtár és múzeum, ahol egyszerre hozzáférhetők a magyar oktatástörténet, és az iskolaügy különböző gyűjteményei és a neveléstudomány legújabb eredményeit bemutató publikációk.

A kiadások és bevételek alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	201,1	207,5	207,5	256,6	249,1	123,8	97,0
Ebből:							
személyi juttatás	80,7	97,5	97,5	94,7	92,0	114,0	97,1
központi beruházás	--	--	--	--	--	--	--
Bevétel	43,7	45,1	45,1	57,1	59,4	135,9	104,0
Támogatás	158,5	162,4	162,4	193,4	193,4	122,0	100,0
Létszám (fő)			72		72		

A pedagógiai szakirodalom (könyv, folyóirat, CD-ROM) és a tárgyi emlékek gyarapítása évek óta több forrásból táplálkozik, önmagában a költségvetés nem nyújt fedezetet a szakterület igényeit kielégítő és tervszerű állományépítéshez.

Könyvtári területen 2001-ben növekedett az állománybeszerzésre fordítható összeg, amelynek forrásai a költségvetési keret, az Országos Dokumentumellátó Rendszer támogatása, valamint a 45/2000. (IV. 7.) Korm. rendelet alapján igénybevett ÁFA visszatérítés voltak. A könyvtárforgalom adatai 2000-hez viszonyítva csökkentek. Így a kölcsönzők száma 11%-kal, míg a kölcsönzött művek száma 23%-kal csökkent.

Múzeumi területen vásárlásra csak szűkös anyagi lehetőség adódott. A gyarapodás fő forrásai az ajándékozás és a hagyatékok átadása volt.

Az állományvédelmi és műtárgyvédelmi feladatokat kizárólag pályázati úton nyert támogatásokkal tudták ellátni.

2001. évtől a könyvtár kölcsönzési rendszere is megújult, a kölcsönzést az év során már teljes egészében egy saját fejlesztésű számítógépes kölcsönzési rendszerrel végezte. Számítógépes katalógusuk és szakirodalmi adatbázisuk folyamatosan épül, pályázati források segítségével folytatták a pedagógiai szakirodalom retrospektív számítógépes feldolgozását.

Az OPKM egyetlen állandó kiállítását az ercsi Eötvös Emlékmúzeumban az év folyamán mintegy 3700 fő látogatta meg. Tartós időszak kiállításuk az „Orbis Pictus”.

Az intézmény szolgáltatásai fejlesztésének legfőbb akadálya az intézmény elhelyezésének megoldatlansága. Ez érinti mind a könyvtár, mind a múzeum szakmai tevékenységét, de a széttagoltság következtében az intézmény egészének működését is befolyásolja.

A dologi kiadások eredeti előirányzata még egy takarékos, csak a legszükségesebb üzemeltetési mellett is elégtelennek bizonyultak, így 10 millió Ft átcsoportosításra volt szükség a személyi juttatások és a munkaadókat terhelő járulékok előirányzata terhére.

A IX. ker. Könyves Kálmán krt. 40. sz. alatti épület Györffy István utcai homlokzat rekonstrukciója, külső nyílászárók felújítása, valamint az épület II. emeletén lévő díszterem rekonstrukciója a terveknek megfelelően rendben megtörténtek.

Az előző évi pénzmaradványt (6,1 millió Ft) a pályázatokból megmaradt feladatok megvalósítására és áthúzódó szállítói kötelezettségek teljesítésére fordították.

9. cím *Kutató és szolgáltató intézetek*

A cím alá az alábbi intézmények tartoznak:

Oktatáskutató Intézet (továbbiakban: OI)

Nemzetközi Hungarológiai Központ

Professzorok Háza

Nemzetközi Szakképzési Intézet (továbbiakban: NSZI)

Kiss Árpád Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda (továbbiakban: KÁOKSZI)

Országos Közoktatási Intézet (továbbiakban: OKI)

Országos Közoktatási és Értékelési Vizsgaközpont (továbbiakban: OKÉV)

Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztés (továbbiakban: NIIF) Iroda

Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ (továbbiakban NYAK)

Magyar Akkreditációs Bizottság Titkársága (továbbiakban: MAB)

Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (továbbiakban: OMIKK)

A kiadások és bevételek alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	11.748,4	7.258,2	7.258,2	22.073,9	14.725,3	125,3	66,7
Ebből: személyi juttatás	1.457,7	1.917,0	1.917,0	3.220,3	1.959,6	134,4	60,8
központi beruházás	--	--	--	12,7	12,7	--	100,0
Bevétel	7.736,5	4.545,2	4.545,2	11.001,3	12.701,8	164,1	115,4
Támogatás	5.168,3	2.713,0	2.713,0	8.062,8	8.062,8	156,0	100,0
Létszám (fő)			831		663		

A cím alá tartozó intézmények heterogén összetételűek, különböző szakfeladatokat látnak el, ezért 2001 évi gazdálkodásuk főbb jellemzése egyenként kerül bemutatásra.

Az **Oktatókutató Intézetben** 2001 év folyamán szervezeti változásra, átcsoportosításra nem került sor. Alapfeladatuként közoktatási, szakképzési, felsőoktatási, oktatáspolitikai döntéseket megalapozó kutatásokat, közoktatási és szakképzési, felsőoktatási, ifjúságkutatási vizsgálatokat végeznek, tudományos továbbképzéseket szerveznek. Az intézmény a korábbi évekhez hasonlóan 2001. évben is finanszírozási gondokkal küzdött. Az intézmény bérelt épületben működik, melynek díja jelentős mértékben megterhelte az intézmény éves költségvetését. A kutatók pályázati pénzeszközeinek felhasználása biztosította a folyamatos működést, de az intézmény belső eladósodottsága növekedett.

Az álláshelyek száma tovább csökkent, 2001-ben 8,75 %-os bérfejlesztésre került sor. A saját bevételek vonatkozásában sikerült az előírt bevételi kötelezettséget teljesíteni.

A rendelkezésre álló források biztosították az alaprendeltetésből adódó feladatok végrehajtását. A gazdasági szakmai munka megfelelő színvonalú.

A **Nemzetközi Hungarológiai Központ** a külföldi hungarológiai oktatás- és kutatásszervezés terén évek óta kimagasló eredményeket ért el. Hozzájárult a kétoldalú tárcaközi megállapodások keretében külföldi felsőoktatási intézményekben munkát végző magyarországi vendégoktatók oktató- és kutatómunkája anyagi és szakmai munkafeltételeinek folyamatos biztosításához. December hónapban a 10 hónapot külföldön töltött vendégoktatókat 1.400 USD többlettámogatásban részesítették. 2001-ben szünetelt a lektori hely működtetése Groningenben és Ungváron. Egyre több országból érkezik kérelem új lektori helyek létesítésére, de erre nem született új tárcaközi egyezmény.

Az intézmény szakmai tevékenységének jelentős részét a finnországi Jyväskyläben rendezett *V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson* való részvételük – ez a szinte teljes létszámban kiutazó vendégoktatóinak kongresszusi részvételét jelenti – tette ki.

A Központ gazdálkodására egész évben a takarékoság és visszafogottság volt jellemző, felkészülve a szakmai feladatok átszervezésére, összevonására. 2002. év január 1-től az intézmény a Magyar Nyelvi Intézettel összevonására kerül.

A **Professzorok Háza** az alábbiakban felsorolt szervezetek és programirodák szakmai feladataira biztosított pénzeszközök kezelését látta el:

Magyar Felsőoktatás Szerkesztősége

A Magyar Felsőoktatási Folyóirat 2001-ben elkészítette 11. évfolyamát. A szerkesztőség 2001. április-szeptember között végrehajtotta a MF teljes, OM arculathoz illeszkedő tartalmi-formai átalakítását. Ennek eredményeként 2001. szeptemberétől a Magyar Felsőoktatás az Oktatási Minisztérium folyóirataként jelenik meg.

Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT)

A Tanács 2001. évben a korábbi évekkal azonos szervezeti felállásban folytatta munkáját. Feladatainak ellátásában változást az okozott, hogy az Oktatási Minisztérium a dologi előirányzatokból 5,5 mFt-ot zárolt, mely összeg arra volt hivatva, hogy az FTT koordinálásában készüljön egy „Életpálya kutatás”-sal összefüggő tanulmány. Ezzel a feladattal az FTT 2001 decemberében a Doktoranduszok Országos Szövetségét bízta meg. A tanulmány teljesítése 2002 évre húzódik át.

Országos Tudományos Diákköri Tanács Titkársága (OTDT)

2001 évi feladatainak elvégzése a Tanács által meghatározott ütemezésnek megfelelően történt, szervezeti átalakításra nem került sor. Fő feladata volt a jubileumi, XXV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia és az ahhoz kapcsolódó rendezvények megszervezése és lebonyolítása, továbbá a jubileumi kiadványok megjelentetése, emléklakett elkészítése, stb. Számos pályázati támogatást és a vállalkozói szféra szponzori támogatását is megszerezte, ezzel biztosítva a megnövekedett feladatok finanszírozását.

Az OTDT működését kisebb részben a Professzorok Háza által felosztott intézményfinanszírozási keret (4,0 millió Ft 2001-ben), nagyobb részben pedig a felsőoktatási törvényben is nevesített 1 ezrelék (2001-ben 13,0 millió Ft) biztosította.

OM Phare Programiroda

Az Iroda 2001. évben folytatta az előző években (1999, 2000, 2001) megkezdett programok lebonyolítását. Az év során megalakult az ESZA Kht., a 2000. évi programok lebonyolítását már a Kht. végzi.

Szervezeti változás keretében 2001 október 1-én megalakult a Phare Programirodához tartozó Forrásközpont, melynek működéséhez 11,6 millió Ft támogatás került biztosításra, a feladatok elvégzéséhez 4 munkatárs felvételére került sor.

Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB)

2001. január 1-jével a MÖB Iroda működése és a szakmai programok végrehajtása a Professzorok Házához került az Oktatási Minisztérium rendelkezése alapján. A szakmai projekteket (Eötvös ösztöndíj, nyári egyetem, teljes képzős fogadottak, stb.) az OM fejezeti kezelésű előirányzatból, valamint az OM Gazdálkodási Főosztálytól a feladatátvételhez kapcsolódóan átcsoportosított támogatásokból fedezte.

Határon Túli Oktatás Fejlesztéséért Programiroda (HTOF)

A Programiroda alapvető feladatként kidolgozza, megvalósítja, lebonyolítja a hazai és nemzetközi felsőfokú oktatásfejlesztési alapprogramokat, különös tekintettel a határon túli felsőoktatási kérdésekre. Ellátja az Erdélyi Sapientia Egyetem és a komáromi Selye János Egyetem szervezésével kapcsolatos feladatokat.

Felsőoktatási Fejlesztési Programok Irodája (FFPI)

Az Iroda elsődleges feladata a felsőoktatás fejlesztésével kapcsolatos programok pénzügyi lebonyolítása. A felsőoktatási világbanki nem beruházási hitel felmondása, valamint a Diákhitel részporgram befejezése miatt az Iroda átszervezésre került.

Felsőoktatási Pályázatok Irodája (FPI)

2001. január 1-jét követően a Professzorok Háza keretében működő részjogkörű költségvetési szerv lett. Felsőoktatási pályázatok pénzügyi lebonyolítását végzi, mint pl. Széchenyi Professzori Ösztöndíj, Felsőoktatási Kutatási és Fejlesztési, Tankönyv támogatási, Könyvtár támogatási, Kísérleti Főiskolai, Szaknyelvi pályázatok, stb.

Országos Kredittanács Irodája,

Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programiroda (KÖNKOMP)

Gazdasági Igazgatóság

DOMUS Vendégház

Magyar Professzorok Világtanácsa

A különféle szakmai feladatot ellátó szervezetek különböző nagyságrendű pénzügyi forrással rendelkeztek, ez meghatározza, illetve módosítja az intézmény előirányzatait. A bázisévhez viszonyítva a módosított költségvetési előirányzat 94,8 %-os növekedése az évközi többletfeladatokra átadott források következménye.

A kiemelt előirányzatok teljesítését vizsgálva a 2000. évihez viszonyítva megállapítható, hogy bevételeknél 150,7 %-kal többet realizált a Professzorok Háza, míg a kiadásoknál a teljesítés 94,8 %-kal volt magasabb.

A Nemzeti Szakképzési Intézet (NSZI) az oktatási miniszter felügyelete alatt működő és a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. Tv. 4.§-ban meghatározott feladatok végrehajtásában közreműködő, továbbá e törvény 6. §-nak (1) bekezdésében meghatározott feladatokat ellátó kutató-fejlesztő, szolgáltató intézet. Az intézet alapfeladatokat és azokhoz kapcsolódó kiegészítő feladatokat lát el.

Vállalkozási tevékenység keretei között végzi a szakmai tankönyvek és egyéb szakképzési dokumentumok, kiadványok forgalmazását.

A beszámolási időszakban az OM-tól kapott megbízások alapján feladatai közé tartozott a szakképzéshez kapcsolódó programok megvalósítása. Ennek keretein belül folytatta a korábbi években megkezdett „Ifjúsági programok korszerűsítése” 2001. évi feladatainak elvégzését, az OKJ korszerűsítését (ehhez kapcsolódóan szakmai tankönyvek gyártatását), a hátrányos helyzetű fiatalok szakképzését segítő programot, a nemzetközi bilaterális, illetve többoldalú szakképzési programok szervezését és lebonyolítását. valamint új feladatként a felnőttképzési törvény bevezetéséhez kapcsolódó képzések támogatását.

Az Országos Szakképzési Tanácstól, pályázati úton elnyert támogatásból az alábbi feladatokat látták el:

- hátrányos helyzetű és fogyatékos fiataloknak programok szervezése,
- a szakképzés fejlesztéséhez kutatások elvégzése,
- tanár-továbbképzések lebonyolítása,
- szaktanácsadói feladatok ellátása,
- szakmai írásbeli tételek készítése,
- szakmai tanulmányi versenyek rendezése,
- taneszköz fejlesztés valamint a szakképzési információs rendszer fejlesztése.

A bevételek teljesítése a módosított előirányzathoz képest lemaradást (3 070,5 millió Ft), a kiadások megtakarítást (2 015,1 millió Ft) mutatnak. A jelentős összegű pénzmaradvány (5 167,3 millió Ft) kötelezettséggel terhelt, mely a 2001. évről áthúzódó feladatok teljesítésének fedezeteként szolgálja az oktatás-technikai háttér fejlesztését, az ifjúsági szakképzési program támogatását, valamint a felnőttképzési programmal kapcsolatban a Felnőttképzési Akkreditáló Szervezet létrehozását.

A **KÁOKSZI** az Oktatási Minisztérium közoktatási szolgáltató háttérintézménye. Az intézmény alapfeladata a közoktatási intézményrendszer számára nyújtandó pedagógiai-szakmai szolgáltatások biztosítása, segítése mellett a közoktatás területén végzendő kutatási feladatok. Alapító okirat módosítással január 1-től az intézmény tevékenysége bővült az Értékelési és Érettségi Vizsgaközpont által ellátandó feladatokkal.

Évközi előirányzat-módosító intézkedésekre elsősorban az Országos Közoktatási Intézettől kiszervezett feladatok, ill. az OM fejezeti kezelésű előirányzataiból, közoktatási feladatra biztosított támogatások leadása miatt került sor.

Az intézménynél felújítási munkát nem végeztek, csak tisztasági festés és az elhasználódott eszközök pótlása történt meg. A beruházási kiadásokat az intézményi infrastruktúra javítására használták.

Évek óta problémát jelent, hogy a saját bevétel teljesítése elmarad költségvetésben tervezett 232,9 millió Ft-tól. Ennek oka, hogy az OKJ-s vizsgáztatás átkerült az NSZI-hez, így az ezzel kapcsolatos bevételek is oda folynak be

Az intézmény a gazdálkodási évet likviditási gondok nélkül zárta.

Országos Közoktatási Intézet egyes közoktatási szakterülethez tartozó feladatok ellátását szolgáló háttérintézmény.

A 2001-es évben tovább folytatódott az OKI átszervezése. Január 1-jei hatállyal kivált az Értékelési és Vizsgaközpont és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Iroda, valamint az intézmény győri szervezeti egysége (Információs Iroda) 2001. június 1-vel az Educatio Kht.-hoz került. A feladatok átadás-átvétele miatt az átadott pénzeszközök előirányzata és teljesítése nagyarányú növekedést mutat.

Az intézmény bevételi előirányzata 90,28%-ra, a kiadási előirányzata 69,07%-ra teljesült a módosított előirányzatokhoz képest.

A bevétel struktúrája megváltozott, ami annak eredménye, hogy a debreceni ingatlan az OKÉV részére átadásra került, így az ebből származó bérleti díjbevétel az OKÉV költségvetésében realizálódott.

Az OKI engedélyezett létszáma 2001-ben 70 főről 66 főre csökkent.

A dolgozók közül 3 fő, összesen 1,7 millió Ft összegben részesült lakásépítési, lakásvásárlási támogatásban.

A 141,5 millió Ft-os kötelezettséggel terhelt pénzmaradvány a kutatási feladatok áthúzódó teljesítésével magyarázható.

Össességében a 2001. év gazdálkodása a létszámcsökkentéssel, átszervezéssel járó többletfeladatok ellenére is kielégítőnek mondható.

Az **OKÉV** hét régióban végez pedagógiai szakmai szolgáltató tevékenységét, szakmai felügyeletet gyakorol a kilenc régióban működő Regionális Munkaerő-fejlesztő és Átképző Központok felett.

2001. évben szakmai feladatait munkaterve alapján az alábbi kiemelt területeken végeztet el:

- Ellenőrzéssel, értékeléssel, méréssel kapcsolatos feladatok.
- Minőségbiztosítási-minőségfejlesztési feladatok.
- Szakértői és vizsgálónői tevékenységgel kapcsolatos feladatok.
- Vizsgákkal és tanulmányi versenyekkel kapcsolatos feladatok.
- Nemzeti-etnikai oktatással kapcsolatos feladatok.
- Nemzetközi kapcsolatainak kialakítására vonatkozó feladatok.

Az év folyamán szakmai feladatainak (mérés) elvégzésére a KÁOKSZI-val kötött szerződést.

Az intézmény működőképessége a tervezett költségvetése alapján a pótelőirányzatokkal együtt biztosított volt. Az éves költségvetés 80,0 millió Ft-ban megállapított, pontatlanul tervezett bevételi előírásból mindössze 15,8 millió Ft realizálódott, mely a szakértői, vizsgáztatói névjegyzékbe kerülés, ill. ennek meghosszabbításaként fizettet díjakból származott.

Az intézménynél tervezett felújítás nem volt, és létszámcsökkentést sem valósítottak meg.

Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem folytat, és alapítványokat nem támogat.

2001. szeptemberétől megkezdődött a PHARE program keretében elnyert pályázat terhére a halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok társadalmi beilleszkedésével összefüggő feladatok végrehajtása.

Az OKÉV munkaerő vonatkozásában egy még építkező, személyi állományában, szervezeti felépítésében, feladataiban változó szakmai-gazdasági évet zárt le.

NIIF Iroda

Az oktatási miniszter 21/2001. (VII. 10.) OM rendelete értelmében 2001. július 18-tól a FEFA Iroda elnevezés **Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Irodára** (NIIF Iroda) változott. Az NIIF Iroda teljes jogkörrel rendelkező önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv.

Az Iroda fő feladata a 122/2001. (VII. 10.) Kormányrendelete a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program működéséről szóló 95/1999. (VI. 23.) rendelet módosításával: „a felső- és közoktatási intézmények, kutató-fejlesztő helyek, közgyűjtemények és egyéb oktatási, tudományos és kulturális szervezetek információs infrastruktúrájának és országos számítógépes hálózati szolgáltatásainak összehangolt fejlesztése.”

Új szakágazati besorolása: „Természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés alapvető szakfeladata: Műszaki tudományi kutatás és kísérleti fejlesztés.

2001. évi eredeti bevételi és kiadási előirányzata 341,6 millió Ft, módosított előirányzata 4.954,2 millió Ft. A bevételét 4.930,2 millió Ft-ra (99,5%-ra), kiadását 3.484,9 millió Ft-ra (70,3 %-ra) teljesítette

Az intézmény az OM fejezeti előirányzataiból az alábbi többlettámogatásban részesült:

- NIIF Programra 1.300,0 millió Ft,
- az IRISZ-SULINET programra 406,9 millió Ft

A NIIF Programra biztosított (1.300,0 millió Ft) előirányzatot a nemzetközi hálózati kapcsolatok költségeire, a hazai adathálózatok vonalbérleti díjára, az NIIF központi és regionális szolgáltatások költségeire, az NIIF hálózat fejlesztésére, az NIIF program keretében megvalósuló kutatás-fejlesztésre, a program szakmai rendezvényeire és egyéb a NIIF program működésével összefüggő kiadásaira használta fel.

Az intézmény saját hatáskörű előirányzat módosítása: 2.896,7 millió Ft-ra növekedett, mely az alábbiakból tevődött össze:

- A Felsőoktatási Fejlesztési Alap 2000. évi maradványa 34,1 millió Ft,
- a Felsőoktatási informatikai fejlesztés 2000. évi maradványa 115,3 millió Ft,
- A MEH IKB 500,0 millió forint felhalmozási célú pénzeszköz átvétele a NIIF Program fejlesztési tervében meghatározott, az EU GEANT projekt nagysebességű (2,5 Gbs) optikai transzporthálózati rendszerének kialakítására,
- az OM Szakképzési Alaptól átvett 1.250,0 millió forint a kredit rendszer és az oktatási azonosító jel bevezetését támogató felsőoktatási tanulmányi rendszer létrehozására,

- a SZTAKI- tól átvett 142,0 millió forint a szupergép bővítésére,
- a HUNGERNET-től, valamint a MATÁV-tól átvett 73,6 millió forint a regionális centrumok fejlesztésére.
- 2000. évi pénzmaradványának felhasználása 639,6 millió Ft.

Az Iroda 2001. évi pénzmaradványa 1.445,3 millió Ft, mely teljes egészében kötelezettségvállalással terhelt.

Tárgyi eszköz állománya 271 %-os növekedést mutat, melynek indoka, hogy az Iroda eszköz állományába kerülnek – a felsőoktatási intézmények részére átadott – a program megvalósítását szolgáló informatikai gépek, berendezések.

Vállalkozási tevékenységet nem folytattak, függő, átfutó, kiadások-bevételek egyenlege nulla..

Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ

2001. január 1-jén kezdte meg önálló tevékenységét. Ezt megelőzően a Professzorok Háza keretében működött. A Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ és a keretében működő Nyelvvizsgát Akkreditáló Testület fő tevékenysége a nyelvvizsga központok nyelvvizsga rendszerének akkreditálása, nyelvvizsga bizonyítványok, határozatok és anyakönyvek kiadása és közzététele.

Tevékenységét 2001-ben 4 fő állású alkalmazottal, az OM által kijelölt 9 tagú Testülettel és külső megbízott szakértőkkel végezte. 2001-ben alakultak ki az önálló működésének feltételei, gazdasági ügyviteli feladatait továbbra is a Professzorok Háza végzi. Az Intézmény bevételei és az ezzel szorosan összefüggő kiadásai nehezen prognosztizálhatók, tapasztalatok nem álltak rendelkezésükre. Az eredeti bevételi előirányzattal szemben 106,1 millió Ft-tal módosították többletbevételből az előirányzatukat, és még ezt is túlteljesítették 1,4 millió Ft-tal. A nagyarányú növekedés oka, hogy az akkreditált nyelviskolák 2001. évben fizették be a 2000. évben vizsgáztatott hallgatók után az akkreditációs felügyeleti díjat. Kiadásainál rendkívül alacsonyak a teljesítések, összességében 52,3 %, melyet befolyásol a felhalmozási kiadások 6,0 %-os teljesítése.

2001. évi pénzmaradványa: 68,7 millió Ft, melyből 32,0 millió Ft kötelezettséggel terhelt.

Magyar Akkreditációs Bizottság és a Titkárság 2001-ben változatlan szervezeti összetétellel működött. Feladatstruktúrája bővült a főiskolai és egyetemi tanári kinevezések - a MAB által történő - véleményezésével és titkársági feladatként annak előkészítésével.

2001-ben az intézmény a székhelyen kívüli oktatás, valamint a távoktatás akkreditációjának lebonyolításához és a közbülső eljárások lefolytatásának végrehajtásához, továbbá a doktori iskolák létrehozására 12,9 millió forint céltámogatást igényelt. A 2000. évről áthúzódó feladatok maradványából 2001-ben 12,1 millió Ft-ot használt fel. Az intézmény működőképességének helyzetét nagyrészt

nehezítette az előző években végrehatott dologi kiadások csökkentése, melyet előirányzat átcsoportosítással pótol.

A személyi juttatások felhasználásának mértéke a tervezettnél megfelelően alakult, 2001-ben létszámcsökkenést nem hajtottak végre. Az intézményi vagyon változása csökkenést mutat, amit elsősorban a számítástechnikai eszközök magas értékcsökkenése okozott. A kezelésére bízott kincstári vagyon összetétele immateriális javakból és kisebb egyedi értékű tárgyi eszközökből áll. Független, kiegyenlítő kiadásait az alkalmazottak BKV bérlete, valamint a még nem visszatérített külföldi kiküldetések állománya adja.

Az intézmény, vállalkozási tevékenységet nem folytat, alapítványokat nem támogat, gazdasági társaságok működésében nem vesz részt.

A **MAB**, mint a Világbanki Felsőoktatási Reformprojekt 1.10 alkomponense a Felsőoktatási fejlesztési (nem beruházási) program keretéből 33,3 millió Ft-ot kapott, amit teljes egészében fel is használt.

Az intézmény teljes egészében költségvetési támogatásból gazdálkodik.

2001. évi pénzmaradványa 6,2 millió Ft, ami teljes egészében kötelezettséggel terhelt.

Az **Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár** 2001. június 30-ával megszűnt mint önállóan gazdálkodó központi költségvetési intézmény. Jogutódja a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem lett.

10. cím Regionális átképző központok

A címhez tartozó intézmények:

Budapesti Munkaerő-piaci Intervenciós Központ
Békéscsabai Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ
Debreceni Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ
Észak-magyarországi Regionális Munkaerő-fejlesztési és Átképző Központ
Kecskeméti Regionális Munkaerő-fejlesztő és –Képző Központ
Nyíregyházi Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ
Pécsi Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ
Székesfehérvári Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ
Szombathelyi Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központ

A kiadások és bevételek alakulása:

Megnevezés	2000. évi tény	2001. évi eredeti ei.	2001. évi törvényi módosított ei.	2001. évi módosított ei	2001. évi tény	5/1.	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	<i>millió forintban egy tizedessel</i>					<i>%-ban</i>	
Kiadás	2.936,3	2.199,6	2.199,6	3.507,0	3.044,6	103,6	86,8
Ebből: személyi juttatás	786,5	760,8	760,8	1.035,7	897,9	114,1	86,6
központi beruházás	22,5	--	--	--	--	--	--
Bevétel	2.222,0	1.468,8	1.468,8	2.374,8	2.427,0	109,2	102,1
Támogatás	734,8	730,8	730,8	765,7	765,7	104,2	100,0
Létszám (fő)			476		438		

A 9 regionális központ 2000. július 1-jétől került át a Szociális és Családügyi Minisztérium fejezetéből az Oktatási Minisztérium fejezetébe.

Az intézmények feladatkörét a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 53.§-a határozza meg. Ennek értelmében:

- képzést folytatnak, szerveznek,
- meghatározzák az általuk szervezett képzésben való részvétel feltételeit,
- vállalkozói képzést folytatnak, tanácsadást és szolgáltatást nyújtanak,
- közreműködnek a képzést folytató intézmények szakembereinek továbbképzésében,
- módszertani- és vizsgaközpontként működnek,
- munkaerő-piaci és pedagógiai szolgáltatásokat nyújtanak.

A tartalmilag, formailag és földrajzilag is kiterjedt tevékenységet az intézmények csak széles kapcsolatrendszerre alapozva tudják megvalósítani. Ennek érdekében együttműködnek a helyi önkormányzatokkal, munkaügyi központokkal, kamarákkal, oktatási és civil szervezetekkel.

Munkaerő-fejlesztő és átképző tevékenységük az egész ország területét lefedi. Alaptevékenységként végzett feladatuk a felnőttképzés, a regionális munkaerő-piaci igények szerint különböző szakmákban és foglalkozásokban előírt követelményeknek megfelelő képzés. Az átképzés elsősorban munkanélküliek és pályakezdők részére-, valamint a különböző munkáltatói igények szerint a kor követelményeinek megfelelő vállalkozás specifikus ismeretek oktatása, a hatályos szakképzési törvényben előírtak szerinti vizsgáztatási jog gyakorlása. Szoros kapcsolatban állnak a területi munkaügyi központokkal, külső megrendelésekre tanfolyamokat szerveznek és bonyolítanak, vizsgáztatnak. Részt vesznek pályázatokon, melynek keretében PHARE, OFA, LEONARDO és egyéb programok lebonyolítását végzik.

Komoly előrelépést értek el a megváltozott munkaképességűek, illetve egészségkárosodottak, valamint a hátrányos helyzetű fiatalok képzésében. Belső kapacitásuk fejlesztésével lehetővé tették, hogy súlyos mozgássérültek, vakok és gyengén látók is képzésben részesülhessenek.

Az intézmények saját bevételeikből és költségvetési támogatásból gazdálkodnak. 2001. év során – a korábbi évekhez hasonlóan – többször vált szükségese a többletbevételek előirányzat módosítása, melyet a képzési tevékenység tervezett mértéket meghaladó teljesítményének következtében keletkeztek. A többletbevételek egyszerűen minősíthetőek, mivel a képzéseket megrendelő szervezetek képzési megrendeléseire épülnek. Ezen megrendelések nem automatikusak, piaci jellegűek és évekre előre nem garantáltak. Felhasználásuk azon képzésekre történik, amelyek a bevételt eredményezték. Ennek megfelelően a kiadások összetételét a képzések kiadások szerkezete határozza meg.

A 2001. évi beszámolási időszakban a bevételek a 2000. évi tényadatokhoz 9,2%-os, a 2001. évi módosított előirányzathoz képest 2,1%-os növekedést mutatnak. A kiadások a 2000. évi tényadatokhoz viszonyítva (103,6%)-ra növekedtek, míg a 2001. évi módosított előirányzathoz képest (86,8%)-ra csökkentek.

Az intézmények működőképessége az év folyamán biztosított volt. Az első félév pénzügyi zavartalanságát az áthúzódó képzésekhez kapcsolódó jelentős pénzmaradvány tette lehetővé. A második félév gazdálkodásában kisebb likviditási problémák jelentkeztek, melyet elsősorban a képzési bevételek nem egyenletes teljesítése okozott. Hasonló gondokkal járt az év során megkezdett PHARE képzések finanszírozásának közel fél éves csúszása.

Az intézmények kiemelt gondot fordítanak technikai színvonaluk fejlesztésére, épületeik állagának megőrzésére. Korszerű informatikai oktatóbázissal rendelkeznek.

A központok vállalkozási tevékenységet nem folytattak, alapítványokat nem támogattak a beszámolási időszak alatt.

11. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok

1. alcím Beruházás

1. Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai

A központi költségvetési törvény által jóváhagyott 200,0 millió Ft-os forrást és a 2000. évről áthúzódó 101,0 millió Ft maradványt a minisztérium számítógépes és telefonhálózat bővítési, egyéb beszerzési feladataira, valamint az OMIKK régi telephelyének rekonstrukciós feladataira fordította a tárca. Az év végi 29,8 millió Ft

maradvány a beruházások előkészítésének elhúzódása, illetve késedelmes teljesítés miatt keletkezett.

2. Lágymányosi egyetemek fejlesztése

A költségvetési törvényben jóváhagyott 5.037,0 millió Ft-os forrást az ELTE Déli-tömb építési munkájára, a BMGE Sportlétesítmények állagmegóvási feladataira fordította a tárca. A Déli tömb használatbavétele 2001. augusztusában megtörtént. Az év végi maradvány összege nem érte el az 1 millió Ft-ot (971,0 eFt volt).

3. Felsőoktatási fejlesztési program

A világbanki hitel-megállapodás évközben történt felmondása nem befolyásolta a költségvetési törvényben elfogadott ütem nagyságát, amely 2.850,7 millió Ft volt. Ezt növelte az előző években felhalmozott 4,6 milliárd Ft maradvány.

A programok beruházás előkészítési feladatainak gyorsított ütemű elvégzése eredményeként a beruházások megfelelő ütemben haladtak mind a tíz felsőoktatási intézménynél. A Debreceni Egyetem esetében két épület kivitelezése megkezdődött, egy épület programtervezése lezárult. A Szegedi Tudományegyetem Ady téri Sportcsarnok kivitelezése és az Oktatási Központ beruházásának közbeszerzési eljárása befejeződött. A Miskolci Egyetem beruházásában három program-csomag végrehajtása van folyamatban, valamint az előadótermek kivitelezése megkezdődött. A Nyíregyházi Főiskolában a kommunikációs rendszer, a számítógépközpont fejlesztése befejeződött és megkezdődött a Műszaki-Agrár oktatási épület és hallgatói központ épületének rekonstrukciója. Kecskeméten előrehaladt – egy meglévő laktanyaépület átalakításával – egy új 289 férőhelyes kollégium kialakítása.

Az OM Gazdálkodási Főosztály közreműködésével került sor a Diákhitel Központ információs rendszerének kialakítására. A beruházás költsége 403,6 millió Ft teljes egészében felhasználásra került, majd a Diákhitel Központ Postabankhoz kerülésével az összeg a Múzeum utcai Hallgatói Információs Központ beruházásának fedezetéül szolgált.

Év végén a programok között jelentős átcsoportosításokra került sor ennek következtében az előző évhez képest a maradvány összege 66%-kal csökkent, azaz 1.551,7 millió Ft lett.

5. Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola beruházása

Az ELTE-től visszakapott épületben megkezdődött a Főiskola új oktatási központjának kialakítása. A többletfeltárások miatt a kivitelezés a tervezettnél később kezdődött, emiatt nem került sor a költségvetési törvény szerinti 600,0 millió Ft, illetve

a korábbi évi 2,9 millió Ft maradvány teljes kifizetésére. A maradvány összege ennek következtében viszonylag magas, 356,9 millió Ft.

6. Egyéb oktatási tevékenységek és szolgáltatások beruházásai

A költségvetési törvényben megtervezett 2.602,3 millió Ft, a Kormány által meghatározott feladatokra biztosított 113,0 millió Ft, az OM tartalékból 52,8 millió Ft, egyéb forrásokból 1.528,7 millió Ft, valamint a korábbi évek áthúzódó 728,4 millió Ft maradványát figyelembe véve összességében több mint a 5 milliárd Ft állt ezen jogcímen rendelkezésre.

Ebből a forrásból finanszírozta a tárca 2001. évben az OM felügyelete alá tartozó felsőoktatási intézmények 32 beruházását, az OM és háttérintézményeinek hét fejlesztését, és nyolc olyan beruházást, amelyek önkormányzatok, alapítványok által fenntartott oktatási intézmény fejlesztését eredményezték.

Az OM intézményeinek beruházásai közül kiemelkedik

- a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem központi épületének szerkezeti megerősítése és a volt OMIKK könyvtár elhelyezése az egyetemen,
- a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Sóház utcai oktatási épületének beruházása,
- az ELTE Trefort-kerti épületekonstrukciónak folytatása,
- a Pécsi Tudományegyetem jogi- és közgazdasági kari épületének rekonstrukciót megelőző, oktatást kiváltó volt kollégium épületének oktatási célú átalakítása,
- a Semmelweis Egyetem Vas utcai épületekonstrukciójának I. üteme,
- a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem könyvtárbővítése,
- az Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetem oktatási központjának kialakítása,
- a Dunaújvárosi Főiskola ingatlanvásárlása,
- az egri Eszterházy Károly Főiskola sportcsarnokának építése.

A tárca fejlesztései közül kiemelt jelentőségű a pécsi Gandhi Gimnázium oktatási termekkel való bővítése, amelynek átadása 2002. április 4-én megtörtént.

A PM által 2000. év végén a Tinódi Lantos Sebestyén Református Művészeti Alapiskola részére nyújtott 10,0 millió Ft támogatás után a tárca csak 2001. október 31-én kötött Beruházási Megállapodást az Alapiskolával, mivel a Református Egyház ingatlan tulajdonjogi helyzete rendezetlen volt. A beruházás előkészítése elkezdődött, a keretet 2002-ben használják fel.

A Kormány által év közben pótlólag biztosított 113,0 millió Ft-ból négy önkormányzat és két egyetem beruházása részesült támogatásban:

- Szentmártonkátai Község Önkormányzata óvodafejlesztése (6 millió Ft)
- Bocskai kert Község Önkormányzata általános iskola bővítése (15 millió Ft)
- Szentlőrinc kátai Község Önkormányzata általános iskola tetőfelújítása (12 millió Ft)

- Mezőkövesdi Szent László Gimnázium épületrekonstrukciója (30 millió Ft)
- Eötvös Lóránd Tudományegyetem (5 millió Ft)
- Kaposvári Egyetem (45 millió Ft).

Az év végi maradvány összege két fő részre bontható: az OM felügyelete alá tartozó intézmények támogatásából 1.284,8 millió Ft, nem OM intézmények támogatásából 507,3 millió Ft nem került felhasználásra. Intézményeink maradványának jelentős része (75%) – az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Trefort kerti rekonstrukciójánál (775,4 millió Ft) és a Magyar Iparművészeti Egyetemenél (185 millió Ft) – a kivitelezés megkezdésének elhúzódása miatt keletkezett. Az Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetem Pollack Mihály téri beruházásának 419,6 millió Ft maradványa teszi ki a nem OM intézmények maradványának 83%-át.

Említésre érdemes még a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem intézményi forrásának maradványa, amely a négy beruházáson összesen 515,7 millió Ft. A magas maradványt az indokolja, hogy nem került sor megegyezésre az OM és az egyetem között a fejlesztések kérdésében.

7. Egyházi felsőoktatás beruházása és felújítása

A felsőoktatási törvény 2000. évi módosítása megteremtette a jogszabályi alapját annak, hogy a tárca költségvetésében megjelenjen az azon egyházak által fenntartott felsőoktatási intézmények felújítási és beruházási tevékenységének támogatását szolgáló forrás, amely egyházakkal a Kormány megállapodást kötött.

2001. évben a költségvetési törvény szerinti 350,0 millió Ft-hoz a Kormány év végén 730,0 millió Ft-ot biztosított, és a beruházásokhoz az intézmények 27,0 millió Ft saját forrását figyelembe véve összességében 1.107,0 millió Ft állt az egyházi oktatási intézmények beruházási és felújítási tevékenységének támogatásához a tárca rendelkezésére.

A **350,0 millió Ft** a Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház, a Magyar Evangélikus Egyház, a Hetednap Adventista Egyház, a Magyar Baptista Egyház és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége között került felosztásra a fenntartásukban lévő főiskolák és egyetemek 1999/2000. évi államilag finanszírozott hallgatói létszámának arányában. A támogatást döntően felújítási feladatokra, korszerűsítésekre fordították az intézmények.

Az alacsony teljesítés – és a viszonylag magas maradvány (171,0 millió Ft) – oka elsősorban a kései szerződéskötés, valamint az intézmények beruházási tevékenységgel kapcsolatos szakmai (közbeszerzési törvény szerinti eljárásban, kincstári feladatfinanszírozásban való) járatlansága. Az intézmények késéssel ugyan, de a jogszabályokat betartva teljesítették a megállapodásban vállaltakat.

A Kormány által év végén biztosított **730,0 millió Ft**-ból 10,0 millió Ft támogatásban részesült az Apór Vilmos Katolikus Főiskola. A rekonstrukció előkészítése

folyamatban van, a tényleges felhasználásra csak 2002-ben kerül sor. 720,0 millió Ft a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány számára került megnyitásra a Protestáns Szakkollégium (Budapest, V. ker. Eötvös u. 35. szám alatti ingatlanon való) létrehozásához. A támogatási összeg 2002-ben kerül felhasználásra.

2. alcím *Normatív finanszírozás*

1. Felsőoktatási intézmények hallgatóinak pénzbeli juttatásai

A költségvetési törvény szerinti 1.216,1 millió Ft előirányzatból az egyházi és alapítványi intézmények államilag finanszírozott nappali tagozatos, első alapképzésben, illetőleg első kiegészítő alapképzésben, valamint első szakirányú továbbképzésben és az első akkreditált iskolarendszerű szakképzésben résztvevő hallgatóinak normatív támogatását biztosította a tárca 70.000 Ft/fő/év normatívával számolva. Ugyanebből az előirányzatból járult hozzá az OM az egyházi felsőoktatási intézmények kollégiumainak, az egyházak és szervezeteik által fenntartott felsőoktatási kollégiumoknak, valamint a magán felsőoktatási intézmények kollégiumainak működtetéséhez 33.000 Ft/férőhely/év támogatási összeggel. Az előirányzat elosztása az 1993. évi LXXX. tv., illetve a költségvetési törvény előírásai figyelembe vételével történt.

A nem állami intézmények tényleges felhasználása 1.087,3 millió Ft volt. A mutatószámok alapján történt elszámoltatások szerint ezen felül 15,6 millió Ft illeti meg az intézményeket, amelynek pénzügyi rendezésére 2002-ben kerül sor. Az előirányzat kötelezettségvállalással nem terhelt maradványa 113,2 millió Ft.

4. Doktorandusz hallgatók ösztöndíja

A nappali tagozatos, állami ösztöndíjas doktoranduszok kormányrendeletben meghatározott ösztöndíja a költségvetési törvény szerint 2001. évben 612 000 Ft volt. A 21,5 millió Ft összegű előirányzat az egyházi egyetemek PhD hallgatóinak biztosított 51 000 Ft/fő/hónap mértékű ösztöndíjat. A tényleges felhasználás 21,4 millió Ft volt.

Az év végi elszámolások szerint az intézményeknek 400 eFt visszafizetési kötelezettsége van, amelynek pénzügyi rendezésére 2002-ben kerül sor.

8. Egyházi felsőoktatási intézmények hitéleti képzése

Az 1.190,7 millió Ft összegű előirányzat, – amelyhez a Kormány évközben 22,6 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított – az egyházi felsőoktatási intézmények hitélettel összefüggő szakjain folyó képzés fedezetére szolgált a felsőoktatásról szóló 1993. évi

LXXX. törvény 9/H.§ (4) bekezdésében és a 120/2000. (VII. 7.) Kormányrendeletben foglaltak alapján.

Az előirányzat intézmények közötti felosztásának alapját 2001. évben is a támogatási megállapodások képezték, melyek a 2000. október 15-ei létszámadatoknak megfelelően rögzítették a támogatások összegeit.

Ezen előirányzatból nyújtott a tárca 220.734 eFt támogatást a nem állami felsőoktatási intézményekben dolgozó oktatók, kutatók bérének garantált szintre való emeléséhez, valamint az intézmények működési többletköltségeinek fedezetéhez.

Az elszámolásokból adódóan az intézményeket 6.534 eFt támogatás illeti meg, amelynek pénzügyi rendezésére 2002-ben kerül sor.

10. Hallgatói létszám képzési többlete (egyházi világi képzés)

A 2.322,9 millió Ft előirányzat, – amelyhez országgyűlési hatáskörben 335,0 millió Ft támogatás átcsoportosítása történt az alapítványi felsőoktatás képzési többletére rendelkezésre álló előirányzatról – a felsőoktatási törvény szerint, az egyházi felsőoktatási intézmények államilag elismert nem hitéleti szakjainak a képzési és fenntartási normatív támogatásának a fedezetét biztosította 2001-ben.

Az előirányzat felosztása az intézményekkel kötött finanszírozási megállapodások alapján történt a 2000. október 15-ei hallgatói létszámadatok alapján.

Ebből az előirányzatról 477.274 eFt-ot biztosított a tárca a nem állami felsőoktatási intézményekben dolgozó oktatók, kutatók bérének garantált szintre való emeléséhez, valamint az intézményi működési többletköltségek fedezetére.

Az elszámolások szerint az intézményeket még képzési többlet megillető 89.680 eFt támogatás kiutalására 2002-ben kerül sor.

11. Hallgatói létszám képzési többlete (alapítványi felsőoktatás)

Az 1.633,0 millió Ft-os előirányzat, – amelyből 335,0 millió Ft országgyűlési hatáskörben az egyházi felsőoktatási intézmények világi képzésével összefüggő képzési költségekre került átcsoportosításra – a Kormány által pótlólag biztosított 7,7 millió Ft támogatással kiegészülve a nem állami, a nem egyházi felsőoktatási intézmények államilag finanszírozott képzésében résztvevő hallgatók létszáma alapján, képzési és létesítmény fenntartási támogatásra szolgált. A normatívák megegyeznek az állami felsőoktatás azonos szakjainak megfelelő külön rendeletben meghatározott képzési és fenntartási normatívájával.

Ugyanezen előirányzatból nyújtott támogatást a tárca a költségvetési törvény alapján a felsőoktatási közfeladatokat ellátó nem állami, nem egyházi intézmények fenntartói részére az 1996. szeptember 1-je előtt felvett nappali tagozatos hallgatók képzéséhez. A támogatás mértéke 80 eFt/fő/év.

A 44.226 eFt maradványból az elszámolások szerint az intézményeket még megillető 22.073 eFt kiutalására 2002-ben kerül sor, a 22.153 eFt kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány a központi költségvetés javára visszafizetésre kerül.

12. Felsőoktatási hallgatók lakhatási támogatása

A kollégiumi ellátásra jogosult, de kollégiumi elhelyezésben nem részesülő hallgatók lakhatási támogatására 2001. évben 232,0 millió Ft felhasználást tervezett az OM. A támogatás igénybevétele, felhasználása a 144/1996. (IX. 17.) Kormányrendelet előírásai szerint történt.

A lakhatási támogatást az intézmények a módosított 144/1996. (IX. 17.) Korm. rendelet alapján albérleti támogatásra, valamint kollégiumi bérlemények megszerzésére, kollégiumi férőhely növelésére fordították.

A 117.744 eFt maradványból az elszámolások szerint az intézményeket még megillető 5.392 eFt kiutalására 2002-ben kerül sor, a 112.352 eFt kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány a központi költségvetés javára visszafizetésre kerül.

13. Hallgatók tankönyv-, jegyzettámogatása

101,4 millió Ft előirányzat állt rendelkezésre ezen jogcímen, amelynek felhasználása során a 144/1996.(IX.17.) Kormányrendelet előírásai voltak az irányadóak. Az intézmények az államilag finanszírozott nappali tagozatos, első alapképzésben, első kiegészítő alapképzésben, első szakirányú továbbképzésben, valamint első akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzésben résztvevő, valamint doktorandusz ösztöndíjjal rendelkező hallgatók után részesültek ezen támogatásból. A költségvetési törvény szerint a támogatás mértéke 7000 Ft/fő/év. Az intézmények az éves költségvetési beszámoló keretében adnak számot a támogatás felhasználásáról.

A 12.268 eFt maradványból az elszámolások szerint az intézményeket még megillető 1.741 eFt kiutalására 2002-ben kerül sor, a 10.528 eFt kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány a központi költségvetés javára visszafizetésre kerül.

14. Kulturális és tömegsport támogatása

A nem állami felsőoktatási intézményekben az egészséges életmód kialakítása érdekében a testi nevelési feladatokhoz hallgatónként évi 820 Ft-os normatív

költségvetési hozzájárulást biztosított a 12,0 millió Ft összegű előirányzat, amely elsősorban az intézményi tömegsport céljait szolgálta.

Az 1.589 eFt maradványból az elszámolások szerint az intézményeket még megillető 206 eFt kiutalására 2002-ben kerül sor, az 1.383 eFt kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány a központi költségvetés javára visszafizetésre kerül.

15. Köztársasági ösztöndíj

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény értelmében a tanulmányaik során, illetve szakmai területükön kiváló eredményt elért hallgatók – egy tanév időtartamra – köztársasági ösztöndíjban részesülhetnek.

A 144/1996. (IX. 17.) Kormányrendelet 6. § (3) bekezdése alapján a köztársasági ösztöndíj pályázat általános feltételeit a művelődési és közoktatási miniszter, a pályázat intézményi elbírálásának rendjét és feltételeit a felsőoktatási intézmény a Szabályzatban határozza meg. A köztársasági ösztöndíj havi összege 2001. évben 25.500 Ft/fő volt.

A fenti kritériumok alapján az intézmények államilag finanszírozott, nappali tagozatos, első alap- és első kiegészítő alapképzésben másod- és felsőbb évfolyamokon tanulmányokat folytató, magyar állampolgárságú, illetve jogszabály vagy nemzetközi megállapodás alapján a magyar állampolgárságú hallgatókkal azonos elbírálás alá eső külföldi hallgatók létszámának 1%-a részesülhet ösztöndíjban.

E célra 35,7 millió Ft állt a tárca rendelkezésére, amelyből a nem állami intézmények részére összesen 25,8 millió Ft-ot utaltunk ki.

Az elszámolások szerint az intézményeknek 300 eFt visszafizetési kötelezettsége van, amelynek pénzügyi rendezésére 2002-ben kerül sor.

A kötelezettségvállalással nem terhelt 9.925 eFt maradvány a központi költségvetés javára visszafizetésre kerül.

4. alcím Közoktatási feladatfinanszírozás

1. Közoktatási feladatok és szakmai programok

A költségvetési törvényben ezen feladatok ellátására 1.140,0 millió Ft támogatás került elfogadásra. Év közben ehhez az összeghez a Kormány a Veresegyházi Életmód Programhoz 200,0 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított.

Az előirányzatból a kerettantervi feladatok céljára 90.000 eFt-ot különített el a tárca. 2001-ben minden iskola-típusra és oktatási formára elkészültek a kerettantervek.

Kiadásra kerültek:

- "A szakmai orientáció, a szakmacsoportos alapozó oktatás, továbbá az előkészítő ismeretek, a szakmai alapozó oktatás kerettantervi programjai",
- a "Nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai oktatás egyes tantárgyainak kerettantervei, továbbá a kisebbségi oktatás óratervei",
- az "Óratervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz",
- illetve a "Célnyelvi kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz". A kerettantervi rendelet nyári módosításakor – 23/2001.(VII. 20.) – megjelentek a felnőttoktatás és a felzárkóztató oktatás kerettantervei is.

A kerettantervek bevezetésének, alkalmazásának elősegítésére több kiadványt készített az OM. A tárca munkatársai különböző kerettantervi továbbképzéseket tartottak.

Az OKÉV-ben megalakult az akkreditációval foglalkozó Tantervi Bizottság. A bizottság kidolgozta az akkreditációs eljárásrendet és a bírálati szempontokat. Az akkreditációs folyamat megindult, az eltérést vizsgáló szakemberek képzése megtörtént.

A 2000/2001-es tanévben jelent meg először feladatként három **iskolai emléknapp** megtartása a tanév rendjéről szóló 9/2000. (V. 31.) OM rendelet szerint. Az emléknappok megtartását segítő program kidolgozására pályázatot írt ki az OM.

Az **egészségnevelési és drogprevenációs feladatokra 40 000 eFt** került betervezésre. A Nemzeti Stratégiából adódóan az Oktatási Minisztériumra háruló (rövid-, közép- és hosszú távú) feladatok figyelembevételével került sor a támogatások felhasználására.. A tervezett előirányzat szolgált az egészség-fejlesztési témájú pedagógus továbbképzések, konferenciák szervezésére, a szakmai szervezetek és iskolák prevenációs programjainak, valamint az egészség-fejlesztéshez köthető információs kiadványok és média események támogatására.

A 2000. évben megkezdett **mentálhigiénés programok** 2001.évben is folytatódtak. A tárca a 2000. év februárjában megalakult Mentálhigiénés Szakértői Bizottság által javasolt szakmai programokat támogatta.

A **pedagógiai folyóiratok megjelentetésének támogatására** nyílt pályázatot írt ki az OM, a pályázattal elosztható összeg 70,0 millió Ft volt. Az újságíró és pedagógus tagok alkotta szakmai kuratórium elé 70 pályamunka került. A testület az érdemben elbírált 67 pályázatból (3 pályázó nem számolt el határidőre az előző évi támogatással, ezért a pályázati kiírásnak megfelelően érvényes pályázatot nem nyújthattak be) 11 pályázót elutasított. Az 56 pedagógiai folyóirat számára összesen 63.200 eFt támogatás került megítélésre.

A támogatott lapok esetében a kuratórium értékelési szempontjai kitértek:

- a pályázati adatlap tényszámai alapján a lapkiadás gazdaságosságára,
- a tervezett felhasználásra,
- a korábbi évfolyam eredményeire,

- a megcélzott olvasói kör igényeinek teljesítésére,
- és a közoktatás fejlesztését szolgáló szerepre.

A 2001. évi pályázat tapasztalata, hogy a pedagógiai lapok piacán lassan kezd végbemenni egyfajta minőségi differenciálódás,. A kiemelten támogatott lapok köre bővült..

Iskolai testnevelés és sportfeladatokra 5.000 eFt került elkülönítésre. A keretet az országos sportrendezvények, a tanórán kívüli szabadidős sporttevékenység, az iskolai sportversenyek, a szakterület pedagógusainak továbbképzését szolgáló konferenciák megrendezésének támogatására használta fel a tárca. A támogatott konferenciák döntő hányada regionális vagy országos tanácskozás volt. Az OM 2001-ben is meghirdette „A Magyar Köztársaság jó tanulója – jó sportolója” pályázatát. A 475 jelentkezőből 122 tanulót díjaztak.

2001. évben **tanügyigazgatási feladatokra** 12.000 eFt volt előirányozva. A rendelkezésre álló keretet egyedi tanügyigazgatási kérdések, a jogi szabályozással összefüggő, a változások bevezetését elősegítő tájékoztatási, ellenőrzési, közoktatási, munkaügyi, igazgatási, hatósági ügyekben szakértői feladatok folyamatos ellátására, kiadványok, rendezvények támogatására használta fel a tárca.

Tájékoztatás, szakértői, hatósági ügyek támogatására 13.000 eFt felhasználását tervezte az OM. A rendelkezésre álló keret a pedagógus továbbképzéssel, hatósági eljárásokkal, az akkreditációs eljárással összefüggő feladatokkal kapcsolatos, közoktatási-, munkaügyi-, igazgatási-, hatósági egyedi ügyekben a tájékoztatást, jogi tanácsadást, szakvélemény készítését tette lehetővé. Ezen előirányzatból a feladatokhoz kapcsolódó kiadványok megjelentetéséhez is nyújtott támogatást az OM.

A **közoktatási szakmai feladatok támogatására** elkülönített előirányzat nyújtott fedezetet többek között a pedagógusbérek alakulásával kapcsolatos felmérések, elemzések elkészítéséhez is.

A korábbi évekhez hasonlóan az OM vállalt kötelezettséget az **érettségi és szakvizsga elnöki díjak** és bizottsági tagok költségeinek biztosítására. Az érettségi vizsgaelnökök díjai az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközponton keresztül, a szakvizsga elnökeinek díjai a Nemzeti Szakképzési Intézetten keresztül kerültek kifizetésre. A díjazásokra 719,4 millió Ft-ot fordított az OM.

A **közoktatási kutatások** pályázati támogatására szánt 20 millió Ft-os összeget a váratlan árvízi kiadásokból fakadó kötelezettségek (tanszer-, taneszköz-segély, zánkai táboroztatás) teljesítésére fordította a tárca.

Önkormányzati kapcsolatokra külön keretet tervezett az OM. Az előirányzatból a helyi önkormányzatok címzett támogatási, fejlesztési feladataival foglalkozó bizottság működési költségeinek fedezeteként 5,5 millió Ft került felhasználásra. A keretből a tervezési előírások előkészítésével kapcsolatos költségeket, megbízási díjakat,

bizottsági tagok tiszteletdíját, közoktatási közalapítványok őszi országos találkozójának megrendezését támogatta a tárca. Az építészeti-műszaki követelményekről szóló új OM rendelet, valamint mellékletei az óvodák, általános iskolák, gyógypedagógiai intézmények tervezési előírásai 2001. évben készültek el. Kiadására várhatóan 2002-ben kerül sor. Ugyanez a keret szolgált fedezetül az „Együtt önkormányzatok és egyházak a kisebbségekért” című konferencia megrendezéséhez, továbbá ebből a keretből támogatta az OM szakmai találkozók, „drogellenes” táborok megrendezését, a szenvedély-betegségek elleni harcot segítő kiadványok, valamint megelőzési vetélkedők költségeit is.

A tárca részt vett a közoktatási kistérségi társulások szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtásában, a társulások országos elterjesztésében.

A 2001. év aktuális feladata volt a megyei közoktatás-fejlesztési tervek felülvizsgálata is. A munkát „Ajánlás” kiadásával segítette az OM.

A sajátos közoktatási feladatokra elkülönített előirányzat terhére közoktatási szakmai konferenciákat, fesztiválokat, rendezvényeket támogatott a tárca, pályázatot írt ki azon tanulók támogatására, akik az IB érettségi vizsgát azért nem tudják megszerezni, mert a vizsgákkal kapcsolatos díjakat családi és/vagy szociális körülményeik miatt nem tudják vállalni. A 28 fő pályázóból 18 fő nyert el támogatást pályázónként 166.500.- Ft összegben. A kiemelkedően tehetséges és rászoruló tanulók nevelése-oktatása érdekében az Evangélikus Gimnázium Alapítvány számára – a tanév végéig történő felhasználásra – 300 eFt támogatást nyújtott az OM.

A Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrum Oktatási és Üdültetési Kht. egyhetes erdei iskolai programot szervezett az **árvíz sújtotta területeken lakó gyermekek** számára a tavaszi szünetben. A programot az OM 13,0 millió Ft-tal támogatta,. A gyermekek utaztatását a Pedagógiai Intézet szervezte, ehhez költségtérítésként 1,2 millió Ft támogatást adott az OM.

Az árvíz sújtotta településen élő tanulók számára 1000 Ft-os taneszköz-, tanszercsomagokat biztosított a tárca. A csomagok elosztásában a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ segédkezett.

A közoktatási szakterület arra törekszik, hogy a háttérintézményeivel való kapcsolattartás folyamatos legyen, megfelelő szakmai egyeztetésen, előkészítésen alapuljon. Jelentős szerepet játszik ebben a háttérintézmények munkatervének egyeztetése, majd elfogadása, az éves szakmai feladatok meghatározása. A munkatervekben rögzített alapeladatokon túl – un. prioritáslista megfogalmazásával – ösztönözte az OM az elsősorban projektek keretében megvalósuló szakmai feladatokat. Ez az előirányzat nyújt fedezetet ezen **háttérintézményi projektek** támogatására. A projektek jelentős része kutatási-fejlesztési feladat, melynek megvalósítására a legtöbb támogatás az OKI-nak került átcsoportosításra. Az OKÉV munkáját elsősorban szakmai feladatainak, valamint jogszabályokból adódó feladatainak támogatásával segítette a tárca. A KÁOKSZI esetében átfogó vizsgálatok szervezését és lebonyolítását, az Oktatáskutató Intézetnél elsősorban a közoktatás, a

felsőoktatás és a szakképzés határterületeinek vizsgálatát támogatta a felügyeleti terület. A sajátos szakmai feladatok támogatására összesen 274 millió Ft-ot fordított a tárca.

2. Közoktatási tankönyvkiadás

A költségvetési törvény szerint 400,0 millió Ft előirányzat állt a tárca rendelkezésére.

Az előirányzathoz a tartós használatú tankönyvek elterjedését segítő célok teljesítése érdekében pályázatot hirdetett az OM tartós tankönyvek előállításának és fejlesztésének segítésére. 2001-ben nyolc kiadó nyújtott be pályázatot, melynek alapján 51 db könyvre nyertek támogatást összesen 50,0 millió Ft összegben. A támogatási szerződések megkötésére azonban csak 2002-ben került sor.

A nemzetiségi és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII törvény 50.§ (1) bekezdése előírja, hogy az államnak biztosítania kell a **nemzetiségi oktatás tankönyveit és taneszközeit**.

A nemzetiségi könyvek átfogó felülvizsgálatára 1999-ben került sor. A felülvizsgálat eredményeként készült el egy középtávú ütemterv, mely az iskolai használatra alkalmatlan tankönyvek megújítását tűzte célul. Az első ütemben – amely 2000. évben indult és 2001-ben lezárult – 19 tankönyv fejlesztését valósította meg az OM, míg a második ütemben – 2001. évben zajló pályázati eljárások keretében – 33 tankönyv fejlesztését tűzték ki célul. Az új tankönyvek elkészítésére kiírt pályázat első ütemére beérkezett anyagok (104 cím) kifejlesztését részben ezen előirányzat terhére támogatták. A tankönyv-kéziratok szakértői bírálatára és bizottsági referentúrájára a támogatási összeg a lebonyolítást végző PT-MIK Kht javára került átutalásra.

2001-ben nemzetiségi népismereti tankönyv pályázatot is meghirdetett az OM. A népismeret oktatását a kerettanterv vezette be, tankönyveit – a nemzetiségi területről hiányzó tankönyvekkel együtt – többlepcsős pályázat keretében készített el a tárca.

A nemzetiségi tankönyvekkel kapcsolatos feladatokra 2001-ben 91,2 millió Ft támogatást fordított az OM.

A minisztérium az általa támogatott **két tanítási nyelvű** programban részt vevő általános **iskolák** és gimnáziumok számára hat nyelven előállított tankönyvek újragyártására, illetve raktári készletének kiegészítésére adott támogatást a kiadói jogokkal rendelkező Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.-nek. A könyveket az erre jogosult iskolák közvetlenül a kiadótól rendelték meg. Ezen felül támogatásban részesült a Kulcs a Muzsikához Alapítvány Kulcs a muzsikához című tankönyvének angol nyelvű kiadása is. Az e célokra felhasznált támogatási összeg 15,4 millió Ft volt.

A **gyógypedagógiai tankönyvek** átfogó felülvizsgálatára 1999-ben került sor. A felülvizsgálat eredményeként elkészült egy középtávú ütemterv, mely az iskolai

használatra alkalmatlan tankönyvek megújítását tűzte célul. Ezen felül támogatást nyújtott a tárca a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének a látássérültek iskolai oktatásához nélkülözhetetlen hangos tankönyvek kazettán való megjelentetéséhez. Gyógypedagógiai tankönyvek támogatására 29,9 millió Ft-ot használt fel az OM.

A vonatkozó 5/1998. számú MKM. rendelet alapján a Tankönyv- és Taneszköziroda gondozásában jelenik meg valamennyi **tankönyvjegyzék**. Ennek a nyomdai- és expedíálási feladataink elvégzésére a PT-MIK Kht. kapott megbízást. Ezen felül az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda Társadalmi Szolgáltató (Educatio) Kht. kapott támogatást a Tankönyvi Adatbázis-kezelő Rendszer Internetes Alkalmazásának fejlesztéséhez, illetve a CD sokszorosításához. Az e célokra felhasznált támogatási összeg 14,8 millió Ft volt.

Folyamatos feladat a **tankönyv minősítés és felülvizsgálat**. A tankönyvvé nyilvánítás folyamatában részt vevő szakértőket /referenseket a munkájukkal arányos díjazás illeti meg. Az 56,9 millió Ft elkülönített keret a megbízási díjak kifizetéséhez nyújtott fedezetet.

Pályázatot hirdetett az OM **tankönyv-bemutatóhelyek** számára abból a célból, hogy emelkedjen a ezen bemutatóhelyek szolgáltatásainak színvonala, a pedagógusok széles körben tájékozódhassanak a tankönyvpiacon és segítse a tankönyv választás módszertani kultúrájának a fejlesztését. A kiírás lehetőséget nyújtott a bemutatóhely meglévő technikai eszközeinek és szoftverjeinek frissítésére, a tankönyvek megismerését segítő szakmai rendezvények, tanfolyamok, fórummal egybekötött tankönyvbörzék szervezésére. Az Olvasás évéhez kapcsolódó programok önálló elbírálási szempontot jelentettek. Huszonhárom tankönyv-bemutatóhely részesült összesen 8,0 millió Ft támogatásban.

A minisztérium pályázati úton támogatta a **tankönyvi kutatásokat**. A pályázati kiírás célja az volt, hogy fellendítse, támogassa a tankönyv elméleti kutatásokat, lehetőséget teremtve egyfajta „tankönyves kultúra” megteremtésére.. A tankönyvi kutatásokra fordított támogatás 8,2 millió Ft volt.

A **Tankönyv- és Taneszköz-fejlesztési Intervenciós Alap**. nyújthat fedezetet – előre nem tervezhető, de támogatandónak ítélt – a tankönyv-készítés, -kiadás, -terjesztés területén működő szervezet, személy, akció, esemény költségeihez. Ebből nyújtott az OM támogatást a szakmailag igényes pedagógiai rendszerek tankönyvellátásának elősegítésére is. A tervezett feladatokra 129,8 millió Ft került felhasználásra.

3. Közoktatás-fejlesztés és számítógépes hálózat kialakítása

A költségvetési törvény szerinti 4.114,0 millió Ft fontos ágazati célok megvalósulását szolgálta.

A korábbi évekhez hasonlóan 2001. évben is a tárca jelentős összegű támogatással biztosította az **Írisz-Sulinet** programban résztvevő közoktatási intézmények Internet-hozzáférését: 2.250,0 millió Ft került kifizetésre a rendszeres szolgáltatási díjak ellenértékéért.

Az **Írisz-Sulinet tartalomfejlesztés** keretén belül megvalósult a folyamatos aktualizálás, oktatással kapcsolatos információközlés, tanításban/tanulásban felhasználható segédanyagok megjelentetése, meglévő adatbázisok frissítése, karbantartása.

Az **informatikai fejlesztési programok** céljára elkülönített előirányzatból került megvásárlásra a Sulinet szerver 18.923 eFt értékben.

Tovább folytatódott a **Közoktatási Információs Rendszer fejlesztése**, amely a 20/1997. Korm. rendelet által meghatározott feladatok, valamint a KIFIR és a KIR-STAT program működtetésének támogatásával valósult meg.

Az **idegennyelv-oktatás fejlesztésére** 105,0 millió forintos keret állt rendelkezésre. Ebből a keretből három program támogatásra került sor:

- A tanulók nyelvtanulását segítő külföldi programok támogatása c. pályázat,
- A tanulók nyelvtanulását segítő magyarországi nyelvi táborok támogatása c. pályázat,
- A 2002 tavaszán megvalósuló országos idegen nyelvi (angol és német) mérés előkészítése.

A korábbi éveknek megfelelően folytatódott egyes **közoktatási** jellegű **televíziós műsorok** így pl. Fogadóóra, Kisokos, Zenegér, Képes könyv, Rajzfilmek, Varázsló magazin **támogatása**, amelyekre összesen 81,0 millió Ft-ot fordított az OM.

A **közoktatás-fejlesztési programok** az ágazati célok megvalósulásának eszközei.

A jelentősebb támogatott programok:

Az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont 2000-ben megbízást kapott „**Az óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő helyi óvodai nevelés vizsgálata**” című **országos reprezentatív vizsgálat** lebonyolítására, amely 2001-ben fejeződött be. Az OKÉV irányításával folyó vizsgálatot három intézmény – az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont, az Országos Közoktatási Intézet, az Oktatáskutató Intézet – egymás között megosztottan, külön együttműködési szerződésben szabályozottan valósította meg. Fő cél annak feltárása volt, hogy a helyi nevelési programok összhangban vannak-e az alapprogramban foglalt elvekkkel, illetve óvodáinkban fellelhetők-e iskolásításra utaló törekvések.

A **SZAK 2000. pályázat** keretében 550,0 millió Ft támogatási összeg került elosztásra a közoktatási intézményfenntartók között pedagógiai szakmai szolgáltatás és szakértő igénybevételére.

A **Közoktatási Vezetőképző Intézet** működésének támogatására és projektjeinek finanszírozására a Szegedi Tudományegyetemmel kötött megállapodás keretében 2001. évben is 16,0 millió Ft-ot biztosított a tárca.

Az **OECD ICT kutatási program** keretében "Az információs és kommunikációs technológiák és az oktatás minősége" című kutatás támogatására került sor.

Az **OECD ENSI projekt** keretében az OM támogatta azt a kutatást, amely a közoktatás területén a nemzetközi fogyatékosügy statisztika létrehozására irányult.

Atárca a **Kazinczy Alapítvány tevékenységének, versenyeinek** támogatására, 2001. évben összesen 11,0 millió Ft-ot fordított. Ebből 1,7 millió Ft az Alapítvány működési költségeinek támogatására szolgált, a fennmaradó összeg pedig az általános, közép- és szakiskolák, valamint a pedagógusképző intézmények hallgatói számára megrendezett regionális és országos **„Szép magyar beszéd”** és az **„Édes anyanyelvünk”** anyanyelvi versenyek megrendezését, lebonyolítását segítette.

Konferenciák, kiadványok, rendezvények, táborok támogatására egyedi döntések alapján került sor 52,3 millió Ft összegben. A szakmai feladatok között olyan konferenciákat, rendezvényeket támogatott az OM, melyek tartalmi célkitűzései tükrözték a tárca vezetésének közoktatás-politika prioritásait. Az eredményesség, hasznosság, illetve hasznosíthatóság szempontjából a 2001-ben bevezetett értékelő lap segítette az egységes elbírálást a közoktatás területén. Minden döntés-előkészítéshez hozzátartozott az értékelési lap kitöltése. A kritériumokhoz rendelt pontszámok alapján egyértelművé vált, hogy szervezési, tartalmi, pénzügyi, hasznosíthatósági szempontok alapján milyen mértékben indokolt az adott rendezvény támogatása. Kiadványok megjelentetéséhez ugyancsak nyújtott az OM támogatást a fenti keretből.

A **kollégiumi nevelés** céljainak megvalósítására 8,0 millió Ft került elkülönítésre. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának elkészítésére két kollégiumi bizottságot hozott létre az OM. A kialakított jogszabály – egyeztetések és országos megmérettetések után – 2001. decemberében 46/2001. (XII. 22.) OM rendeletként megjelent. A rendelet megjelenése lehetővé, és egyben kötelezővé is tette, hogy a kollégiumokban a pedagógiai programokat 2003. szeptember 1-ig átdolgozzák. 2001-ben elkészült a kollégiumi foglalkozások keretprogram-terve is. A hét témakörben évi 22 csoportfoglalkozásra bontott terv 2002-ben kerül kiadásra.

2001-ben több konferencián és továbbképzésen tartottak az OM munkatársai előadást a kollégiumi programokról. A békéscsabai Arany János Kollégiumnak a témában tartott konferenciáját támogatásban részesítette a tárca.

A **környezeti nevelés támogatására** tervezett összeg 46,0 millió Ft volt. Az OM, Környezeti Nevelési Konceptiója alapján 2001-ben a Környezetvédelmi

Minisztériummal közösen az óvodák, az általános iskolák és a középiskolák számára a környezeti nevelés témában pályázatokat írt ki.

A gyógypedagógiai feladatokhoz nyújtott támogatások együttes összege 6.500 eFt volt. Az Országos Fogyatékosügyi Program végrehajtására vonatkozó középtávú intézkedési terv – a 2062/2000. (III.24.) Korm. határozat 5.1.2. pontja az Oktatási Minisztérium részére – feladatként határozza meg az integrált neveléssel-oktatással kapcsolatos **konferenciák szervezésének, kiadványok, tájékoztató anyagok előállításának, programok** megvalósításának támogatását.

Országos Bűnmegelőzési Program támogatására rendelkezésre álló keret **5.000 eFt** volt. Ebből kiemelt összegű, 1.600 eFt támogatást biztosított az OM az ingyenes, ifjúsági IVC (Interaktív Virtuális Centrum)-magazin megjelentetéséhez. Az anyagi eszközökön túlmenően szakmai ismereteinkkel is támogatta a tárca a kiadást: a magazin egy oldalát az OM állította össze. A keret fennmaradó részét egyéb, a bűnmegelőzési programhoz kapcsolódó feladatra használták fel.

Az OM támogatás biztosításával ösztönözte az egészségfejlesztési (elsősorban **drogprevenciós**) témájú **pedagógus továbbképzéseket** annak érdekében, hogy minden iskolában lehetőleg legyen egy pedagógus, aki a drogkoordinátori feladatokat, illetve az egészséges életmódra neveléssel kapcsolatos teendőket ellátja.

Az **Ifjúsági Bólyai Pályázat** díja első ízben 2001-ben került kiosztásra. A felhasználható keret 2.600 eFt volt. A díjat elnyerő középiskolás diák és elkészítő tanára egyaránt 300.000 Ft jutalomban részesült.

A Bajor-Magyar Vegyesbizottság munkaterve alapján szakmai támogatást nyújtott az OM a bajorországi **Kastlban működő Európai-Magyar Gimnáziumnak**. Szakértő bevonásával elkészítették az iskola magyar történelem tantervét, meghirdették a bajor és a magyar ösztöndíjakat és tanári állásokat, valamint kiegészítő-támogatást nyújtottak magyar tanulóknak az iskolában folytatott tanulmányokhoz.

A **kerettantervi feladatok és szakmai programokra** elkülönített keretből az OM támogatási szerződést kötött a Pécsi Tudományegyetem Tanárképző Intézetével „A tantárgyi mérések konzekvenciáinak felhasználása a kerettantervekre épülő helyi tanítási stratégiák kialakításában” c. konferencia megrendezésének támogatására.

Hazai és nemzetközi versenyek megrendezéséhez is nyújtott támogatást a tárca, valamint hozzájárult a nemzetközi versenyekre meghívott diákok utazási és részvételi költségének csökkentéséhez. A Svéd-Magyar Segélyszervezet segítségével Svédországból 6 rászoruló önkormányzat számára adományozott használt, de még jó minőségű iskolai eszközök, bútorok Magyarországra szállítását tette lehetővé az OM 2,3 millió Ft támogatása.

A **Roma Forrásközpont támogatása** olyan pedagógiai információs és szakmai forrásközpont létrehozását és működtetését tette lehetővé, amelynek feladata a hátrányos helyzetű – különösen a roma fiatalok – oktatási sikereinek elősegítése.

2001. évben első ízben került kiírásra a **Julianus Testvériskola Program** c. pályázat, amely határon túli magyar és anyaországi iskolák kapcsolatfelvételét, a kapcsolatok ápolását és kiteljesedését volt hivatott támogatni.

Az **új érettségi vizsgával** kapcsolatos feladatokat a Kiss Árpád Oktatási Szolgáltató Intézmény látja el. Ennek keretében 2001. évben részletes érettségi vizsgakövetelmények és vizsgaleírások kidolgozását támogatta az OM 24 közismereti tantárgyból.

A Kormány a 2081/2001. (IV. 13.) számú határozatában döntött az **Olvasás Éve programról**, mely szerint a 2001. június 1-jétől 2002. június 15-ig terjedő időszakot az Olvasás Évének nyilvánította. A határozat felhívta a nemzeti kulturális örökség miniszterét és az oktatási minisztert, hogy az Olvasás Évével összefüggő koordinációs és adminisztrációs feladatok ellátására Programirodát hozzon létre. Ezt a feladatot szerződés alapján az OFI (később Educatio) Kht. látta el, amelyhez mind az OM, mind a NKÖM 19,0 millió Ft támogatást biztosított. „Az Olvasás Éve” alkalmából kiemelkedő eseményeket is támogatott a tárca, valamint az Olvasás Éve program keretében 2001. év végén könyvcsomagok kerültek kiszállításra a középfokú oktatási intézmények részére.

A **diákigazolványok** bevezetését követően évek óta az OM fizeti utólag – szerződés alapján a Diákbonusz Kht-n keresztül az Állami Nyomdának – a diákigazolványok tényleges előállítási költsége és rendeletben meghatározott, diákok által fizetett térítési díj közötti különbözetet. Erre a célra 2001-ben 9.248 eFt került átutalásra.

A 2001 évi tavaszi árvíz sújtotta településeken **megsemmisült, megrongálódott taneszközök pótlására** összesen 10,0 millió Ft támogatást nyújtott az OM.

A **nemzetiségi tankönyvek** átfogó felülvizsgálatára 1999-ben került sor. A felülvizsgálat eredményeként készült el egy középtávú ütemterv, mely az iskolai használatra alkalmatlan tankönyvek megújítását tűzte célul. Az új tankönyvek elkészítésére kiírt pályázat első ütemére beérkezett anyagok (104 cím) kifejlesztését részben az e célra elkülönített keret terhére támogatta a minisztérium. Ebből kerültek kifizetésre a példányszámú gyógypedagógiai és nemzetiségi tankönyvtámogatások.

Ebből az előirányzatból biztosította a tárca a jelenleg folyó HU-99.04-01 és HU-01.01 jelű **Phare programokkal kapcsolatos kiegészítő feladatokhoz** szükséges kifizetéseket, illetve támogatásokat.

A **kistelepülések tanulóinak színházba utaztatását** segítő pályázat a NKÖM-mel közösen került kiírásra. A 175 benyújtott iskolai pályázatból a kuratórium javaslata szerint 138 iskola támogatására került sor.

2001. őszen az oktatási intézmények 1., 5., 9. évfolyamain **országos mérést** végzett az OKÉV és a KÁOKSZI. Az ebben a mérésben részt vevő pedagógusok részére a dolgozatok javítására kifizetendő összeg egy részének fedezetét ez a forrás biztosította.

A közoktatás-fejlesztési feladatok ellátásához szükséges megbízási, illetve vállalkozói szerződések fedezeteként 58,5 millió Ft került átcsoportosításra az OM Igazgatás költségvetésébe.

4. Pedagógus szakvizsga és továbbképzés

A költségvetési törvény szerint e célra 522,0 millió Ft állt a tárca rendelkezésére.

A **PTMIK Kht** részére 2001. évben 360.000 eFt összegű támogatás került kiutalásra az alábbiak szerint:

A Kht. alapító okirata, a Közhasznú Szerződés és az üzleti terv alapján a Központ feladati négy fő tevékenységi körre oszthatók:

- a pedagógus-továbbképzéssel összefüggő akkreditációs államigazgatási eljárást elősegítő tevékenység,
- a pedagógus-továbbképzéssel összefüggő szakmai, módszertani, kutatási-fejlesztési tevékenység, információ-szolgáltatás, ügyfélszolgálat,
- közhasznú tevékenységnek minősíthető, de önálló vállalkozási körben lebonyolított tevékenységek (rendezvényszervezés, tanfolyam- és vizsgaszervezés, kiadói tevékenység, OM programok pénzügyi lebonyolítása),
- nem közhasznú vállalkozási tevékenység (rendezvényszervezés, konferencia- és szálláslehetőségek hasznosítása, bizományos könyvkereskedelem, egyéb, a szállodaüzemeltetéssel összefüggő vendéglátó ipari és kiskereskedelmi tevékenység).

Pedagógus szakvizsga és továbbképzésre 128 millió Ft összegű támogatás került elkülönítésre.

A közoktatási szakterület több program megvalósításához nyújtott anyagi támogatást. Ezek a programok változatos eszközökkel és módon járultak hozzá a pedagógusok szakmai ismereteinek gazdagításához:

- a konferenciák – pl. a Kutató diákok konferencia, mely a tehetséggondozást szolgálta; Globe Fesztivál keretében tartott szakmai konferencia, amelyen a kerettantervhez kötelező modulként kapcsolódó drámapedagógia oktatásának lehetőségeit vitatták meg,
- a matematikatanítás 3.000 eFt-tal támogatott nemzetközi szemináriuma nagy érdeklődést váltott ki a pedagógusok körében
- a pedagógusok számára összeállított, nélkülözhetetlen szakmai és oktatási dokumentumokat, információkat tartalmazó gyűjteményes kiadvány.
- Új Pedagógiai Szemle elkészítésének, szerkesztésének, megjelentetésének és kiadásának támogatása (21.000 eFt).

- Az Iskolakultúra 2001. évi megjelentetésének támogatása (11.000 eFt)
- Tankönyvszakértők továbbképzése, valamint az ezzel kapcsolatban kiadásra kerülő Módszertani Kézikönyv elkészítésének támogatása
- Népszava – Oktatási melléklet költségei
- A Médiamix című havilapban megjelenő Médiák c. oktatási rovat megjelentetésének támogatása (5.062 eFt)
- „A tanulók idegen nyelvi tudásszintje és a nyelvtudást meghatározó tényezők” című országos reprezentatív idegen nyelvi tudásszint mérés megvalósítási költségeihez történő hozzájárulás (13.000 eFt)
- Az OPKM Calderoni védett Etalontárának támogatása.

Kétoldalú nemzetközi szerződéseken alapuló **nyelvtanári továbbképzések** támogatására 24 millió Ft állt rendelkezésre

A kétoldalú együttműködési megállapodásokban foglaltak alapján négy nemzetközi intézet (a British Council, az Institut Francais, az Olasz Kulturintézet és a Puskin Intézet), illetve Szászország együttműködve az OKSZI-val öt nyelvből (angol, francia, olasz, orosz és német) 2001. nyarán is megrendezte kéthetes nyelvtanári továbbképzését összesen 300 általános és középiskolai tanár részére.

Kiemelésre említendőek az alábbi feladatok:

- Német nyelvtanár-továbbképzések támogatása – Goethe Intézet (7.700 eFt)
- A Magyar-Német Kulturális Vegyes Bizottság Állandó Albizottságának 2001. évi munkatervében szereplő német nemzetiségi pedagógusok továbbképzésének támogatása – Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (2.000 eFt)
- Nyári nyelvtanári továbbképzések támogatása – Kiss Árpád Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény (5.500 eFt)

Az előirányzatból fedezte a minisztérium a **határon túli magyar pedagógusok** számára tartott **továbbképzések** támogatását is. A hazai felsőoktatási intézmények és pedagógiai műhelyek részére meghívásos pályázat keretében 10,0 millió Ft került felosztásra. A határon túli pedagógusszervezetek bevonásával megszületett döntés szerint 11 pályázó támogatására került sor.

8. Diákparlament támogatása

Az Országos Diákparlament a közoktatási törvényben előírtaknak megfelelően háromévenként kerül megrendezésre. A 2001-ben megrendezett diákparlamenten az általános és középiskolás küldöttek összesen 1085 fővel képviseltették a diákságot. A parlament szakmai előkészítését az erre a célra létrehozott bizottság végezte. A szervezési és konkrét bonyolítási feladatokat a pilisborosjenői Pedagógus-továbbképzési Kht. végezte külön szerződésben foglaltak szerint. A rendezvény költségeire az OM fejezet költségvetésében 30,0 millió Ft állt rendelkezésre.

9. Nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények

A költségvetési törvény szerinti 201,0 millió Ft előirányzat elsősorban – a módosított közoktatási törvényben meghatározottak szerint, igénybevételi elveiben az önkormányzati fenntartású közoktatási intézményekre vonatkozó szabályok betartásával – a nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézményeknek juttatandó, a közoktatási törvény 124.§ (23) bekezdés 1/c. pontjában felsorolt közoktatási célú központi támogatások fedezetére szolgált.

Az Oktatási Minisztérium 1999. január 14-én 10 évre szóló szerződést írt alá a **Katolikus, a Református és az Evangélikus Egyház** képviselőivel az általuk fenntartott nevelési-oktatási intézmények nevelő és oktató munkáját segítő pedagógiai szakmai szolgáltatások megszervezése és működtetése tárgyában. A szerződés szerint az egyház által fenntartott közoktatási intézményekben a tanév első napján jogviszonyban állók létszáma alapján jogosultak támogatásra, amelynek 2001. évi összege 600 Ft/fő. A figyelembe vehető létszám 87.271 fő volt, így e célra 52,4 millió Ft kifizetése történt meg.

A Magyarországi Református Egyház Pedagógiai (tanácsadó, fejlesztő és gondozó, tanulási nehézségeket kezelő, integrációs) Szakszolgálatára fenntartására és működtetésére, alaptevékenysége körében ellátott feladataira 3.500 eFt támogatást biztosított az OM.

Az **Alapítványi és Magániskolák Egyesületével** kötött 3 évre szóló szerződés alapján támogatta a tárca az alapítványi és magániskolák, nevelési-oktatási intézmények nevelő és oktató munkáját segítő pedagógiai-szakmai szolgáltatások megszervezését és működtetését. A 24.137 eFt támogatási összeg az ezen intézményekben tanulók létszámát figyelembe véve került meghatározásra.

A **Zánka Kht.** által fenntartott és működtetett Egry József Szakközépiskola és Gimnázium közoktatási feladataihoz a tárca 17.002 eFt **kiegészítő támogatást** biztosított.

Nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézmények pedagógus-továbbképzési támogatása keretéből korábban megkötött szerződés szerint 5.000 eFt került lekötésre az Alternatív Közgazdasági Gimnázium pedagógus-továbbképzést szolgáló tevékenységének támogatásaként. A támogatás kiutalására elszámolást követően kerül sor.

A bolgár állam fenntartásában lévő **Hriszto Botev Bolgár-Magyar Iskola** működési költségeihez – a kétoldalú tárcaközi megállapodás alapján – az Oktatási Minisztérium a közoktatási alapszabvány és a kiegészítő nemzetiségi szabvány összegének megfelelő támogatást biztosít. 2001. évben a tanulólétszám alapján számított támogatási összeg 15.159 eFt volt.

Ebből az előirányzathból támogatja a tárca a **Gandhi Közalapítvány által fenntartott** – a térségben egyedülálló – **Gimnázium** közoktatási feladatainak ellátását.

A Gandhi Gimnázium legfontosabb célkitűzése, hogy a hátrányos helyzetű cigány tanulók számára az általános műveltség, az érettségi megszerzéséhez, illetve a továbbtanuláshoz szükséges minden feltételt biztosítson, és ezáltal hozzájáruljon a népcsoport értelmiségi rétegének kialakításához. A közalapítvány fenntartásában 1994-től hat évfolyamos középiskola működik, ahol jelenleg 202 cigány gyerek tanul. A gimnázium működéséhez – a többi nem állami fenntartású közoktatási intézményhez hasonlóan – a központi költségvetés a költségvetési törvényben meghatározott normatív támogatást biztosít. A tárca ehhez, a gimnázium célkitűzéseinek maradéktalan ellátása érdekében 82.860 eFt kiegészítő támogatást bocsátott a fenntartó rendelkezésére.

Mint azt már a központi beruházásokra rendelkezésre álló előirányzatok felhasználásáról szóló beszámolóban jeleztük, kiemelt feladat volt a gimnázium épületének beruházása. Az épület elkészült, az ünnepélyes átadásra 2002. április 4-én került sor.

12. Értékelési és minőségbiztosítási programok

A költségvetési törvény szerint az előirányzat összege 1.720,0 millió Ft volt.

A 2000. évben kiírt és megvalósított pályázatok után az Oktatási Minisztérium 2001-ben önálló és csoportos formában is meghirdette a **COMENIUS 2000** Közoktatási Minőségfejlesztési Program I. intézményi modelljének kiépítését. A I. intézményi modell célja a minőségfejlesztésre való ráhangolódás, a partnerközpontú működés kialakítása. A programban résztvevő új intézmények a gyakorlati tapasztalatok felhasználásával továbbfejlesztett I. intézményi modell alapján kezdhették meg a munkát, valamint hogy a nyár folyamán, a pályázaton nyertes intézmények pedagógusai számára már e továbbfejlesztett modell követelményrendszerét oktatták a minőségügyi pedagógus-továbbképzések keretében.

A 2001. márciusában kiírt

- önálló pályázatra 1163 pályázat érkezett, amelyből 251 intézménnyel kötött az OM 2001. szeptemberében szerződést,
- csoportos pályázatra 84 pályázat érkezett (325 intézmény), amelyből 59 csoporttal kötött az OM 2001. szeptemberében szerződést (228 intézmény).

A szerződések összege: 607.000 eFt volt.

A 2001. augusztusában kiírt

- csoportos pályázatra 77 pályázat érkezett (297 intézmény), amelyből 62 csoporttal 2002. januárjában kötött az OM szerződést (239 intézmény).

A szerződések összege: 212.700 eFt.

2001. decemberében összesen 1203 intézmény dolgozott a COMENIUS 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Programban.

A Comenius Program keretein belül a Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ 2001. január 8-án meghirdette a pedagógusok számára a minőségügyi témakörben 100%-ban támogatott programokat. A jelentkezések elfogadásának kritériumai a következők voltak:

- elsősorban olyan intézmények pedagógusainak jelentkezését vették figyelembe, akik részt vesznek a Comenius 2000 Programban,
- másodsorban olyan intézmények pedagógusainak jelentkezését vették figyelembe, akik egy szándéknyilatkozatban jelezték, hogy a későbbiekben pályázni szeretnének a programban való részvételre.

A rendelkezésre álló erőforrások korlátozott volta miatt, csak korlátozott számú jelentkezést tudtak elfogadni.

A Comenius 2000 Program II. intézményi modellje nagy hangsúlyt fektet a mentálhigiéné területén kifejtendő munkára. A MAP és annak megvalósítása alkalmat nyújtott arra, hogy ezen a területen a Comenius Programban résztvevő intézmények is elérhessék az ismeretek megszerzését támogatott formában.

A Comenius 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Programmal kapcsolatos hazai kommunikáció alapvetően négy kategóriába sorolható:

1. Comenius 2000 Hírlevél

A Programban dolgozó intézmények eredményeinek bemutatása a pedagógus társadalomnak és a tanácsadóknak, oktatási szakembereknek.

2. Comenius 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Konferencia

A résztvevői kör nagy létszáma miatt az előző évi egy nagy konferencia helyett regionális konferencia-sorozatot tartottak, összesen 8 különböző helyszínen.

3. A közoktatás minőségfejlesztése témában megrendezésre került különböző konferenciákon, tanácskozásokon, illetve az ezzel kapcsolatos kiadványokban való megjelenés.

4. Ügyfélszolgálat

A fenti feladatok ellátása és a napi információs szolgáltatás hatékonyabbá tétele érdekében a Programigazgatóságon belül – önálló egységként – 2001. augusztusában kezdte meg működését.

A Comenius program támogatására 2001. évben 1.168,2 millió Ft-ot fordított a tárca.

A Comenius Program eredményeinek értékelését, valamint a rendelkezésre álló támogatás felhasználásának ellenőrzését és a szerződéses követelmények teljesítését a Programigazgatóság az intézményi monitoring rendszer keretében vizsgálja. A monitoring rendszer két legfontosabb eleme az intézményi munkajelentések értékelése, valamint az intézményekben lefolytatott helyszíni értékelés.

Ugyanez az előirányzat biztosította a fedezetet a **KÖZOKTATÁS 2001 (SZAK 2001)** pályázat kiírásához. A pályázaton közoktatási intézményfenntartók vehettek részt, pályázhattak pedagógiai szakmai szolgáltatás, illetve szakértő igénybevételére. A pályázatot az OKÉV Központi Igazgatósága bonyolította, a 300,0 millió Ft-os pályázati keretösszeg felosztására szakmai bizottság tett javaslatot. A döntést követően 1047 támogatási szerződés megkötésére került sor, a pályázat lebonyolítási költsége 1,8 millió Ft volt.

17. Középiszkolai tehetséggondozói program

Az Arany János Tehetséggondozó Programot az Oktatási Minisztérium a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklésére hozta létre, hogy elősegítse a kistelepüléseken élő, önhibájukon kívül hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók felsőoktatási intézményekbe jutását. A Programban gimnáziumok és kollégiumok egy-egy közös intézménypárt alkotnak. A Program célkitűzései közé tartozik az esélyteremtés, műveltségi hátránykompenzáció, tehetséggondozás és az ezzel összefüggő speciális tantárgyi programok elkészítése, egyénre szabott pedagógiai fejlesztő programok kidolgozása, az oktatás tartalmának korszerűsítése.

A középiszkolai tehetséggondozó programra előirányzott 50,0 millió Ft szolgált egyrészt a speciális tantárgyi programok és tantervek elkészítésére, az ezekhez kapcsolódó tanár továbbképzési rendszer működtetésére (kollégiumpedagógia, önismeret, tehetségfejlesztés szakértő, tanulásmódszertan stb.), az egyéni fejlesztő programok kidolgozásában való segítségre és mérésekre, szaktáborok, speciális tehetségfejlesztő programok szervezésére a Programban résztvevő tanulók számára (pl. gólyatábor, művészeti találkozó). Másrészt szolgált a Programban résztvevő 39 intézmény munkájának összehangolására, nyomtatványok és módszertani segédanyagok készítésére, konferenciák szervezésére, pályázatok meghirdetésére és a Programra jellemző ösztöndíjrendszerhez való hozzájárulásra. Az ösztöndíjakra a 2001. év folyamán 15,0 millió Ft került felhasználásra, 35,0 millió Ft pedig a Program megvalósítása során felmerülő operatív kifizetésekre.

5. alcím Felsőoktatási feladatfinanszírozás

1. Felsőoktatási programfinanszírozások

A 680,0 millió Ft-os programfinanszírozási előirányzat a felsőoktatási előirányzatok közül a felsőoktatási törvényben (9/D.§) meghatározott, támogatandó feladatkörök sokrétűsége miatt a legösszetettebb költségvetési forrás volt, amelyből a felhasználás egyaránt történt nyílt és meghívásos pályázati rendszerben, hazai és nemzetközi kötelezettség-vállalások, valamint jogszabályok alapján és speciális egyedi felsőoktatási projektek támogatására kötött megállapodás szerint. Év közben a Kormány a Balassi Intézet működéséhez 100,0 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított. Az eredeti előirányzaton fölül (a fejezeti tartalékból) 22,5 millió Ft-ot

biztosított az OM roma fiatalok képzésére és az Educatio Kht. részére a felsőoktatási informatikai rendszer egyik projektjének megvalósításához.

Felsőoktatási intézmények fejlesztésére 150,0 millió Ft előirányzat került elkülönítésre. A keret a felsőoktatási intézményhálózat átalakításával kapcsolatos feladatok ellátásának, a hallgatói szervezetek országos hatókörű célfeladatainak, országos, illetve nemzetközi jelentőségű rendezvényeknek, a Millenniumi ünnepsorozatral kapcsolatos programoknak, a tudományos díjak átadásával kapcsolatos költségeknek, és egyéb díjak átadásával kapcsolatos költségeknek, és egyéb felsőoktatással kapcsolatos fejlesztési programoknak fedezetéül szolgált.

Felsőoktatási programfinanszírozás keretében megvalósuló **egyedi célfeladatokra** 126,5 millió Ft állt rendelkezésre. A részfeladat az intézményi szintű felsőoktatás fejlesztési programok, szervezetfejlesztési, minőségbiztosítási feladatok meghívásos pályázatainak, a hallgatók egyéni és csoportos külföldi utazásainak, a szakmai diákszervezetek szakmai programjainak, a felsőoktatási intézmények kulturális és sport rendezvényeinek, valamint egyedi célfeladatok támogatására szolgált.

A **tankönyvkiadás támogatására** 150,0 millió Ft állt az OM rendelkezésére. Az előirányzat felhasználására – felsőoktatási tankönyvek és szakkönyvek kiadására – elfogadott koncepció alapján került sor, nyílt pályázattal, kuratóriumi döntéssel. A támogatásból az OM felsőoktatási intézményei által működtetett 9 könyvkiadó, és 52 egyéb könyvkiadó részesült. A támogatási összeg (28 + 158) összesen 186 felsőoktatási tankönyv, illetve szakkönyv kiadását segítette. A tankönyvkiadás természetéből következően a szerződések naptári éven túlnyúló teljesítést tettek lehetővé, legkésőbb 2002. május 31-i megjelenéssel. A szerződés értelmében a kiadók már a nyomdakész kézirat bemutatását követően utólagos elszámolási kötelezettséggel megkaphatják a támogatás összegét.

A **fogyatékos hallgatók képzésére** 30,0 millió Ft került elkülönítésre. A felsőoktatás képzési és fenntartási normatívák alapján történő finanszírozásáról szóló 120/2000. (VII. 7.) Kormányrendelet alapján a mozgáskorlátozott és egyéb fogyatékos hallgatók után 84.000 Ft/fő normatív támogatást biztosít az Oktatási Minisztérium. A támogatás alapjául szolgáló hallgatói létszámról, illetve a felsőoktatási intézményekben a fogyatékos hallgatók képzésének feltételeiről felmérést készített az OM. A felmérés alapján a fogyatékos hallgatók esetében 30 intézménynek 276 fő létszámmra biztosította a tárcsa a támogatást. A pénzeszköz működési támogatás volt, amely konkrét teljesítményhez nem kötött, a felsőoktatási intézmények mozgáskorlátozott és egyéb fogyatékos hallgatók képzésének – kiegészítő – támogatására volt felhasználható.

A rendelkezésre álló keretből 23,2 millió Ft-ot használtak fel a fogyatékos hallgatók képzésének támogatására, a fennmaradó összeg az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Karára került átcsoportosításra.

A korábbi évekhez hasonlóan támogatta az OM a **Magyar Felsőoktatás c. folyóirat** megjelentetését. A folyóirat a magyar felsőoktatásban érdekelt oktatók, kutatók,

igazgatási szakemberek fóruma. Az OM mint alapító 2001-ben 25,0 millió Ft támogatást tervezett adni a lap működéséhez, de a zavartalan megjelentetés biztosítása érdekében további, mintegy 7,0 millió Ft pótlólagos támogatás rendelkezésre bocsátása vált szükségessé.

A **pedagógus díszdiplomához** járó jutalmak kifizetéséhez 19 intézményt részesített az OM összesen 55,0 millió Ft támogatásban.

Az **IUCN támogatására** 6,5 millió Ft került felhasználásra. Az Oktatási Minisztérium és a Környezetvédelmi Minisztérium között 1999. július 5-én létrejött együttműködési megállapodás értelmében az OM jelentős szerepet vállalt a hazai környezeti kultúra emelésében, a környezeti nevelés fejlesztésében, támogatásában. Az elkülönített keretből a Környezeti Nevelési Konceptióban rögzített felsőoktatási feladatokhoz szükséges forrásokat biztosította a minisztérium.

Ebből az előirányzatból került meghirdetésre a **Kísérleti Főiskolai Pályázat** 70,0 millió Ft-os keretösszeggel, melyből a főiskolákon, főiskolai karokon folyó, a felsőoktatás fejlesztésének irányait tükröző, a gyakorlati képzés erősítését szolgáló, a felhasználói szférához kapcsolódó alkalmazott szaktudományi, illetve felsőoktatási pedagógiai programok támogatása történt meg.

A **felsőoktatási intézmények minőségbiztosítási rendszerének kialakítására és bevezetésére, valamint a kredit rendszerrel kapcsolatos intézményi feladatokra** 60,0 millió Ft felhasználását tervezték. A felsőoktatási intézményeknek jogszabályi kötelezettségük volt, hogy 2001. év végére bevezessék minőségbiztosítási rendszerüket és ezzel összhangban felkészüljenek a kredit rendszerű képzésre. Az elkülönített keretből ezen feladatok végrehajtásához nyújtott támogatást az OM. Az előirányzat felosztása 28 állami intézmény, továbbá a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola között számított létszámmutatók alapján történt meg.

4. Széchenyi Professzori Ösztöndíj

A költségvetési törvény szerinti előirányzat 896,2 millió Ft volt.

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 10.A.§-ában, valamint a 17/1996. (XII. 13.) MKM rendeletben foglaltak szerint 2001-ben már nem lépett be új ösztöndíjas rendszerbe. Az 1997-ben kezdett közel 500 fő ösztöndíjas már csak az év első két hónapjára volt jogosult az ösztöndíjra, míg közel 1500 ember ösztöndíját 12 hónapra kellett a tárcának biztosítania. Az állami, nem állami felsőoktatási intézmények és az MTA ösztöndíjasai részére összesen 709,4 millió Ft került kiutalásra.

A Széchenyi István Ösztöndíjról szóló 6/2001. számú, és a Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjról szóló 7/2001. számú Kormányrendeletek értelmében 2001. szeptemberétől 400 fő ösztöndíjas részére 123,7 millió Ft-ot biztosított az OM 4 hónapra. Az ösztöndíjak odaítéléséről és elosztásáról 2001. május 28-án döntött a kuratórium.

Az intézmények részére biztosított összeg minden esetben tartalmazta az ösztöndíjat, 11% járulékot és kezelési költséget.

5. Szakmai könyvek, folyóiratok beszerzése a felsőoktatásban

A költségvetési törvény szerinti 150,0 millió Ft előirányzat felhasználása a felsőoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXX. törvény 9/D.§/3/ bekezdésben foglaltak figyelembe vételével történt. A támogatási összeg felosztására pályázati úton, a kuratóriumi döntésnek megfelelően került sor.

A Misztótfalusi Kiss Miklós Kuratórium 100 könyvtár-támogatási pályázatot bírált el, és 83 pályázatot tartott támogatásra érdemesnek. Az elnyert támogatás minimális összege 100 eFt, míg maximális összege 15.500 eFt volt. 131.700 eFt támogatásban részesültek az állami felsőoktatási intézmények, 13.700 eFt pedig a nem állami felsőoktatási intézmények részére került kiutalásra. A határon túli magyar felsőoktatás szakmai könyvekkel, folyóiratokkal való ellátásához 25 intézmény részére 4.600 eFt támogatást biztosított a minisztérium.

9. Collegium Budapest Egyesület

A Collégium létrejöttét, anyagi alapjait, az EU több államának együttműködése alapozta meg 1992-ben. A 10,0 millió Ft előirányzat az alábbi célok megvalósulásához nyújtott támogatást: új nemzetközi tudományos együttműködés kiépítése, Magyarország európai integrációjának elősegítése, a Collégium hangsúlyosabb jelenléte a magyar szellemi életben.

18. Gyakorló iskolák normatív ellátása

A költségvetési törvényben meghatározott 16,0 millió Ft pedagógusképzést folytató állami felsőoktatási intézmények által fenntartott gyakorlóiskolák és óvodák működésének támogatása (kétszeres normatívával számolva) többletének fedezete. Az előirányzat csak egy főiskola támogatásához volt elegendő, a még e célra szükséges támogatást az OM más forrásból biztosította.

22. Felsőoktatási testületek támogatása

A költségvetési törvény szerinti 68,0 millió Ft a következő testületek támogatását szolgálta:

A **Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája** működéséhez a felsőoktatási törvény alapján biztosított támogatást a tárca. A 19,5 millió Ft támogatás teljes egészében a HÖOK működéséhez nyújtott fedezetet és maradéktalanul felhasználásra került.

A **Felsőoktatási Konferenciák Szövetsége** támogatására 14,0 millió Ft-ot különített el a minisztérium. A keretből az OM a Magyar Rektori Konferencia (MRK), a Felsőoktatási Főigazgatók Konferenciája (FFK) és a Művészeti Egyetemek Rektori Széke (MERSZ) szervező és koordináló munkáját ellátó Titkárság működését támogatta.

A **Doktoranduszok Országos Szövetsége** működését segítő titkárság költségeire, a DOSZ szervező és koordináló munkájához 15,0 millió Ft támogatást biztosított a tárca ebből az előirányzatból.

Az OM nyilvános pályázat útján 19,5 millió Ft előirányzatot használt fel az **országos és egyéb felsőoktatási testületek, egyesületek** támogatására. Az összeg 23 szervezet között került felosztásra.

23. Felsőoktatási fejlesztési (nem beruházási) program

A költségvetési törvényben előirányzataként 1.000,0 millió Ft állt rendelkezésre. Ezen belül a szakmai programokra 750,0 millió Ft, míg a Felsőoktatási Fejlesztési Programok Irodájára 250,0 millió Ft felhasználását tervezték.

Az év során világbanki lehívás nem történt, a Magyar Kormány a világbanki hitelt 2001. májusában felmondta. A feladatokat áttekintve az Iroda átszervezése 2001. szeptemberével megtörtént, a továbbiakban finanszírozási szempontból három programcsoport került meghatározásra. Az átszervezés előtti időszakban a MAB, az FFPI működési kiadásaira, a kreditrendszer fejlesztésére, a Felsőoktatási Reformpolitika, Menedzsment információs rendszer, Vezetőképző és FFPI hallgatói hitel projektekre történt kifizetés. Szeptember után a három programcsoport (Felsőoktatási Fejlesztési Programcsoport, Felsőoktatási és Fejlesztési Programcsoport, Felsőoktatási Finanszírozási Fejlesztési Programcsoport) céljainak megvalósítását finanszírozták az előirányzatból. Az átcsoportosítás és átszervezés következményeként az Iroda költségvetése 160,0 millió Ft-ra, a szakmai programé pedig 540,0 millió Ft-ra csökkent.

A felsőoktatási intézmények 300,0 millió Ft összegű pótlólagos képzési támogatásáról miniszteri értekezlet döntött.

Az előirányzatot év közben a Diákhitel Rt részvényeinek értékesítéséből származó 570,0 millió Ft bevétel növelte. A bevételből a Hallgatói Információs Központ kialakításához 403,4 millió Ft került felhasználásra, míg a Diákhitel program végrehajtását támogató Tanácsadó Központ feladataihoz 99,5 millió Ft-ot biztosított a tárca. A NEPTUN 2000 Egységes Tanulmányi Rendszer (ETR) bevezetéséhez összesen 67,1 millió Ft került szerződéssel lekötésre több felsőoktatási intézmény részére.

25. OM – MTA határon túli kutatás támogatása

A költségvetési törvény szerinti célra 30,0 millió Ft-ot használhatott fel a minisztérium.

Az Oktatási Minisztérium és a Magyar Tudományos Akadémia együttes finanszírozásával létrehozott "Domus Hungarica Scientiae et Artium" ösztöndíjrendszer a külföldön élő magyar tudósok és kutatók részére nyújt támogatást a magyarországi tudományos és felsőoktatási közéletben való részvételhez. Mindkét fél kötelezettséget vállalt arra, hogy saját költségvetési előirányzata terhére 50%-50%-os támogatás biztosít a program működtetéséhez. Az OM és az MTA szerződésben rögzített feltételekkel működteti a „Domus Hungarica Scientiae et Artium” ösztöndíjrendszert.

26. Felsőoktatási kiegészítő támogatás

A felsőoktatási törvény 9/B.§-ában kapott felhatalmazás alapján 1998-tól a felsőoktatási intézmények képzési és fenntartási feladatainak támogatása normatív módon történik. Az új szabályozással egyidejűleg a Kormány 2090/98. Kormányhatározatában rendelkezett arról, hogy a felsőoktatási intézmények sajátos – a normatívákból nem teljesíthető – feladattámogatására elkülönített forrás álljon rendelkezésre. A költségvetési törvényben meghatározott 514,0 millió Ft előirányzatból voltak biztosíthatók a tárca fenntartói feladatköréből adódó intézmény-támogatási, valamint a képzési és fenntartási előirányzatoknak – az intézményi működőképességet biztosító – részben pályázati rendszerű támogatása.

Az előirányzatból a képzési és fenntartási támogatás kiegészítésére 59,4 millió Ft-ot, a felsőoktatásban tanuló (GYES-en lévő, GYED-ben részesülő) hallgatók támogatására 241,8 millió Ft-ot, a nyelvvizsgadíjak biztosítására 210,6 millió Ft-ot fordított az OM, a fennmaradó összeget a normatívákból nem biztosítható egyéb speciális célfeladatokra került kiutalásra.

29. NIIF program támogatása

A költségvetési törvény szerinti célra 1.300,0 millió Ft előirányzat állt a tárca rendelkezésére.

Az NIIF Program 2001. évi szakmai és pénzügyi tervét a Program Tanács 2000. december 19-i ülése hagyta jóvá. A Program Tanács határozatainak végrehajtását az NIIF Iroda mint a Program megvalósításáért felelős szervezet felügyeli és koordinálja. A 2001. évi szakmai munka a terv előírásai szerint, annak ütemében került végrehajtásra az egyes tervfejezetekre meghatározott költségkereten belül.

A 2001. évi szakmai terv legfontosabb területei voltak:

- az NIIF infrastruktúra bővítése,
- az új NIIF infrastruktúrára épülő alkalmazások,
- nemzetközi kapcsolatok.

Az NIIF Program során végrehajtandó feladatok egyrészt az adathálózati alaphálózat bővítésére, másrészt új szolgáltatások bevezetésére irányultak. Az NIIF hálózata kapcsolódott az EU országok GEANT elnevezésű gigabites hálózatához. Az NIIF belföldi országos gerinchálózati összeköttetései 2,5 gigabites kapacitására bővültek. Ha egy kicsit tágítjuk az összehasonlítási időszakot, akkor elmondható, hogy kb. két év alatt az NIIF kutatói hálózatának összkapacitása ezerszeresére növekedett..

Az adathálózati szolgáltatások színvonalának növelése érdekében az NIIF Iroda a MATÁV Rt.-vel olyan 2 év időtartamú kedvezményes szerződést kötött, amely lehetőséget biztosított arra, hogy további költségráfordítás nélkül a felhordó hálózat sávszélesség egységeket évente kb. 80%-kal megnövelje, valamint évi 9 millió Ft addicionális költséggel évente 45 újabb intézménynek a gerinchez történő csatlakoztatását eredményezze.

A 2001. december 12-én az NIIF Iroda a MATÁV Rt.-vel közötti másik szerződése értelmében az újonnan csatlakozó és az NIIF körbe tartozó intézményeket (már amelyiket lehet) rögtön az új technológiájú ADSL-lel kapcsolja a gerinchálózathoz. Ez a szerződés is 3 éves időtartamú, az éves díj összege nem haladhatja meg a nettó 9 millió Ft növekményt.

A fenti két szerződés növeli a hazai felsőoktatási, kutató-fejlesztő és közgyűjteményi intézmények összsávszélesség kapacitását.

Az NIIF adathálózati és szuperszámítógép központjának átadása 2001. március végén történt meg. A Sun E10000 típusú szuperszámítógépének átadását követő kb. 1 hónapos időszak alatt az üzemeltető személyzet felkészítette a rendszert arra, hogy alkalmas legyen nagyszámú felhasználó futtatási igényeinek biztonságos, magas színvonalú kiszolgálására. Ennek keretében kidolgozásra került az a rendszerkörnyezet, amely a felhasználókat fogadja, kialakult a felhasználó adminisztrációval kapcsolatos eljárásrend, elkészültek a szükséges dokumentumok,

egy sor kiegészítő szoftver lett installálva és tesztelve, a NIIF Iroda elvégezte a rendszer biztonsági felülvizsgálatát és konfigurálását és néhány felhasználó bevonásával próbafuttatásokat is végzett.

A rendszer a felsorolt munkák elvégzése után április végétől készen állt az üzemszerű működés megkezdésére és a felhasználók fogadására, így az NIIF szuperszámítógép szolgáltatást beindították. Felhasználásra a magyar felsőoktatási és kutató intézményekben folyó tudományos ill. oktatással kapcsolatos projektek jelentkezhettek. 2001. decemberig 43 elfogadott projekt kért témaszámokat és erőforrást a szuperszámítógépen 80 felhasználóval. A szuperszámítógép kihasználtsága gyakorlatilag 100%-os.

A projektek felsőoktatási intézményekben és kutatóintézetekben folynak kb. fele-fele arányban.

2001. októberben a vonatkozó 95/1999 (VI. 23.) Korm. rendelet módosítását követően az OM az NIIF Irodát bízta meg a Sulinet adathálózati rendszerének finanszírozásával (pénzügyi fedezetét az OM vállalta) és az ezzel kapcsolatos feladatok ellátásával. 2003. márciusban a Sulinet működtetésére vonatkozó 5 éves szerződés lejár. Az új un. Sulinet-2 adathálózati rendszer előkészítését az NIIF Iroda elkezdte. A terv az összes közoktatási intézmény hálózatba kapcsolását célozza meg.

A teljes NIIF intézményi kört érintő projektek közül külön kiemelésre érdemes az európai rendszerhez is kapcsolódó un. országos **névtár projekt**, valamint a jelenlegi telefonrendszert kiváltó országos **Internet telefonrendszer**. Minkét projekt megvalósítása folyamatban van.

A fenti fő feladatok megvalósítása és elindítása érdekében, az NIIF Program költségvetési törvény szerinti 1300,0 millió Ft támogatásán túli forráshoz jutott. Ez a MEH IKB-tól egyszeri 500,0 millió Ft támogatásból, továbbá a felhasználó intézmények 10%-os hozzájárulásából, valamint egyéb bevételekből adódott.

A feltételek biztosítása egyebek mellett a következő előnyökkel jár:

- tovább erősödhet az európai "leading edge"-ben elfoglalt helyünk a hálózati infrastruktúra és fejlesztések ill. alkalmazások terén;
- olyan szomszédsági infrastruktúra (a szomszédos országok kutatási-oktatási hálózati szervezeteivel kiépült adatforgalmi kapcsolatrendszer) alakulhat ki, amely megnyugtató kommunikációs háttérrel biztosít a határainkon túl élő magyarsággal;
- jelentősen bővíthet a hazai kultúra és tudomány kincseinek ill. eredményeinek nemzetközi (globális) kisugárzási lehetősége;
- tovább erősödhet a hazai távközlési szolgáltatók nemzetközi helyzete, melynek kedvező alakulását egyebek mellett a kutatási-oktatási hálózat részéről megfogalmazódó igények kihívásai is elősegítik;

- az átbocsátóképesség jelentős növekedésén kívül számottevően javulhat az adatátviteli utak redundanciája és ezzel a forgalom biztonsága ill. megbízhatósága;
- a legkorszerűbb technológia alkalmazásából adódóan új utak nyílnak az infrastruktúra lépcsőről-lépésre történő továbbfejleszthetősége, a következő technológiai generációváltások fogadókészsége terén;
- az élvonalbeli hazai infrastruktúra fejlesztése, működtetése és széleskörű alkalmazása során olyan rendkívüli felkészültségű szakembergárda alakul ki folyamatosan, mely a természetes munkavállalói mobilitás következtében az ország informatikai fejlesztéseinek és alkalmazásainak világszínvonalú meghatározója;
- a GEANT magján (a gigabites konnektivitású GEANT csomópontok által kifizített EDA, azaz European Distributed Access alhálózaton) keresztül a korábbiaknál gyorsabbá, megbízhatóbbá válik a tengerentúli információforgalom;
- fajlagos költségeink a lehető legalacsonyabbak lehetnek (hiszen a fajlagos – Mbps-enkénti – költségek annál kisebbek, minél nagyobbak a sávszélességek);
- mindezeknek köszönhetően tovább erősödik az a kiemelkedő szerep, amelyet az NIIF Program, és ezen keresztül az egész magyar oktatási, kutatási és közgyűjteményi szféra a számítógép-hálózati fejlesztések és alkalmazások révén az ország informatikai fejlődése és az információs társadalomra való felkészülése, valamint EU csatlakozásának előkészítése terén már eddig is eredményesen betöltött.

30. Elektronikus tartalom szolgálat

Az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok Bizottság elnöke beszámolójának elfogadásáról, és az egységes információ-szolgáltatás elveinek és követelményeinek kidolgozásával kapcsolatos feladatokról szóló 2249/2001. (IX. 12.) Korm. határozat a 2. pontjában arról rendelkezik, hogy a magyar kutatás-fejlesztési tevékenység szakmai hátterének megerősítése érdekében létre kell hozni egy elektronikusan megjelenő folyóiratokon alapuló nemzeti információs rendszert. A Kormány ennek érdekében felhívta az oktatási minisztert, hogy az egységes információ-szolgáltatás elveit és követelményeit dolgozza ki, és törekedjen annak megvalósítására. A feladat elvégzésének határideje: 2001. december 31.

Az Elektronikus Információ-szolgáltatás (EISZ) nemzeti program elveinek és követelményeinek kidolgozására 2001. szeptember 28-án létre jött az EISZ-Bizottság, amely magyar felsőoktatási könyvtári vezetőkből, független szakértőkből, tanácsadókból, a Magyar Tudományos Akadémia és az OTKA Bizottság képviselőjéből áll.

Az EISZ-program elvei és követelményei, melyek 2001. őszén kerültek megfogalmazásra az alábbiakban összegezhetők:

- Az EISZ egy olyan nemzeti program, amelynek célja, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat központilag, nemzeti licensz alapján vásárolja meg, így az eddigieknél lényegesen több információt, szélesebb felhasználói körnek, fajlagosan kedvezőbb áron lehessen biztosítani. Az EISZ fontos része a felsőoktatási fejlesztési programnak és hazánk euro-atlanti integrációjának, mivel egy ütemben jelentősen megnöveli a magyar felsőoktatási intézmények versenyképességét, és elősegíti az információhoz való hozzáférés demokráciájának kiterjesztését.
- Az EISZ nemzeti programba a felsőoktatási törvényben nevesített állami és egyházi felsőoktatási intézmények, a Gazdasági Minisztérium, a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium, az Oktatási Minisztérium, valamint a Magyar Tudományos Akadémia kutatóhelyei kapcsolódhatnak. Az EISZ-programhoz csatlakozni kívánó, jelen felsorolásban nem szereplő intézmények esetében a csatlakozás felvételeiről a későbbiekben tesz a Bizottság javaslatot.
- Az EISZ nemzeti program 3 lépésben történő megvalósítására tett a Bizottság javaslatot:

= Első lépésben - három angol nyelvű adatbázis megvásárlása

Az Oktatási Minisztérium és az OMIKK két felmérést is készített, amelyek összesítése alapján a magyarországi felsőoktatási könyvtárakban megkérdezettek a következő három elektronikus információforrást tartják a legfontosabbaknak:

1. Web of Science: az ISI bibliográfiai adatbázis csomag és citációs indexszolgáltatása.

Az idézettség követése rendkívül fontos a kutatók számára a tudományos minősítési rendszer követelménye miatt. A kiemelt pályázatok és a tudományos minősítések elbírálásánál döntő tudományos teljesítményt a kutatók idézettségével mérik. A nemzetközi és a hazai gyakorlatban is a WEB OF SCIENCE-ből eredeztetett adatait hivatalosan használják a minősítésekénél.

2. Swets blackwell: komplex elektronikus információszolgáltatási rendszer.

A Swets Blackwell és a NESLI (angol könyvtári konzorciumon) megállapodása eredményeként a SwetsNeten keresztül az Elsevier e-folyóiratai és adatbázisai is elérhetőek. A rendszerbe más ország intézményei is bekapcsolódhatnak, ami + 1350 folyóiratot és 14 adatbázist jelent.

3. Science Direct: az Elsevier tudományos kiadó fulltext és adatbázis szolgáltatása.

Az elektronikus folyóiratok szelektált - az intézmény jellege szerinti összeállítás -, fajlagosan olcsóbb előfizetési lehetőségét csak az Elsevier kiadó nyújtja.

E három szolgáltatás együttesen a világ kb. 20.000 elektronikus tudományos folyóiratának több mint felét lefedi. Lehetővé teszik a bibliografikus keresést, valamint együttesen megoldják az adatbázis és a fulltext hozzáférést is. Felhasználó barát navigátor rendszerük gyors, eredményes kezelést biztosít.

A szolgáltatások sajátossága egyrészt az a tudományos kontroll, amelyet a szolgáltatók az elektronikus folyóiratcsomagok összeállítása, válogatása során érvényesítenek, másrészt az elektronikus folyóiratok feldolgozásának módja, illetve a rendszeren belüli kereshetőség lehetőségei.

= Második lépés – magyar nyelvű tartalom beszerzése

A magyar nyelvű adatbázisok fontos szerepet kapnak az EISZ-programban. A magyar nyelvű tartalmak kiválasztását egy tanulmány megírása előzte meg, amely 2001. december 15-én került leadásra, a Bizottság a tanulmány alapján 2002. januárjában fogalmazta meg az EISZ-program magyar nyelvű tartalomfejlesztési koncepcióját.

= Harmadik lépés – szakadatbázisok beszerzése konzorciumoknak

A három angol nyelvű adatbázis és a magyar nyelvű tartalom minden, az EISZ-programhoz csatlakozó intézményből, minden kutató, oktató, posztgraduális és graduális hallgató számára elérhető. Létezik azonban egy olyan adatbázis kör, amelyet nem szükséges és nem költséghatékony a fenti intézményi kör számára biztosítani, hiszen olyan speciális, csak az adott tudományterületen tevékenykedők számára releváns információkat tartalmaznak. Ennek megfelelően az EISZ-program harmadik állomásaként felül kell vizsgálni a működő konzorciumokat és az általuk közpénzen beszerzett adatbázisok szükségességét, ezt követően ki kell dolgozni egy új szakadatbázis beszerzési koncepciót.

A költségvetési törvény szerinti 300,0 millió Ft ezen feladatok részbeni megvalósításához nyújtott támogatást.

31. Önkormányzati ösztöndíj támogatás

Az 50,0 millió Ft előirányzat kormányhatározat alapján a Bursa Hungarica Közalapítvány induló vagyonát biztosította. A Közalapítvány feladata a felsőoktatásban tanuló szociálisan hátrányos helyzetű hallgatók támogatására szolgáló országos ösztöndíjrendszer beindítása, működtetése. A feladathoz kapcsolódó támogatást az OM más előirányzathoz biztosította.

7. alcím Egyéb feladatfinanszírozás

4. Magyarországi nemzeti, etnikai kisebbségi feladatok támogatása

A kisebbségi oktatás területén jelentős szakmai feladat volt a kisebbségi nyelvi-irodalmi és népismereti kerettantervek elkészítése, megjelentetése. A munkaanyagok az érintett országos kisebbségi önkormányzatok bevonásával létrehozott Kisebbségi

Kerettanterv-bizottság koordinálásával, az önkormányzatok által ajánlott szakértők megbízásával elkészültek. A közismereti kerettantervek kiadását követően az OM által megbízott szakértők észrevételei alapján átdolgozásra kerültek, és – a kisebbségenként eltérő szakmai kapacitás miatt – fokozatosan jelennek meg. Elsőként a szerb nyelvi-irodalmi kerettantervek kiadására került sor, majd a német, a horvát és a szlovén, román kerettantervek jelentek meg. A szlovák és a cigány kisebbségi kerettantervek megjelentés alatt állnak.

A költségvetési törvény a nemzetiségi, etnikai kisebbségi feladatok végrehajtásához 142,5 millió Ft támogatást hagyott jóvá. Ezen előirányzat terhére nyújtott támogatások általánosságban olyan, máshonnan nem finanszírozható feladatok megvalósulását segítették elő, melyek hozzájárultak a kisebbségi oktatás megvalósításához, fejlesztéséhez. A támogatásokat döntően pályázati úton osztotta fel a minisztérium.

A **cigány kisebbségi oktatással** kapcsolatos feladatokat a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló 1047/1999. (V. 5.) kormányhatározat szellemében végezték. E feladatok hatékony ellátása érdekében a tárca – megállapodás alapján – együttműködött az Országos Cigány Önkormányzattal.

Az e célra rendelkezésre álló keretből az alábbi fő feladatok valósultak meg:

Támogatta a minisztérium a **cigány származású fiatalok felsőoktatási intézményekben való továbbtanulását, illetve részvételüket egyetemi előkészítőkön**. Az első körben 117 fő részére 5.636 eFt tandíjtámogatás került kifizetésre, és 2.350 eFt pedig felkészítők támogatására. Második körben 211 pályázó részére 11.005 eFt tandíjtámogatás került kifizetésre és felvételi előkészítők pályázataira pedig 1.120 eFt. Képzési költségtérítésben pályázat útján részesültek, forráshiány miatt egyetlen kérést sem kellett elutasítani. (A 16 elutasított pályázó nem felelt meg a pályázati kiírásban foglaltaknak.)

Hozzájárult a tárca a hazai kisebbségi oktatási intézményekben tanuló diákok **nyelvismeretének** elmélyítését, a kisebbségi **hagyományok** és kultúra megismerését, ápolását szolgáló táborok, szünidei illetve anyaországi anyanyelvi programok megvalósításának segítéséhez, az anyaország néprajzának megismeréséhez, illetve drogpreevenció programok megvalósításához.

Az igénybe vett forrás nagysága: 12.685 eFt, melyből 78 pályázó részesült támogatásban. Az elutasított pályázatok száma 25.

Anyagi támogatásban részesültek a **hazai kisebbségi oktatásban résztvevő pedagógusok** nyelvi-módszertani, ill. a kisebbségi népismeret oktatását segítő továbbképzések, a pedagógiai továbbképzésekről, a pedagógiai szakvizsgákról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló, a 185/1999. (XII. 13.) Kormányrendelettel módosított 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 5. §. (2) bekezdés b) pontja szerint az anyaországban népismeret oktatásával összefüggő vagy nemzetközi szerződések alapján megvalósuló kisebbségi pedagógus-továbbképző programok, a kisebbségi pedagógusok számára szervezett akkreditált

továbbképzések. Ugyancsak támogatta az OM az anyaországban megvalósuló, elsősorban nyelvi-módszertani pedagógus továbbképzéseket, amelyek – ha egyezmények alapján valósulnak meg – a rendelet szerint egyenértékűek a hazai továbbképzésekkel. A 15.260 eFt –os keretből 19 pályázó részesült támogatásban. Elutasított pályázatok száma 1 db.

Ugyancsak pályázat útján támogatta a minisztérium a cigány kisebbséghez tartozó gyermekek iskolai életmódra felkészítő óvodák, illetve a cigány tanulók iskolai előmenetelében kiemelkedő eredményt elérő intézmények pedagógiai többletmunkájának elismerését, felszereltségük fejlesztését. Pályázhattak olyan óvodák, alap-, és középfokú intézmények, amelyek már legalább 3 éve eredménnyel valósítják meg az iskolai életmódra való felkészítőt, illetve iskolai előmenetelt segítő programjaikat, és az eredményességet dokumentálni tudják. Előnyt élveztek a sikeres általános iskolai kezdést biztosító óvodai programok, a középiskolai továbbtanulást segítő általános iskolai és kollégiumi programok, valamint a lemorzsolódást csökkentő középiskolai-, és kollégiumi programok. 46 elutasított intézmény mellett 187 intézmény támogatására került sor 25,0 millió Ft összegben. A nyertes pályázatokból a bevált pedagógiai módszerek, programok alkalmazása, adaptálása céljából kiadványok készülnek.

A közoktatási intézménnyel nem rendelkező (örmény, lengyel, ukrán), vagy csak egy-két intézménnyel bíró (bolgár, görög, ruszin) kisebbségek un. vasárnapi iskoláinak működéséhez pályázat útján nyújtott támogatást a minisztérium. Ennek köszönhetően az e kisebbségekhez tartozó gyermekek számára is lehetővé vált a kisebbségi nyelv és népismeret elsajátítása. A 19.000 eFt-os keretösszegeből 8 pályázó részesült támogatásban, 7 pályázat elutasításra került.

A bolgár, a görög és a ruszin nyelv és irodalom, illetve népismereti követelmények elkészültek. Folytatódott a romanyi és beás nyelvi követelmények kidolgozására irányuló tevékenység, és a szakmai kapacitás függvényében a többi kisebbség esetében is megkezdődik a dokumentumok kidolgozásra irányuló munka.

A **kisebbségi oktatást segítő kutatások** megvalósításának támogatására is pályázatot hirdetett a minisztérium. Megjelölt témaként a kisebbségi oktatást szabályozó új dokumentumok (A nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelve, Nyelvi, népismereti követelmények) hatása, a nemzeti kisebbségek népismeretének oktatását segítő, a hazai kisebbségek történetét, tárgyi és szellemi kultúráját feldolgozó anyanyelvű kutatásokra irányult a pályázat. Előnyben részesültek azok a pályázatok, melyek 2 vagy több évre szólnak és programjuk tartalmazza a kutatási eredmények megjelentetését is. Nem adott támogatást az OM konferenciák rendezéséhez, a konferenciákon való részvételhez, külföldi tanulmányutak költségeihez és az eszközbeszerzésekhez. A támogatási összeg maximum 30 %-a volt fordítható a kutatási tevékenységgel szorosan összefüggő működési kiadásokra.

A **cigány kisebbség esetében** a pályázati kiírás témájaként az óvodáztatás, különös tekintettel az óvodai ellátottságra, a cigány fiatalok általános iskolai végzettségének

felmérését, a cigány fiatalok középiskolai végzettségének felmérését jelölte meg a tárca. A pályázaton kisebbségi kutató intézetek, valamint a felsőoktatási kisebbségi tanszékek, tanszéki csoportok vehettek részt. Jelentősége nem csak abban van, hogy a közoktatást segítő kutatásokat folytatnak, hanem e támogatás hozzájárul e kisebbségi intézmények megerősödéséhez, fennmaradásához is. Az igénybe vett forrás nagysága 17.880 eFt volt, melyből 10 pályázó részesült támogatásban, 9 pályázat elutasításra került.

Az előirányzat kötelezettségvállalással terhelt előirányzat maradványának összege: 24.702 eFt. Az összeg nagyrészt azokból a pályázatokból tevődik össze, amelyeknek a kiírása, illetve elbírálása az év utolsó hónapjaiban történt, ezért a pénzügyi teljesítés 2002. évben valósul meg. A kisebbségi kutatási pályázat nyertesek támogatásának 50%-a a szerződés megkötésekor, 50%-a pedig az elszámolás teljesítésekor kerül átutalásra.

5. Határon túli magyarok oktatási és kulturális támogatása

E célra a költségvetési törvényben 400,0 millió Ft előirányzat került meghatározásra. Ehhez a kormány a 2378/2001. (XII. 18.) Korm. határozat szerint 75,0 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított. A feladatok ellátásához a Külügyminisztérium fejezetből 302,0 millió Ft, míg az IKB-tól 60,5 millió Ft került átvételre, az OM pedig saját forrásból 29,8 millió Ft-tal egészítette ki az eredeti előirányzatot. Így összesen több mint 900,0 millió felhasználására volt lehetősége a tárcának.

A szomszédos országok magyar nemzetiségű diákjainak támogatására 190,0 millió Ft került elkülönítésre. A tárca a 2000-ben megkezdett ösztöndíjreformot folytatva 2001-ben kiépítette a határon túli magyar ösztöndíjazás szakmai és adminisztratív hátterét, amely alkalmassá vált a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvényben (Szátv.) megnevezett ösztöndíjak kezelésére is. Az év második felében került sor a Szátv. végrehajtási rendeleteinek kidolgozására, amelynek a magyarországi ösztöndíjakra vonatkozó része rögzíti a határon túli magyar ösztöndíj tanácsi rendszer és a háttérintézmények szerepét az ösztöndíjazás folyamatában. Az ösztöndíjak a tavalyi évhez hasonlóan két forrásból kerültek biztosításra, a fejezeti előirányzathoz e célra rendelkezésre álló kereten túlmenően az Apáczai Közalapítvány 150,0 millió Ft-tal támogatta a gyakorlati teendőket ellátó Márton Áron Szakkollégiumot. A határon túli magyar hallgatók jobb képzési lehetőségeinek biztosítása érdekében a tárca 2001-ben is finanszírozta a szakkollégiumi képzést.

A 2001-ben új támogatási formákat is bevezetett a minisztérium, ilyenek a különféle szülőföldi ösztöndíjak (szülőföldi kutatói/PhD ösztöndíj, szülőföldi jogász ösztöndíj), továbbá a kiemelkedő magyarországi tudományos, tanulmányi vagy művészeti tevékenységet végző hallgatók számára meghirdetett tehetséggondozó ösztöndíj.

A tárca és az Apáczai Közalapítvány forrásai közösen finanszírozták a 2000/2001-es tanév II. félévében 1138 fő teljes képzésben résztvevő, 33 fő másoddiplomás, 22 fő kiegészítő képzésben résztvevő, 105 fő „pótösztöndíjas” PhD és 150 fő részképzős hallgató ösztöndíjazását. A 2001/2002-es tanév I. félévében pedig 1429 fő teljes képzésben résztvevő, 46 fő másoddiplomás, 30 fő kiegészítő képzésben résztvevő, 41 fő „pótösztöndíjas” PhD és 11 fő „pótkeretes” PhD, 517 fő (1087 hónap) részképzős hallgató ösztöndíjazására tudunk forrást teremteni. 2001-ben nyári egyetememen 600 fő vett részt.

2001-ben is fenntartotta az OM a magyarországi általános és a középiskolai ösztöndíjakat, amelyek különlegesen indokolt, speciális esetben kerültek csak megítélésre, összesen 80 fő részére. Ilyen a szellemi, testi fogyatékosok magyarországi gyógykezelése alatti tanulásának a támogatása; egyes művészeti, egyházi, vagy speciális szakmai képzés magyarországi biztosítása, vagy az államközi szerződésekből adódó általános és középiskolai ösztöndíjak.

Vendégtanár programra, szülőföldi diáktevékenységre 40,0 millió Ft került felhasználásra. A határon túli felsőoktatási intézményekben előadást vállaló és a doktori védésre meghívott magyarországi oktatók, előadók útiköltségének megtérítését, továbbá meghatározott esetben ösztöndíjazását kívánta az OM felvállalni a meghirdetett program keretében. A támogatások egyedi döntésként, utólag kerültek megítélésre, a meghívó fél igazolása és az utazást igazoló jegyek illetve bizonylatok (illetve az előre egyeztetett ösztöndíjak) alapján.

Az előző évhez hasonlóan meghívásos pályázat keretében – a támogatási célokat az Ifjúsági és Sportminisztériummal összehangolva – nyújtott az OM támogatást a szülőföldi diáktevékenységhez. Ennek keretében a határon túli felsőoktatási intézmények magyar nemzetiségű hallgatóit tömörítő, elsősorban hallgatói és doktorandusz – összesen 12 – szervezetek jutnak támogatáshoz szülőföldi tevékenységük ellátására. A felhasználás hatékonyságának biztosítására a teljes támogatási összeg két részletben, az első részlet felhasználása után megküldött szakmai beszámoló értékelését követően került átutalásra. A támogatások mértéke az előző évhez képest mintegy 20%-kal emelkedett.

A határon túli magyar értelmiség támogatására 115,0 millió Ft-os keret állt rendelkezésre. Meghívásos pályázattal került sor a keret elosztására, a döntést a határon túli magyar pedagógus szövetségekből álló szakmai szervezet, az Oktatási Tanács hozta. Ebből az összegből támogatta a tárca a határon túli magyar módszertani központokban folyó oktatási tevékenységet, a szakmai szervezetek munkáját, a határon túli magyar pedagógus szövetségek által szervezett nyári akadémiákat, a szülőföldi továbbképzéseket. Magyarországi felsőoktatási intézményeket bíztak meg egyhetes intenzív nyári pedagógus-továbbképzés megtartására, támogatták a határon túli magyar pedagógusok speciális szakmai továbbképzéseken, konferenciákon való részvételét. Magyarországi továbbképzésen megközelítőleg 400 fő, a szülőföldi továbbképzéseken 2000 pedagógus vehetett részt. Vajdaságban, Kárpátalján és

Horvátországban a szórványban végzett oktatói tevékenység feltételeinek biztosítására írt ki a minisztérium meghívásos pályázatot.

Ezen túlmenően a szülőföldi anyanyelvőrző, tanulmányi táborok megszervezéséhez, a tanulmányi versenyeken való részvételhez, illetve azok szervezéséhez járult hozzá a tárca.

A magyar nyelvű felsőoktatási rendszer megteremtéséhez vezető ún. **kihelyezett képzések** munkájához támogatást biztosított az OM.

A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem révkomáromi (2001. szeptemberében indult 202 hallgatóval) és királyhelmeci kihelyezett képzése, valamint a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola összesen 503,76 millió Ft támogatást kapott. A kihelyezett képzések és határon túli önálló magyar oktatási intézmények finanszírozását átalakító Szátv. rendelkezési alapján a Révkomáromban a Selye János Egyetemért Alapítvány, a királyhelmeci Lorántffy Zsuzsanna Polgári Társulás és a beregszászi KMTF jutott támogatáshoz.

A határon túli magyar hallgatók jobb kollégiumi férőhellyel való ellátottságáért, a szakkollégiumi rendszer hatékony üzemeltetésének az érdekében és az átalakuló ösztöndíjazási rendszer (részképzés emelkedő aránya) kiszolgálásáért 2001-ben Szegeden, Pécsen és Debrecenben megnyíltak a **Márton Áron Szakkollégium vidéki kollégiumai**. A vidéki Márton Áron Szakkollégiumok a budapesti központhoz hasonló feladatokat látnak el a határon túli hallgatók által nagy számban látogatott egyetemi központokban. Ehhez 29.823 eFt-ot bocsátott a minisztérium rendelkezésre.

Fontos feladat a **szülőföldi felsőoktatás és kutatás** támogatása. A kihelyezett tagozatok támogatásakor a tárca célja az volt, hogy előkészítse a majdani önálló határon túli magyar nyelvű felsőoktatási intézményrendszert, illetve lehetővé tegye egyes magyarul nem indított szakokon történő tanulmányok folytatását a határon túli területeken is. 2001-ben a csíkszeredai, marosvásárhelyi, nyárádszeredai kihelyezett képzés az Erdélyi Tudományegyetem részévé vált a Partiumi Keresztény Egyetemmel együtt. Kárpátalján pedig ugyanebben az évben Ukrajna Akkreditációs Bizottsága akkreditálta a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola tanítói szakát.

25,0 millió Ft keretösszeg került meghatározásra **tankönyv és tantervkészítésre, tankönyv- és taneszköz-ellátásra**. A Határon Túli Magyar Tankönyvtanács döntése alapján az összeg legnagyobb része a környező országok pénznemében kerül felhasználásra a helyi igények alapján megírt tankönyvek, kiegészítő kiadványok, tantervek előkészítésére és kiadására, valamint a tankönyves műhelyek fejlesztésére. A magyarországi tankönyvek és taneszközök eljuttatását csak korlátozott mértékben, igény szerint (Horvátország, Szlovénia, nyugati szórvány) támogatja az OM. Az elmúlt években elkezdett munka nyomán mostanra készült el "A tankönyvkiadás sajátos problémái kisebbségi helyzetben" című kiadvány, amely összefoglalja az adott ország jogi, történeti hátterét, lehetőségeit és feladatait.

Fejlesztések és kutatások támogatására 20,0 millió Ft került felhasználásra. Az előirányzatból ún. kutatói ösztöndíjak (437 hónap) kiutalására került sor a Határon Túli Magyar Ösztöndíjtanács javaslata alapján. A pályázat meghirdetésében és bonyolításában 2001-től kezdődően az Agora Irodahálózat is tevékenyen részt vállalt.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően 10,0 millió Ft-os keret került elkülönítésre a tárca által szervezett tanácskozások költségeihez, megbeszélésekre érkező határon túli vendégek napidíjának és szállásköltségének kifizetésére, valamint a határon túli oktatást vállaló vendégtanárok útiköltségének megtérítésére.

7. Beruházásból belépő létesítmények

2001. évben a beruházásból belépő létesítményekkel kapcsolatban felmerült többletköltségek támogatására 46,3 millió Ft állt a tárca rendelkezésére.

Támogatást kapott:

- az **Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum** a Radnóti Miklós utcai könyvtárraktár átköltöztetésére,
- a **Magyar Táncművészeti Főiskola** az Amerikai útra történő átköltözésének többletköltségeire: 2 fő létszámfejlesztésre, az új épület átalakítására, bővítésére (étterem, oktatótermek kialakítására);
- a **Szegedi Tudományegyetem** Tudományegyetemi Karok az Öthalmi laktanya őrzési költségének, és villamos-energia díjának fedezetére;
- a **Debreceni Egyetem** Agrártudományi Centrum MTK Földműveléstani Tanszéke az oktatási célú szobák berendezésére, számítástechnikai eszközök beszerzésére;
- a **Nyugat-Magyarországi Egyetem** az üzembe helyezett, 150 férőhellyel bővített Baross utcai Kollégium üzemeltetési költségeire és a 13 fő többletlétszámhoz kapcsolódó személyi juttatás és járulék kifizetésére;
- a **Berzsenyi Dániel Főiskola** a Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziummal közös beruházásban megvalósult számítástechnikai labor fejlesztésére és az EU Dokumentációs Központ működési költségeire.

9. Miniszteri díjak és kitüntetések

A 60,0 millió Ft előirányzatot az oktatási miniszter által adományozható 24/1999. (VI. 25) és a 11/2000. (VI. 8.) OM rendeletekkel alapított díjak jutalomösszegére, egészségügyi hozzájárulására, az átadási ünnepségek szervezési költségeire, a díjak, emlékplakettek, emlékérmék és elismerések okleveleinek, mappáinak, dobozainak, érmeinek, plakettjeinek beszerzési költségeire fordította a tárca.

11. Nukleárisbaleset-elhárítás

A költségvetési törvény szerinti 40,0 millió Ft előirányzat elsősorban a nukleárisbaleset megelőzése, jelzése érdekében együttműködő egyetemi laboratóriumok műszerfejlesztésének, működtetésük dologi kiadásainak támogatására szolgált. Ezen túlmenően más biztonságszervezési (katasztrófa-, tűz-, munka- és polgári-, vagyonvédelmi) feladatok intézményi megoldásához, az energiafelhasználást és az üzemviteli költségeket csökkentő törekvésekhez nyújtott az OM segítséget döntően új rendszerek beindítása vagy a meglévő berendezések korszerűsítése, a biztonságos üzemvitel erősítése, fejlesztése céljából.

Katasztrófavédelemre, nukleárisbaleset-elhárításra (OSJER) 25,0 millió Ft-ot, sugárzó anyagok tárolására (az Országos Atomenergia Hivatalnak) 1,5 millió Ft-ot, polgári védelmi feladatokra 4,6 millió Ft-ot, az intézmények biztonságtechnikai helyzetének javítására 6,9 millió Ft-ot fordított a minisztérium.

1,6 millió Ft felhasználásával megrendezték a felügyelt intézmények katasztrófavédelmi (tűz- és polgári védelmi), munkavédelmi, vagyonvédelmi (rendészeti) és védelemigazgatási szakembereinek továbbképző, feladatmegszabó értekezletét.

400 eFt-ot fordítottak a tanulói balesetek jegyzőkönyveinek feldolgozására.

8. alcím Társadalmi szervezetek támogatása

1. Országos szövetségek, társaságok és egyesületek támogatása

A civil szervezetek működési támogatására kiírt pályázati felhívást az Oktatási Közlöny 2001. évi III. 5-i számában, a Köznevelésben és az OM honlapon jelentették meg. A nyilvántartott országos civil szervezeteknek a pályázati felhívást és adatlapot közvetlenül is megküldték. A pályázatra szétosztható keret összege 40,0 millió forint volt. A beérkezett pályázatok száma 109, ebből 86 db-ot javasolt támogatásra a kuratórium. Az elnyert legkisebb támogatás összege 200 eFt, míg a legmagasabb összeg 1.250 eFt volt.

A közoktatási szakterületen az érdekegyeztetés és társadalmi kapcsolatok gondozását 10 testület vonatkozásában a Közoktatási és Kisebbségi Kapcsolatok Főosztálya látja el. 2001-ben az állandó és ideiglenes testületek közel 70 ülésének megszervezését, szakmai adminisztratív előkészítését, egyes testületek újjáválasztását végezték el.

10. alcím Alapítványok támogatása

Az alapítványok támogatására szolgáló, költségvetési törvény szerinti eredeti előirányzat összevontan 1.842,0 millió Ft volt, amelyhez év közben a Kormány a Pető

Közalapítvány többlettámogatására 20,0 millió Ft-ot bocsátott rendelkezésünkre. Év közben a Kormány létrehozta az Andrássy Gyula Egyetem működtetésére a Budapesti Német Nyelvű Egyetemért Közalapítványt, amelynek támogatására 2.268,0 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított.

A **felsőoktatási** állami feladatok ellátására létrejött alapítványok/közalapítványok a következők szerint részesültek támogatásban:

A **Nemzetközi Pető András Közalapítvány** a költségvetési törvény szerinti eredeti előirányzat felosztása során 272,5 millió Ft támogatásban részesült. Ehhez a Kormány a 2378/2001. (XII. 18.) Korm. határozat szerint 20,0 millió Ft pótlólagos támogatást biztosított.

A közalapítványi célok megvalósítója a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete, ezért a támogatás teljes összegének cél szerinti felhasználása a fenntartott intézménynél valósult meg. A 2001. évtől – egy korábbi Állami Számvevőszéki vizsgálat lezárásakor tett ÁSZ javaslat figyelembe vételével átalakítva a közalapítvány és az intézet feladatainak finanszírozását – a MPANNI felsőoktatási és közoktatási feladatainak ellátásához normatív támogatásban részesült, amely normatíva a közalapítványi nem normatív támogatással együtt az Intézet éves költségvetésének mintegy 62 %-át teszi ki (ebből a normatív támogatás 20 %). A közalapítvány egyéb bevételeit adományok, SZJA 1 %-a lakosságtól, valamint pályázati források teszik ki.

Az **Esélyt a Tanulásra Közalapítvány** részére 400,0 millió Ft támogatást biztosított a tárca.

A 1078/1997. (VII. 17.) Kormányhatározattal létrehozott Esélyt a Tanulásra Közalapítvány a felsőoktatási intézményekben, nappali tagozaton tanulmányokat megkezdő és folytató, illetve rossz anyagi körülmények között élő azon hallgatóknak nyújt támogatást, akik e nélkül tanulmányaik folytatására nem lennének képesek. Az alapítvány 2001-re két célcsoport részére hirdetett pályázatot. A februári pályázati felhívás azoknak az utolsó éves középiskolai tanulóknak szólt, akik felsőoktatási intézményben kívánták tanulmányaikat folytatni. A sikeresen pályázó tanulók 61%-a nyert felvételt felsőoktatási intézménybe, így végül **526 személy** részesült szeptembertől ösztöndíjban. Az egyetemi, főiskolai hallgatók az alapítvány szeptemberi felhívására nyújthatták be pályázataikat, amelyek közül a Kuratórium döntése alapján **3.971 fő** részesült támogatásban.

Az alapítvány rendelkezésére bocsátott előirányzat a jogos igények 59%-nak támogatását tette lehetővé és a havonta folyósított 36.429.766 Ft így 8.101 Ft-os átlagos támogatást jelentett diákonként.

A **Bursa Hungarica Közalapítvány** támogatására a tárca 174,0 millió Ft-ot biztosított.

A Bursa Hungarica Közalapítványt a Magyar Köztársaság Kormánya a 2001. április 6-án aláírt Alapító Okirattal hozta létre. A 174 millió forint támogatást a tárca a Bursa Hungarica ösztöndíjak intézményi ösztöndíj rész kifizetése céljából, a hallgatói normatívából képzett előirányzat szociális támogatási keretéhez történő hozzájárulására biztosította.

A **Budapesti Német Nyelvű Egyetemért Közalapítvány** 2.268,0 millió Ft támogatásából 80,0 millió Ft a Közalapítvány induló vagyonaként, 1.436,0 millió Ft az egyetem elhelyezésére biztosított VIII. ker. Pollack Mihály tér 10. szám alatti ingatlan beruházási költségeinek fedezetére, 523,0 millió Ft ugyanezen ingatlan kiváltásával kapcsolatos költségekre, 229,0 millió Ft pedig a közalapítvány által fenntartott egyetem működési költségeinek fedezetére került átutalásra.

Az egyetem létrehozásával kapcsolatosan a MeH-től 25,4 millió Ft került átvételre, amely összeget is a Közalapítvány rendelkezésére bocsátott a minisztérium.

A **közoktatási** állami feladatok ellátására létrejött alapítványok/közalapítványok a következők szerint részesültek támogatásban:

A **Közoktatási Modernizációs Közalapítvány (KOMA)** támogatása 250,0 millió Ft volt.

2001. évben a KOMA 13 pályázatot írt ki, a nyertes pályázóknak 351,3 millió Ft került kifizetésre. Ezen felül pályázattal utógondozásra 23,0 millió Ft-ot, a pályázatok lebonyolítási költségeire 15,0 millió Ft-ot, a közalapítvány működtetésére 45,0 millió Ft fordított. A KOMA Kuratóriumának döntése alapján további 120 millió forinttal kötelezte el magát pályázatok kifizetésére. Ezekhez a feladatokhoz használták fel részbeni fedezetül a tárca által biztosított támogatást.

A KOMA tájékoztatási kötelezettségének és utógondozási feladatainak eleget téve 6 alkalommal jelentette meg a Szertár c. kiadványt és megjelentetve 5500 közoktatási intézményhez juttatta el a Pályázás után II. (Értékelések, beszélgetése, szemelvények KOMA pályázatokról), az Egy pályázat utóélete (Komplex környezeti értékek helytörténeti földrajzi háttérrel” - KOMA XX.), valamint az Egy pályázat utóélete (Etika) c. kiadványokat.

Jelentés címmel összefoglaló kiadványt készítettek a KOMA 2000-2001-ben meghirdetett pályázatairól.

A Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány 2001-ben 200,0 millió Ft támogatást kapott

A támogatás a – többször módosított – 164/1997.(IX. 30.) Korm. rendelet mellékleteként kiadott alapító okiratban foglaltaknak megfelelően a fogyatékos gyermekek különleges gondozáshoz való jogának megvalósítását, az ellátásban közreműködő intézményrendszer fejlesztését szolgálta. A támogatás felhasználását a kuratórium a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 30. §-ában, 120. § (4) bekezdésében, valamint a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényben és az ahhoz kapcsolódó 2062/2000. Kormány határozatban (intézkedési terv) foglaltak figyelembe vételével meghatározott – a kuratórium szakmai munkatervében kidolgozott - pályázatok kiírásával juttatta el az érintettekhez.

A Közalapítvány a pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatáshoz kapcsolódó feladatainak végrehajtása érdekében az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Karával együttműködve:

- elvégezte 130 gyermek komplex vizsgálatát, az áthelyezési javaslatok szakmai elemzését,
- megszervezte és lebonyolította a diagnosztikai munkát segítő szakmai konzultációkat (1 szupervízió, 7 helyszíni konzultáció),
- támogatta a szülők és szakemberek részére készített hiánypótló szakmai kiadványok megjelentetését, videofilmek előállítását és mindezeknek a felhasználók részére történő eljuttatását.

A Közalapítvány által 2001-ben meghirdetett 12 új pályázat az alábbi fő témákat ölelte fel:

1. Az integrált nevelés, oktatás szakmai, tárgyi feltételei kialakításának segítése

E körben a „Gyógypedagógiai szolgáltató centrumok támogatása”, az „Együttnevelést és együtt-tanulást elősegítő megyei vagy kistérségi konzultációk, konferenciák szervezése” című pályázatok kerültek meghirdetésre.

A szolgáltató centrumok modellértékű kialakítására – 55.000 eFt-os támogatással – hat helyen került sor az országban. A kistérségi konferenciák, konzultációk – melyeket 14 nyertes pályázó szervez összesen 8.505 eFt támogatással – többek között a centrumok és a területi ellátórendszer eredményes együttműködési modelljeinek kialakítását szolgálják.

2. A továbbtanulást, a munkába-állás segítése

A „Felsőfokon továbbtanulni szándékozó fogyatékos fiatalok támogatása” pályázati program (felsőoktatási felvételi előkészítő költségeihez való hozzájárulás, a felkészülést segítő magántanár biztosítása, útiköltség-támogatás, jeltolmács igénybevétele stb.) keretében 27 pályázó összesen 2.772 eFt támogatásban részesült.

A „Fogyatékos fiatalok foglalkoztatásának elősegítése” című pályázat célja, hogy a készségfejlesztő speciális szakiskolák végzős diákjai integrálódni tudjanak a nyílt munkaerő-piacon. A pályázat – amely a Szociális és Családügyi Minisztériummal

közösen (az SzCsM 10.000 eFt-os támogatásával) került kiírásra – elbírálására, a program lebonyolítására 2002.-ben kerül sor.

3. „Szülősegítő szolgáltatások támogatása VI.”

A fogyatékos gyermekek szülei részére szervezett szülői gondozói tanfolyamok költségeinek megtérítését a közoktatási törvény 120. § (4) bekezdése a Közalapítvány kötelezettségévé teszi. A kuratórium döntése értelmében 69 pályázó 26.491 eFt támogatásban részesült.

4. Szabadidő, sport, kultúra támogatása

A „Fogyatékos gyermekek, tanulók sportjának támogatása – eszközbeszerzés” című program meghirdetésére az Ifjúsági és Sportminisztériummal közösen került sor. A kuratórium 251 pályázat támogatását hagyta jóvá 53.945 eFt összegben, melyből 30.000 eFt-ot a Közalapítvány, 23.945 eFt-ot az ISM biztosított.

A „Nyári táborozások támogatása IV.” pályázati program egyik célja volt, hogy a táborokban ép és fogyatékos gyermekek együtt vegyenek részt. A pályázati feltételeknek megfelelő 95 pályázatot 17.461 eFt összegben támogatta a Közalapítvány.

A Közalapítvány egy pályázat meghirdetésével az Olvasás Éve országos program minél sokszínűbb megvalósításához járult hozzá. A „Komplex iskolai programok az Olvasás Éve jegyében, illetve szabadpolcos könyvek beszerzésének támogatása” programra 169 pályázat érkezett be 31.718 eFt-os igénnyel.

Az „Országos/regionális kulturális rendezvények V.” pályázati programra összesen 22 pályázat érkezett, a kuratórium 18 rendezvény megvalósítását támogatta, 14.997 eFt összegben.

A Nemzeti Kollégiumi Közalapítvány támogatása 2001. évben 190,0 millió Ft volt.

A Nemzeti Kollégiumi Közalapítványt 2000-ben a Kormány a közoktatási és felsőoktatási kollégiumok szakmai fejlesztésének, minőségi munkájának támogatására hozta létre, az érdemi munka azonban a bírósági bejegyzés jogerőssé válását követően csak 2001. évben kezdődött meg. A Közalapítvány 2001-ben mind a közoktatási, mind a felsőoktatási kollégiumokban olyan pályázatokat hirdetett meg, amelyek a kollégiumi tehetség gondozást, a hagyományőrzést, a diákkörök működtetését, diákönkormányzatok tevékenységének elősegítését, a kollégiumi sport-tevékenységek támogatását kívánták elősegíteni.

Az OM fejezetben betervezett támogatáson túlmenően a Közalapítvány 400,0 millió Ft támogatást nyert el az OSZT-hez benyújtott pályázata alapján, így alapító okirata szerinti céljaira jelentős összeget fordíthatott.

A 2001. évi 190 millió Ft támogatásból a következő, közoktatási kollégiumok által elnyerhető támogatásokra írtak ki pályázatokat:

témakör	Keretösszeg millió Ft-ban
Kollégiumi szakkörök, diákkörök, tehetséggondozás	25,0
Hagyományörzés	20,0
Sport	40,0
Diákönkormányzat	10,0
Hátrányos helyzetűek	40,0
Szakmai szervezetek	20,0
Kollégiumi továbbképzés	10,0

A fennmaradó 25 millió Ft az alapítvány működési költségeit fedezte.

A 2000. évi maradványként áthúzódó 192,0 millió Ft a felsőoktatási kollégiumok tevékenységrendszerének fejlesztésére, az OSZT által nyújtott 400,0 millió Ft támogatás a szakoktatással kapcsolatban levő közoktatási kollégiumok fejlesztésére került felhasználásra.

Az **Autizmus Alapítvány** 2001-ben 50,0 millió Ft támogatásban részesült az alapító okirata szerinti feladatok megvalósítására.

A szakmai tevékenység ellátására az alábbi részintézményekben került sor:

- **Általános Iskola és Szolgáltató Központ**
Az intézményegységben három csoport – képzési kötelezettek, összevont alsó tagozatos csoport, integráltan tanulók támogatását ellátó csoport – működött az év során. A 37/2000.(XII. 29.) OM rendelettel módosított, a „Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve” c. dokumentum alapján megtörtént az iskolák által választható, adaptálható tanterv átdolgozása, közzététele.
- **Serdülő Ház és Serdülő Klub**
A serdülő házban nyolc – tankötelezettségi kort betöltött – fiatal részére biztosított szinten tartó foglalkozást, szociális-kommunikációs készségszint fejlesztést, két rászoruló részére esti, éjszakai ellátást. Új szolgáltatásként bevezetésre került a krízishelyzetben lévő családok 10 hetes tréningje. A Serdülő Klubban heti egy alkalommal, két órás foglalkozáson vettek részt a tagok, alkalmanként 15-20 fő.
- **Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Ambulancia**
Első, diagnosztikus vizsgálaton 85 fő vett részt, kontrollvizsgálatban 94 fő részesült. Kiegészítő vizsgálatokra 31, pszichológiai felmérésre 61, tanácsadásra 72, szülőkkel történő külön megbeszélésre 22 esetben került sor. Az ambulancián 2001-ben összesen 4289 gondozási esemény történt, a vizsgálatra váró családok száma 68.

- Módszertani – oktatási – szervezési egység.
Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar Autizmus-Külső Tanszéki Munkacsoportjaként elméleti és gyakorlati oktatás végzése, saját szervezésű akkreditált pedagógus-továbbképzés, szakmai napok és konferenciák szervezésére került sor e tevékenység keretében.

A **Bliss Alapítvány** támogatására 10,0 millió Ft-ot használt fel a tárca.

Az alapítvány Segítő Kommunikáció Módszertani Központjában a halmozottan, súlyosan sérült, mozgás- és beszédképtelen gyermekek és fiatalok három korcsoportjának – hat év alattiak, iskoláskorúak, tizenhat éven felüliek – gyógypedagógiai fejlesztése történik, az ellátottak súlyos fizikai állapotának megfelelően túlnyomórészt egyéni ütemben és módon.

A 2001. év során a tevékenység ellátásának keretében az alábbiakat valósította meg:

- 43 fő rendszeres ellátásban, fejlesztésben, foglalkoztatásban részesítése, 68 újonnan jelentkező család gyermekének komplex vizsgálata, ebből 15 fő programba-vétele, a többiek esetében tanácsadás.
- A számítógépes műhelyben 18 fő vett részt az anyanyelvi képességek, a számítógép-használati és a munkavégzési készségek javítására összpontosító fejlesztésben, ennek eredményeként négy fő középiskolai beiskolázásának előkészítése folyamatban van.
- A „Suli-buli” elnevezésű, a nem beszélő, súlyos fogyatékos gyermekek iskola-előkészítő programjának kidolgozása megkezdődött (tanegységek tematikája: ritmus és mozgás, környezet és kommunikáció, kreativitás és matematikai játékok, témák szerinti kommunikációs lapok, feladatlapok stb. készültek el).
- Szülői mentálhigiénés program került megvalósításra, családterápiás tábort (Gánt), és nyári tábort (Balatonhenye) szervezett az Alapítvány, s egész évben folytatódtak a havonkénti szociális és kulturális programok (játsszóház, színház, kirándulás, kórus hangverseny stb.)
- Belső (cikk- és könyvismertetések, esetmegbeszélések stb.) és külső (augmentatív kommunikációs alaptanfolyam szülők és pedagógusok részére, a Mozgássérültek Állami Intézete dolgozói részére kommunikációs és attitűdmódosító programok megrendezése) továbbképzéseket szerveztek és tartottak; nemzetközi konferencián (III. Regionális Kelet-Közép-Európai Konferencia, Kwydzyń – Lengyelország) tették közzé a hazai eredményeket.
- Decemberben megjelent az „Augmentatív és alternatív kommunikáció” című szakmai kiadvány.

Az Alapítvány a 10.000 eFt-os költségvetési támogatás 37%-át fordította személyi jellegű kifizetésekre, 63%-át a működés, illetve a szakmai feladatok megvalósításának közvetlen dologi költségeire használta fel.

A **Magyarországi Cigányokért Közalapítvány** 4,5 millió Ft támogatást kapott. A támogatás – az elektronikus médiumok számára kiírt pályázatok keretében – a roma gyerekek oktatásáról, a roma kisebbséghez tartozó fiatalok előmenetelét segítő programokról szóló tájékoztatás hatékonyabbá tételét célozta meg.

A **Talentum Kulturális Alapítvány** 15,0 millió Ft támogatásban részesült az alapítvány által fenntartott iskola működési költségeihez.

A **nemzetközi** állami feladatokat ellátó alapítványok/közalapítványok közül a következők részesültek 2001. évben támogatásban:

Az **Osztrák-Magyar Tudományos és Oktatási Akcióprogram Alapítvány** támogatására 52,0 millió Ft került felhasználásra.

Az alapítványi célú felhasználás az alábbi területeken valósult meg.

- Osztrák-magyar együttműködési projektek támogatása, melyek keretében 55 pályázatot nyújtottak be. Ebből a kuratórium 43 projektet ítelt támogatásra méltónak.
- Hallgatói ösztöndíjak keretében 5 osztrák hallgató részére hagyott jóvá a kuratórium összesen 23 hónapot magyarországi felsőoktatási intézményben történő részképzésre. Az ösztöndíj egy részét az osztrák alapító minisztérium biztosítja.
- Nyári nyelvtanfolyamok keretében 2 osztrák hallgató vehetett részt a Debreceni nyári egyetem magyar nyelvtanfolyamán. A korábbi éveknél lényegesen több, 90 magyar hallgató ausztriai nyári nyelvtanfolyamon való részvételét támogatta az alapítvány.

A **Fulbright Alapítvány** tevékenységét 30,0 millió Ft-tal támogatta a tárca.

A Fulbright Bizottság az előző évekhez hasonlóan mindent megtett a nyílt, esélyegyenlőséget nyújtó és kiemelkedő minőséget biztosító pályáztatás érdekében. A 2001-es évben a magyar pályázók részéről kb. 6-8-szoros volt a túljelentkezés és az amerikai pályázók körében továbbra is hazánk az egyik legnépszerűbb fogadó ország.

Az 2001/2002-es tanévben 30 amerikai ösztöndíjas (10 posztgraduális hallgató, 1 tanársegéd, 8 egyetemi oktató, 4 kutató, 2 kiemelt vendégprofesszor és 5 középiskolai tanár) érkezett hazánkba.

Magyar részről összesen 32-en (12 posztgraduális hallgató, 4 egyetemi oktató, 11 kutató és 5 középiskolai tanár) vettek részt a csereprogramban. Az ösztöndíjak folyósítása továbbra is Magyarországról történik.

Az Educational Testing Service partnere a Prometric Gmbh és a Bizottság anyagi támogatásával kibővült az 1997 októberében – az OM támogatásával – létrehozott számítógépes tesztközpont. Jelenleg 12 terminálnál hatféle vizsgára van lehetőség: TOEFL, GRE, GMAT, GED, USMLE, APICS.

Az amerikai-magyar hozzájárulás aránya a kezdeti kb. 80%-20%-ról változott a mostani közel 90%-10%-ra. Az amerikai fél 1.050.000 USA dollárt, a magyar kormány 30 millió forintot fordít a programra. A magyar fél természetbeni hozzájárulással is segíti a programot (irodahelyiségek, közművek, tandíjmentesség a magyar főiskolákon és egyetemeken).

A Fulbright Bizottság tovább folytatja népszerű gyakorlatát: rendszeres havi kulturális/tudományos programok, konferenciák szervezését az itt tartózkodó amerikai ösztöndíjasok részére.

A Francia-Magyar Ifjúsági Alapítvány 2001. évi feladataihoz az OM 60,0 millió Ft támogatást biztosított.

Ez a támogatás nyújtott fedezetet:

- francia vendégtanárok hazai köz- és felsőoktatási intézményekben történő foglalkoztatásának költségeire (ezek: bérköltség, munkáltatói és társadalombiztosítási járulékok, lakbértámogatás, engedélyeztetési eljárások költségei, stb.),
- az alapítvány által meghirdetett pályázatok (ifjúsági cserék, pedagógiai projektek, rendezvények, továbbképzések) támogatására,
- az alapítvány működési költségeire (személyi, dologi kiadások).

Az alapítvány a 2000/2001-es tanév második félévében 56 francia anyanyelvi tanárt foglalkoztatott 86 köz- és felsőoktatási intézményben, míg a 2001/2002-es tanév első félévében, az OM-től kapott támogatásból 34 tanárt. A fogadó intézmények száma 54, ebből 20 felsőoktatási intézmény, a többi általános és középiskola.

A tanárok havi nettó munkabére a január-júniusi időszakban 48 eFt volt, a szeptember-decemberi időszakban pedig 50 eFt, ez a különböző járulékokkal együtt kb. havi 80.000 Ft/fő munkabér-költséget jelent. Az alapítvány lakbértámogatást biztosít felsőoktatási intézmények és gyakorló iskolák részére.

A francia tanárok adminisztratív ügyeinek, beilleszkedésének segítésére ún. koordinátort jelölnek ki az iskolák (minden esetben az egyik francia szakos kollégát). A koordinátor – egyébként nélkülözhetetlen – tevékenységét havi nettó 3.000 (1 tanár – 1 intézményben) ill. 4.500 Ft-tal (1 tanár – több intézmény) honorálta az alapítvány.

Az alapítvány működési költségeinek fedezetét a francia fél szubvenciójából kiegészítve az OM támogatásból e célra rendelkezésre álló 9,0 millió Ft felhasználásával biztosították.

Az alapítvány fő támogatóin (OM, Francia Külügyminisztérium) kívül szoros munkakapcsolatban áll a Francia-Magyar Kezdeményezések Egyesülettel (INFH) is. Az Egyesület forrást biztosított 10 francia tanár munkabérköltségeinek kifizetéséhez, és az alapítvány részt vállalt az Egyesület által finanszírozott intézményi pedagógiai projektek megvalósításában. Az alapítvány a 2001. október 11-13-án a Műcsarnokban megrendezett nagyszabású Helyi-Területi Együttműködési Fórumon önálló standon

mutathatta be tevékenységét, fontos szerepet játszott a 2001-es "Ismeritek Magyarországot?" vetélkedő szervezésében, magyarországi lebonyolításában.

Az alapítvány rendszeresen támogatja (nem csak pénzzel) az olyan magyarországi oktatási-kulturális eseményeket, melyek hozzájárulhatnak a francia nyelv és kultúra itthoni terjesztéséhez..

A Határon Túli Magyarok Oktatásért Apáczai Közalapítvány 100,0 millió Ft támogatásban részesült. Év közben meghatározott feladatra 700 eFt került átadásra.

A támogatásból a közalapítvány 80,0 millió Ft-ot pályázati úton használhatott fel. Ennek keretében a „Felsőoktatási nappali és levelező tagozatot működtető intézmények, képzési helyek működési költségeinek kiegészítése, tevékenységének bővítése” című pályázati programra 24 pályázat érkezett és ebből 11 kapott támogatást. 4 romániai (összes 9.900 eFt), 2 jugoszláviai (6.200 eFt) és 5 szlovákiai szervezet (26.000 eFt) részesült támogatásban összesen 42.100 eFt értékben. Továbbá ebből a keretből támogattuk (a kormányhatározat végrehajtásaként) a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolát is 3.922.000 Ft-tal.

A Tempus Közalapítvány feladatainak végrehajtásához 6,8 millió Ft támogatásban részesült. A támogatás a közalapítvány elhelyezésére szolgáló helyiségek felújítási munkálatainak költségeihez járult hozzá.

A Márton Áron Szakkollégiumért Alapítvány 26,0 millió Ft támogatásban részesült. A támogatásból 25,0 millió Ft az AGORA program megvalósításának költségeihez járult hozzá. Az AGORA Programtanács által meghatározott feladatok közül kiemelt jelentőségű a Kárpát-medencei irodahálózat fejlesztési program. 1,0 millió Ft a dévai és szászországi iskolákban, szórványkollégiumban folytatott oktatási-nevelési tevékenység támogatását szolgálta.

11. alcím Euro-atlanti oktatási programok

1. Integrációs és multilaterális oktatási programok

A költségvetési törvény szerint e célra az OM 907,0 millió Ft-ot használhatott fel.

A tárca feladata volt a **Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj** fedezetének biztosítása. Ehhez 2001-ben 180,0 millió Ft állt rendelkezésre.

A Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjat az 54/1994. (IV. 13.) Kormányrendelet hozta létre. Az ösztöndíj nyilvános pályázaton került kiírásra.

A szakmai elbírálást és rangsorolást a MÖB szakmai kollégiumai végezték meghatározott pályázati-értékelési szempontok alapján. A szakmai kollégiumok:

- egészségtudományi (ösztöndíjasok 15,4%-a)
- agrártudományi (8,6%)
- műszaki tudományi (6,8%)
- bölcsészettudományi (19,5%)
- társadalomtudományi (13,7%)
- művészeti (15,4%)
- természettudományi (20,6%)

2001-ben a 232 pályázóból 83 fő nyert el 3-8 hónapos időtartamú ösztöndíjat összesen 292 hó időtartamban. Az ösztöndíjak átlagos időtartama nem egész 4 hónap volt.

Az ösztöndíjasok 22% az USA, a többiek pedig Nyugat-Európa különböző egyetemein, intézeteiben, alkotó műhelyeiben végeztek eredményes munkát, amelyet számos publikáció, értekezés, művészeti alkotás jelez.

Magyarország tagja az ENSZ oktatási, tudományos és kulturális ügyekre szakosodott szervezetének, az **UNESCO**-nak. Nemzetközi szerződés kötelezi hazánkat az éves **tagdíj** rendszeres fizetésére, melynek összege 227.695 euro és 167.520 US dollár. Az UNESCO a befizetett tagdíjat (2001. évben 110,5 millió Ft) egyrészt működési költségeire fordítja, másrészt szakmai programjait finanszírozza.

Legfontosabb tevékenységei, melyekben jelentős eredményeket ért el a szervezet a 2001. évben, az oktatás elérhetősége mindenki számára, az élethosszig tartó tanulás biztosítása, a természetvédelemre és a világ kulturális értékeinek megőrzésére irányuló tevékenység, kulturális sokszínűség megőrzése, a tudomány és a technika fejlődésének humanizálása, etikája, az információs és kommunikációs technikák fejlődése és az információs társadalom által okozott problémák, kérdések kezelése.

A korábbi évekhez hasonlóan az OM biztosította az **Eurydice Iroda** költségeihez szükséges 12,0 millió Ft fedezetet. Az Eurydice Program 2001-ben is háttér-információkkal, kiadványokkal, kutatásokkal és elemzésekkel segítette az Oktatási Minisztérium szakterületeinek munkáját. Előterjesztésekhez, illetve az azokat megelőző és támogató kutatómunkához szolgáltatott anyagokat, kezdeményezett nemzetközi adatgyűjtést, készített elemzést. Az Eurydice Magyarországi Képviselő a nemzetközi hálózat összehasonlító elemzéseire szolgáltatott információkat a hazai oktatási rendszerről, reformokról, amelyhez az Európai Bizottság is anyagi támogatást nyújtott. Tovább folytatta az együttműködést az Új Pedagógiai Szemlével, amelyben különböző európai trendekről, aktuális kérdésekről, illetve a Hálózat kiadványairól jelentetett meg írásokat. Tovább folytatta az Európa Füzetek című, európai oktatáspolitikai dokumentumokat és elemzéseket összefogó kiadványsorozat előkészítését, fordítását. A Hálózat kiadványait, szakmai anyagait a központi és a hazai weboldalon, illetve kiadvány formájában az oktatáspolitikai szakemberek és döntéshozók számára eljuttatta.

Kiemelt jelentőségű az **integrációs, multilaterális felkészüléshez** kapcsolódó feladatok támogatása, amelyre 66,1 millió Ft fedezetet biztosított a minisztérium.

Folytatódott az EU budapesti delegációja és az OM közös támogatásával megvalósuló College of Europe ösztöndíjas program, valamint támogatást nyújtott az OM az európai dimenziót és az euroatlanti integrációt bemutató és megjelenítő kiadványokhoz (Európai Diáknaptár, történelempedagógiai füzetek). A Bolognai folyamatot elemző tanulmányt készítettett a tárca, és egyúttal támogatta az OKI részvételével megvalósuló INIS projektet. E keretből fedezte a tárca az ESZA Kht-vel kapcsolatban a GM vagyonkezelői jog átruházásából fakadó költségeket is. Szótárak általános iskolák részére történő vásárlásával járult hozzá a minisztérium a nyelvtanulás fejlesztéséhez, az Európai Szociális Alap jövőbeli fogadását elősegítő kiadványokat fordított a tartós munkanélküliség kezelése, az esélyegyenlőség, a munkaerőpiaci kirekesztettség, az átmenet a képzésből a munka világába, illetve az információs és kommunikációs technológiák oktatásba történő bevezetése, a digitális szakadék áthidalása témakörökben. A keret fedezte az integrációs felkészülés részeként megvalósult kiutazások költségeinek egy részét is. A keretből finanszírozta az OM továbbá a British Council közös nyelvoktatási projektjeit is.

Az **OECD-ben való részvételünk** finanszírozására 46,9 millió Ft támogatás felhasználását tervezte a tárca.

Az Oktatási Minisztérium az OECD Oktatási Bizottság Titkárságával közös konferenciákat rendezett Budapesten (a kora gyermekkori nevelés és oktatás, oktatás statisztika, mi működik az oktatásban témakörökben). Az OECD együttműködés feladatait, koordinációját külön munkacsoportok végezték, melyek az Oktatási Minisztérium szakterületei és háttérintézményei szakembereiből álltak. 2001-ben csatlakozott az OM két OECD Programhoz (PEB iskolai infrastruktúra, és az OECD Kora gyermekkori oktatás és nevelési programja). Az OECD kiadványok magyar nyelvre történő lefordításával, OECD könyvajándékokkal segítette a minisztérium a hazai oktatási szakemberek, döntéshozók, kutatók munkáját.

Ezen előirányzatból 4,0 millió Ft lett elkülönítve a **Magyar Ekvivalencia és Információs Központ** (MEIK) számára. Ez a támogatás elsősorban a MEIK nemzetközi hálózatban betöltött szerepéből fakadó költségek fedezésére került felhasználásra:

- magyar-német ekvivalencia bizottsági ülések, tárgyalások;
- az Egyesült Királyságból érkező NARIC küldöttség fogadásának költségei;
- a svéd NARIC küldöttség fogadásának költségei;
- részvétel az EAIE konferencián (felsőoktatási intézmények kiállítása) Tamperében;
- részvétel a NARIC évzáró közgyűlésén.

Ebből a keretből biztosította a tárca a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvényt ismertető kiadványunk megjelenítésének költségeit. A kiadvány megjelenése 2002. nyarán esedékes.

Nemzetközi rendezvényekre 15,0 millió Ft támogatás került elkülönítésre. Ebből a keretből történt az EU Fiatal Tudósok Versenye megrendezéséhez szakértő költségeinek biztosítása, támogatta az OM az Európai Tanulmányi Központok innovatív intézkedéseit (többek között szemináriumok megrendezését), valamint sor került honlap-fejlesztésre, és az európai dimenziót megjelenítő modulok elkészítésére is.

Az **Európa Tanács** történelem tanítási, illetve tanár-továbbképzési programja keretében két – a történelem tanulásával-tanításával kapcsolatos – nemzetközi szemináriumot rendezett az OM. Az egyiket a dél-kelet-európai államok, a másikat a szomszédos országok tanárképzői, tanárai részére. Ugyancsak ebből a 24,0 millió Ft-os keretből támogatta a minisztérium az Európai Nyelvtanulási Napló kiadását, valamint az elterjesztésével kapcsolatos továbbképzések megszervezését. A 2000. évi döntésnek megfelelően az OM önkéntes befizetéssel járult hozzá az Európa Tanács közoktatási programjaihoz. A még rendelkezésre álló összegből támogatta a minisztérium az Európa az iskolában verseny 2002. évi megrendezésének előkészítését.

A **nyári egyetemek** iránt egyre nagyobb az érdeklődés, támogatásukra 2001-ben 35,0 millió Ft ezévi és 7,0 millió Ft maradvány felhasználására volt lehetőség. A Debreceni Nyári Egyetem fogadja a legtöbb nyári ösztöndíjast, körülbelül a háromnegyedét a teljes létszámnak. A Debreceni Nyári Egyetem a magas színvonalú és nemzetközileg elismert tevékenységén kívül még az általa nyújtott variációs lehetőségek miatt is a legkihasználtabb kurzusokat nyújtja: nemcsak 4 hetes, hanem 2 hetes kurzusai is vannak, majdnem minden szinten. A Debreceni Nyári Egyetemen kívül szintén említést érdemel a Budapesti TIT által szervezett Közgazdasági és Szociológiai Nyári Egyetem: rendkívül magas színvonalú képzést nyújt a magyar gazdaság, politika és kulturális helyzet objektív bemutatásával ismertetésével; 14 napos program keretében. A Közgazdasági Nyári Egyetemre kizárólag Olaszországból érkeznek hallgatók.

A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem a programjuk összetettsége és komplexitása miatt rendkívül jó hírnek örvend, elsősorban Olaszországból jönnek ösztöndíjasok minden évben 7-8 fő.

Az ELTE Magyar Nyelvi Kurzusa a célzott nyelvtanulás szempontjából elismert magyar nyelvi képzést nyújt. Programjai elsősorban a volt szocialista országok (Lengyelország, Cseh Köztársaság Szlovákia és Szlovénia) között ismert és elsősorban tőlük érkeznek hallgatók, de a képzés az osztrákok körében is igen népszerű.

A Nemzetközi Kodály Szeminárium a Kecskeméti Kodály Intézet szervezésében rendkívül népszerű mind a spanyolok, mind a franciák körében, és növekvő érdeklődést tapasztaltunk az említett országokban. 2001-ben ezen a kurzuson 13 fő vett részt.

A **közoktatás nemzetközi feladatainak** finanszírozásához 40,0 millió Ft keret állt rendelkezésre. Ezen támogatás segítségével számos nemzetközi és hazai verseny került meghirdetésre, melyeken az alábbi, figyelemreméltó eredmények születtek:

- Nemzetközi Matematikai Diákolimpia (Amerikai Egyesült Államok): 2 ezüstérem, 3 bronzérem
- Nemzetközi Kémiai Diákolimpia (India): 3 ezüstérem, 1 bronzérem
- Nemzetközi Fizikai Diákolimpia (Törökország): 3 ezüstérem, 2 bronzérem
- Nemzetközi Latin Nyelvi Verseny (Olaszország): 11. helyezés
- Nemzetközi Informatikai Diákolimpia (Finnország): 3 ezüstérem
- Nemzetközi Orosz Nyelvi Verseny (Oroszország): 4 arany fokozat, 2 bronz fokozat
- Közép-Európai Informatikai Diákolimpia (Magyarország): 1 ezüstérem, 1 bronzérem
- Ifjú Kutatók Nemzetközi Konferenciája Versenye (Lengyelország): II. és III. díj fizikából, valamint III. díj informatikából és környezettudományból
- Ifjú Fizikusok Nemzetközi Versenye (Finnország): csapatverseny III. díj

A versenyeken 50 diák és 18 kísérő vett részt.

Ezekén a versenyeken kívül nemzetközi zenei fesztiválokon is sikeresen vettek részt a magyar diákok.

A **holland-magyar** együttműködés a 2001. január 25-én aláírt munkaterv alapján folyt. Ebben az évben 20 projekthez tudott az OM összességében 15,0 millió Ft támogatást nyújtani, ami a közép- és felsőoktatás legkülönbözőbb területeit fogta át (informatika a felsőoktatásban, tanulói haladás mérése, zenei oktatás, gyógypedagógia oktatás Magyarországon és Hollandiában, az idegenforgalmi képzés európai akkreditáltatásának előkészítése, szakképzés, felsőoktatás-politika és felsőoktatás-management, tanulók felsőoktatási pályaalkalmasságának vizsgálata, stb.). A projektek nagy része határidőre lezárásra került, az esetleges csúszás indokolható okokból következett be.

A **német-magyar projekt** keretében kiírt pályázat a német és a magyar felsőoktatási intézmények, kiemelt kutatóintézetek kutatócsoportjai tudományos együttműködését kívánja elősegíteni, különös tekintettel a tudósutánpótlásra, mindenekelőtt a doktorandusz hallgatók bevonására. 2001-ben a 2000/2001. évi második évet meghosszabbított projektek, és a 2001/2002. évi induló nyertes projektek keretében 159 magyar kutató, doktorandusz és 129 német kutató, doktorandusz küldésére és fogadására került sor. 2001-ben a projektek támogatási előirányzata 20,0 millió Ft volt. A német fél 2001-ben 80,0 millió Ft-nak megfelelő összeget fordított a projektekre. A németek tudatában vannak ennek az eltérésnek, ezért a Magyarországra utazó németek anyagi juttatását kiegészítik. A két fél a kiutazók és a beutazók napidíját vagy havi ösztöndíját és utazási költségek hozzájárulását finanszírozza.

A **francia-magyar** együttműködés alapja a kétoldalú vegyes bizottság 2000. novemberi döntése volt, ahol 12 projekt támogatásáról határoztak. A projektek a társadalomtudományok széles területét foglalták magukba, így jog, filozófia, történelem, irodalom, gazdasági élet és művészet is szerepelt. A támogatás alacsony összege (projektenként 385 eFt) csak arra volt elég, hogy hozzájáruljon a magyar

kutatók franciaországi tanulmányútjának költségéhez, illetve részben fedezze a francia kutatók itthoni tartózkodási költségeit.

Az **angol-magyar** program célja támogatni a brit és a magyar felsőoktatási, kutatási és kulturális intézmények közötti együttműködés fejlesztését, továbbá hozzájárulni a partnerintézmények oktatási, kutatási kapcsolatainak fejlesztéséhez és a szakember utánpótlás neveléséhez is. 1998-ban a British Council (BC) és a Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) hirdette meg a projekteket maximum 3 éves időtartamra, az 1999. április és 2002. március közötti időszakra. A második évi teljesítményről készült szakmai beszámolók alapján a szakértők már csak a fennmaradó 22 projektnek ítélték meg a harmadik évi támogatást a kezdeti 25-ből. (A 2001-ben harmadik évi támogatásként felmerült összes igény 11.404 eFt volt.). A támogatás továbbra is csak a szakembercserékre szól: a magyar fél a kiutazó magyar szakemberek útiköltségéhez és a brit szakemberek magyarországi tartózkodásának költségeihez, a brit fél pedig a brit szakemberek utazási költségeihez és a magyar szakemberek nagy-britanniai tartózkodásához járul hozzá.

Mindezek tudatában, és mert az együttműködések a végükhöz közelednek, felmerült újabb együttműködések kialakításának a gondolata mind a magyar, mind a brit fél részéről, melynek eredményeként jött létre az új pályázati felhívás kisebb-nagyobb változtatásokkal. Egy-egy projekt támogatása nem haladhatja meg a 2 millió Ft/év (azaz 4800 font/év) összeget és ebbe minden forintban illetve angol fontban felmerülő igény beleértendő.

A Magyar Ösztöndíj Bizottságnak 2001-ben 12,0 millió Ft állt rendelkezésére a Magyar Ösztöndíj Bizottság tagjainak (11 fő) és szakmai kollégiumok tagjainak (összesen 59 fő) **tiszteletdíjára**. A szakmai kollégiumok tagjai összesen 1.300 államközi ösztöndíjra, 580 DAAD ösztöndíjra, 180 Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjra és 98 projektre beadott pályázatot bíráltak el, szövegesen értékelték és rangsoroltak, amely javaslatokról az Ösztöndíj Bizottság döntött.

A **CEEPUS program** 1995. márciusában, az 1994/95-ös tanév második félévében indult el. A program célja, hogy lehetővé tegye a résztvevő országok felsőoktatási intézményei (egyetemek, főiskolák) számára vendégtanárok fogadását, diákcseréket, nyelvi és szakmai kurzusokon, valamint nyári egyetemeken való közös részvételt, hogy ez által is erősítse a közép-európai értelmiség szakmai, baráti kapcsolatait.

A programban résztvevő országok: Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Románia, Szlovákia és Szlovénia.

A programban való részvétel jelentősen javította a regionális együttműködésekét.

A CEEPUS program magyarországi megvalósításának koordinálásáért 1997. augusztus 1-től a Tempus Közalapítvány keretein belül működő CEEPUS Magyarországi Iroda a felelős, a program szakmai felügyeletét az OM látja el.

A program költségeit a CEEPUS-országok kormányai finanszírozzák oly módon, hogy az országba érkező CEEPUS-ösztöndíjasok tartózkodási költségeit és ösztöndíját a fogadó ország fedezi. Minden ország deklarálja, hogy az adott évben hány

"ösztöndíjhónapot" finanszíroz, azaz összesen hány hónapra fogad külföldi hallgatókat és oktatókat. A CEEPUS programra 2001-ben 60,0 millió Ft-ot fordított az OM.

A Magyar Ösztöndíj Bizottságnak 2001-ben 8,0 millió Ft állt rendelkezésére a **külföldi ösztöndíjasok egészségbiztosításának** fedezésére. A keretből az államközi egyezmények alapján az egy hónapnál hosszabb időre Magyarországra érkezett tanulmányutások egészségbiztosítását fedezte a tárca.

A bajorországi **Burg-Castlban** negyvennégy éve működik **Magyar Gimnázium**. Az iskola fenntartója 2000-ig a Magyar Iskolabizottság volt, amelynek szerepét az Európai-Magyar Gimnázium GmbH vette át a Magyar Iskolabizottság, az Amberg Sulzbach Járás, az eichstatt-i Püspökség, valamint Kastl város közössége tagságával.

Az iskola a magyar kormánytól évi 300 ezer DM hozzájárulást kap, míg a bajor kormány az úgynevezett osztálypénz keretein felül évi 300 ezer DM-vel járul hozzá az iskola működéséhez. 2001-től 5 évre további 200 ezer DM/év úgynevezett „áthidalási” hozzájárulást is biztosít a bajor kormány az iskola számára.

Jelenleg mintegy 190 diák tanul bajor tantervek alapján az államilag engedélyezett magániskolában. Az iskola különlegessége két területen nyilvánul meg, a jól funkcionáló oktatásban és német anyanyelvű tanulóknak a magyar irodalomban és a nyelvben mutatott kiemelkedő teljesítményében.

Az idegen nyelv oktatásának színvonalát és eredményességét **anyanyelvi vendégtanárok/lektorok** segítik. 2001-ben az anyanyelvi lektorok/vendégtanárok magyarországi tartózkodásának fedezésére 180,0 millió Ft került elkülönítése. A keret 303 fő állami intézményekben foglalkoztatott és 15 fő egyházi intézményekben foglalkoztatott anyanyelvi lektorok/vendégtanárok magyarországi fogadásával kapcsolatos költségek (személyi juttatások, munkaadókat terhelő járulékok, dologi kiadások és egyéb működési célú támogatások: lakbértámogatás, útiköltség, munkaértekezlet, továbbképzések, bemutakozó látogatások költségei, adminisztrációs költségek) fedezésére szolgált.

3. Jogharmonizációs Nemzeti Program (ANP)

A költségvetésben jóváhagyott előirányzat 1.283,0 millió Ft volt.

Közösségi programokra 881,7 millió Ft felhasználását tervezte a tárca. Az elkülönített előirányzathoz a Socrates program 2001. évi kötelező nemzeti hozzájárulását, a Socrates Nemzeti Iroda és a Leonardo Nemzeti Iroda 2001. évi működési költségeit biztosította az OM a 133/2000. (VII. 24), valamint a 80/2001. (V. 11.) Korm. rendeletekben előírt kötelezettségek alapján. Ezen keretből fedezte a minisztérium az Európa Tanulmányok Központjai tevékenységét összegző konferencia költségeit is.

Az 1999. évi, a **hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi integrációját** célzó Nemzeti Phare program megvalósításához az OM 2001. évi előirányzatából 200,0 millió Ft,

maradványból közel 48,0 millió Ft támogatást biztosított társfinanszírozás keretében. A 6 alprojektben 2001. szeptember 30-ig az összes Kedvezményezettrel megtörtént a szerződéskötés, megkezdődhetett a pályázatokban szereplő programok megvalósítása. Ugyanezen program keretében történt meg 17 iskolai minibusz beszerzésre, 33 óvoda és iskola higiéniai felszerelésének felújítása és az ózdi és szolnoki roma tehetséggondozó kollégium felszerelése, berendezése.

A jogharmonizáció részeként 2001. decemberben elfogadásra került A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény. Az **elismerési** törvény elkészítéséhez szükséges szakértői, fordítói tevékenység igénybevételéhez 5,0 millió Ft került felhasználásra.

Különbféle kiadványok fordítására 8,0 millió Ft-ot különített el a szakterület. Ezek:

- a szakképzési tv. és az OKJ egységes szerkezetben történő kiadása angol nyelven,
- a bizonyítványok, oklevelek és fokozatok elismerését szabályozó nemzetközi egyezmények kiadása,
- a közoktatási törvény angol nyelvű megjelentetése.

61,5 millió Ft-ból az **Európa-tanulmányok Központjai** (ETK) Titkársága és az Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont 2001. évi működési költségeit biztosította a tárca. Ezen kívül az Oktatási Minisztérium pályázatot írt ki az ETK-k számára egyrészt tananyag létrehozására a Strukturális Alapok igénybevételére és kezelésére történő felkészüléshez kapcsolódóan, másrészt a felsőoktatási intézmények regionális tudásközpont szerepének erősítésére az ETK-k koordinációjával. A nyertes projektek megvalósítására 2002-ben kerül sor. Szintén ebből a keretből biztosította a minisztérium a Kapcsolattartó Pont létrehozását a Tempus Közalapítványnál.

A **fejlesztéspolitikára** rendelkezésre álló 48,8 millió Ft keret a Nemzeti Fejlesztési Tervvel és a tükörrégiós programokkal kapcsolatban felmerülő egyeztetések és kiadványok költségeit finanszírozta. A keret az ágazati stratégiai fejlesztés kapcsán szükségessé váló személyi feltételek biztosítása mellett a Phare SPP II. program keretében két (brit előcsatlakozási szakértő és asszisztense) munkaállomás létesítését biztosította. A két brit szakértő a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztériumban látja majd el feladatát. Az előirányzat nyújtott fedezetet a Visegrádi Együttműködés magyar elnökségi programjában szereplő, a visegrádi országok nyelveire készülő többnyelvű elektronikus szótár kifejlesztésének költségeire, továbbá OECD, EU és MÖB kiadványok megjelentetésére. Hozzájárult az OM az ESZA honlap kialakításával kapcsolatos költségekhez, és a Roma Pedagógiai Forrásközpont fejlesztési kiadásaihoz is.

Az OM Phare Programirodája 2001. évi működési költségeihez 60,0 millió Ft támogatást biztosított a tárca. A működési költség az iroda munkatársainak bérét és ennek járulékait, az iroda bérleti díját, a programok végrehajtásához szükséges dologi kiadásokat, az iroda fenntartási költségeit, valamint a rögzített feladatokkal összefüggő eszközbeszerzést tartalmazta.

12. alcím Felújítások központi támogatása

A költségvetési törvényben elfogadott 2 655,0 millió Ft támogatás és az év közben átvett 13,0 millió Ft külső forrás 2.668,0 millió Ft felhasználását tette lehetővé.

Az éves költségvetési támogatás évek óta változatlan, és elégtelen nagyságú. A tárcához tartozó intézményhálózat ingatlan-állományának nagysága, értéke és állapota a jelenlegi forrás többszörösének tervezését igényelné. Az intézmények az állami vagyon kezelőjeként nem tudják a rájuk háruló feladataikat maradéktalanul ellátni

A forrás döntő hányadát 2 108,2 millió (2095,2 + 13,0) Ft-ot az OM felügyelete alá tartozó intézmények részére került átcsoportosításra. A támogatás az intézmények által kért legfontosabb feladatokra kerültek felhasználásra.

2001. évben kiemelt feladatnak tekintette a minisztérium az intézmények fűtési rendszereinek rekonstrukciója mellett az elavult épületszerkezetek (tető-szigetelések, nyílászáró szerkezetek), valamint gépészeti rendszerek cseréjét, és a kétéves költségvetés adta lehetőségek miatt a forrásokat nagyobb feladatokra koncentrálnak. Összességében nyolc felsőoktatási intézménynek biztosított a tárca 100,0 millió Ft feletti összeget.

Energia-racionalizálási feladatra pályázati úton 200,0 millió Ft támogatás felhasználására volt lehetőség. A beérkezett pályázatok közül 59 pályázat nyert el támogatást, és több mint 70,0 millió Ft saját forrás bevonására került sor.

Az **épületek akadálymentessé tétele** érdekében 80,0 millió Ft keretösszeg állt rendelkezésre, melynek felosztása pályázati úton történt. Az eljárás során 26 db pályázat érkezett be, és az 50% saját források biztosítása mellett 25 db pályázatot támogatott a minisztérium. A támogatást elnyert intézmények a vállalt feladatokat határidőre megvalósították.

A korábbi évek tapasztalataiból kiindulva **életveszély- és működésképtelenség elhárításra** forrást különített el a tárca. A 150,0 millió Ft-ból az év során 18 intézmény részére biztosított a minisztérium forrásokat.

Az OM felügyelete alá tartozó intézmények felújítási feladataikhoz igényelhetek kisebb kiegészítő forrást a feladat elvégzése, illetve az ellehetetlenülés elkerülése érdekében, illetve év közben jelentkezett kisebb, előnyösen megoldható feladatokra. Ezen feladatokhoz 129,8 millió Ft került felhasználásra.

17. alcím Szakképzés támogatása

1. Ifjúsági szakképzés korszerűsítése

A költségvetési törvény szerint 2.000,0 millió Ft állt, az előző évi 2.517,4 millió Ft maradvány összegével kiegészülve 4.517,4 millió Ft állt e célra a tárca rendelkezésére.

2001. április 23-ával a Magyar Állam a fel nem használt világbanki kölcsön törlésére intézkedett, a program változatlan szakmai tartalommal magyar költségvetési forrásból folytatódott. A Világbankkal május 23-án került megkötésre a program lezárásával kapcsolatos megállapodás. A program forrásának megváltoztatása egyúttal azt is jelentette, hogy a folyamatban lévő beszerzésekkel kapcsolatos eljárást át kellett alakítani a hazai közbeszerzési eljárás előírásainak megfelelően.

Az elszámolás a Világbankkal, az eljárási rend átalakítása és az ismételt eljárások végrehajtása lassította a program időarányos végrehajtását. A programot irányító testület a tevékenységek átszervezésével folyamatosan foglalkozott, mely alapján a program az eredetileg tervezett időpontra befejeződhet.

Azon beszerzéseknél, melyeknél már aláírták a szállítói szerződést a beszerzési eljárást nem kellett megismételni. Ezeknek a szerződéseknek alapján 558,0 millió Ft értékben kerültek eszközök a támogatottakhoz. A Közbeszerzési törvény alapján, központosított közbeszerzési eljárással 1.345,0 millió Ft értékben valósult meg beszerzés. 2001. decemberében 213,5 millió Ft értékű központosított közbeszerzés előkészítése történt meg, melynek szállítási határideje 2002. február hó.

Új tendereljárást kellett lefolytatni azokban az esetekben, ahol a tenderbontás már megtörtént, de az ajánlatok értékelésének befejezésére nem került sor. Szintén új eljárásra került sor azokban az esetekben, ahol a tenderfüzet kibocsátása már megtörtént, de tenderbontásra még nem került sor, valamint azokban az esetekben melyeknél a tenderfüzet elkészült ugyan a világbanki előírások szerint, de annak kibocsátásra nem került sor. Az ajánlati dokumentációkat át kellett dolgozni a közbeszerzési szabályok szerint és új eljárást kellett lefolytatni.

A beszerzést lebonyolítóval érvényben lévő bonyolítási szerződést átalakítása szeptemberre fejeződött be. Ezt követően történt meg az új tenderfüzetek előkészítése. A jóváhagyást követően 2001. decemberében 1.521,0 millió Ft értékben jelentek meg közbeszerzési felhívások. Ezen felhívások esetén, figyelemmel a közbeszerzési törvényben foglaltakra, amennyiben az eljárás eredményes lesz, kifizetésekre 2002-ben történhetnek kifizetések.

További 440,0 millió Ft értékű specifikáció került elfogadásra 2001 december folyamán, ezek közzététele 2002. elején esedékes.

2001. szeptemberében 750,0 millió Ft került átcsoportosításra az **IRISZ-SULINET** program finanszírozására.

Program eredményessége, hatékonysága, hasznosíthatósága

A program fejlesztési feladatai három területre csoportosíthatók:

- *Humánfejlesztés* (hazai képzések, továbbképzések, külföldi tanulmányutak a programban résztvevő intézmények vezetőinek, tanárainak, oktatóinak)

- *Tananyagfejlesztés* (moduláris rendszerű kompetencia alapú tananyagok elkészítése és bevezetése, illetve a középiskolai komponensben tantervkorrekció és a kerettantervek bevezetése)
- *Eszközfejlesztés* (a képzéshez és az oktatáshoz szükséges hardverek és szoftverek, oktatási segédeszközök beszerzése a program intézményei számára).

A *humánfejlesztés* programja mindkét komponensben a befejező szakaszába ért, ami azt jelenti, hogy a hitelből finanszírozott külföldi tanulmányutak megvalósultak, a hozzájuk kapcsolódó hazai továbbképzésekkel együtt. Ez a fejlesztési szakasz 1998. októberétől 2001. áprilisáig tartott

A *tananyagfejlesztők képzésének* a célja egy olyan tananyag-fejlesztési és munkakör-elemzési módszer elterjesztése, amelynek segítségével egy-egy szakmai kvalifikáció (szakmai kimenet) elsajátítandó tananyagát folyamatosan lehet a munkaerőpiac tényleges igényeihez illeszteni.

2001-ben további négy, speciális célú külföldi szakmai program került lebonyolításra (rehabilitáció, moduláris tananyagok és tanuló-centrikus módszerek alkalmazása, karriertanácsadók konferenciája)

A tanár-továbbképzések célja mindenekelőtt a *szemléletalakítás* volt, akár külföldön, akár Magyarországon került sor a tanfolyamok megszervezésére.

A tananyagok kifejlesztését külföldi szakértők segítették, akik mintegy 190 emberhónapot töltöttek Magyarországon a projekt keretében. A szakértői szolgáltatást az ír FÁS International Ltd. által vezetett konzorciummal biztosította.

A tananyagfejlesztés során az intézmények próbálták felmérni a valós piaci keresletet, és elindult a konzorciális kapcsolatok kiépítése és élővé tétele. Emellett érzékelhető, hogy az intézmények törekednek kapcsolataik kibővítésére és intenzifikálására más, a szakképzésben érdekelt szervezetekben is. Az intézmények figyelemmel kísérik tanulóik szakmai karrierjét, fontos számukra, hogy a munkáltatók elégedettek legyenek diákjaikkal. A vezetői elvárások között már nem a tanulói létszám növelése, hanem a minőségi oktatás áll az első helyen.

Az *eszközfejlesztés* célja, hogy az intézményekben a megújított oktatási tartalmak közvetítéséhez a legkorszerűbb technikai eszközök (hardver és szoftver egyaránt) álljanak rendelkezésre.

A szakképzés eredményességét, a képzésből kikerülő fiatalok elhelyezkedési esélyeit nagymértékben befolyásolja, hogy milyen eszközöket ismernek meg a tanulási idő alatt. Nem mindegy, hogy elavult, vállalatoktól kiselejtezett, vagy a technikai fejlődéssel lépést tartó eszközökkel ismerkedhetnek-e meg. A modern technológia és informatika ismerete jelentősen befolyásolja a munkába állásukat és szakmai karrierjüket.

Az eszközbeszerzés 1998. decemberében kezdődött meg

A fejlesztés eredményeként kidolgozásra került tananyagok oktatásához természetesen a szakma specifikumainak megfelelő eszközökre, berendezésekre is szükség van.

Ezeknek az eszközöknek a tételes listái a tananyagfejlesztés köztes állomásaként értékelhető képzési tervek eszközmellékletében jelentek meg. Ezeknek a terveknek a felhasználásával, megfelelő szakmai indokokat, elvárásokat figyelembe véve lehetett előkészíteni az új tananyagok eszközlístáit. A listák azokat az eszközöket tartalmazták prioritásuk megjelölésével, amelyek a szakmai vélemények szerint az adott tananyag oktatásához szükségesek, de az adott intézmény nem rendelkezik velük.

2. OKJ korszerűsítése

A 20,0 millió Ft támogatás célja az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, az OM hatáskörébe tartozó szakképesítések közös és speciális szakmai követelménymoduljainak kialakítása, valamint a követelménymodulokból felépülő szakmai és vizsgakövetelmények kidolgozása.

A projekt az NSZI közreműködésével került megvalósításra ennek során a feladat az OM kompetenciájába tartozó 420 szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének szakmai követelménymodulokból történő felépítése. Első lépésként a szakképesítések szakmacsoportos besorolását követően szakmai bizottságok elkészítették az egyes szakképesítések adaptált munkakörelemzéseit, majd az eredményt szakképesítésenként további 30 szakterületet jól ismerő szakemberrel validáltatták. Ezen összesített eredmények alapján kerül sor a modulrendszerű szakmai és vizsgakövetelmény kialakítására.

Az OM kompetenciájába tartozó 280 szakképesítésre korszerű szóbeli vizsgatételek kidolgozása csak a 2000. évi támogatásból megvalósuló modulárisan felépített szakmai és vizsgakövetelmények elkészülte után történhetett meg. E szakképesítések vizsgakövetelményei 2002. márciusára készülnek el, így a tételek kidolgozása ezt követően kezdődhet meg.

4. Hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése

A költségvetési törvény szerinti 25,0 millió Ft a hátrányos helyzetű fiatalok szakképzésének fejlesztését szolgáló feladatok, programok megvalósításának támogatására, tanulási kudarcuk okainak vizsgálatára kialakított monitoring rendszer működtetésére, a pedagógusok részére tartott drogprevenciós továbbképzésre, felzárkóztató kerettanterv szerinti oktatásban közreműködők továbbképzésére, felzárkóztató oktatásban résztvevő fiatalok, belépő állapot felmérési módszertanának kidolgozására, konferencia szervezésére, külföldi tanulmányutakra, speciális programok készítésére nyújtott fedezetet.

Hátrányos helyzetű fiatalok **tanulási kudarcuk okainak vizsgálatára** kialakított monitoring rendszer keretében az elmúlt tanév végi adatok számítógépre vitele megtörtént, a rendszert kiegészítettük a javítóvizsgák adataival. A monitoring

kísérletképpen bővült a belépő tanulók anyanyelvi és matematika alapképességének mérésével. A program új megközelítésben vizsgálja a pedagógusok véleményét is.

A felzárkóztató oktatásban közreműködő pedagógusok, szakoktatók számára a **továbbképzési program** összeállítása megtörtént.

A felzárkóztató oktatásban résztvevő fiatalok **állapot felmérési módszertanának** kidolgozása az érintett intézmények bevonásával történt. A felmérés segédanyagainak elkészítésére 2001. októberben került sor, ezt követte a kísérleti vizsgálat lebonyolítása az Esély Alapítványi iskolában.

2001. október 25-26-án „*Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására*” címmel konferenciát tartott a Nemzeti Szakképzési Intézet. A konferencia anyaga kiadványban is megjelent.

A **speciális programok** elkészítésének célja a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok esélyegyenlőségének biztosítása, a lehetőségek növelése. A program kialakítása és a szakértőkkel történt egyeztetés után a megbízások kiadása megtörtént. Ez alapján három helyi mintaprogram kézírata már elkészült.

5. Szakképzési programok támogatása

165,0 millió Ft állt e célra a tárca rendelkezésére.

Az **OM szakképesítések korszerűsítésére** 51,3 millió Ft-ot fordítottak. A támogatás célja a szakképesítések korszerűsítése és a szakmai vizsgarendszer működtetéséhez, gondozásához kapcsolódó fejlesztések, programok, szakmai anyagok, tanügyi feladatok (vizsgatételek kidolgoztatása, tanulmányi versenyek) költségeihez történő hozzájárulás. Ezen előirányzat nyújtott fedezetet a szakmai vizsgálónői felkészítésének szervezésére és lebonyolítására, a szakértői és vizsgáztatási névjegyzék karbantartására és megjelentetésére.

Nemzetközi kapcsolatok, kutatások, programok támogatása során kifejlesztésre került az osztrák-magyar adaptált tanterv.

Hozzájárult a tárca a középfokú szakképzés és a társadalmi mobilitás tárgyú és a tudástérkép 2001. **kutatás** költségeihez, az új szakközépiskolai modell beválás-vizsgálatához, a szakképzés finanszírozás fejlesztési koncepciójának megalapozásához, a felnőttképzés szabályozását szolgáló elemzéshez.

Támogatta az OM az **Alpok-Adria szakmai tanulmányi versenyt**. Az Alpok-Adria Vándorlegény nemzetközi találkozó 2001. április 3-5. között Ausztriában „A Nyelvek Európai Éve” jegyében zajlott, melyen 35 szakképzési intézmény végzős tanulói vettek részt, köztük 15 magyar szakképző iskola diákjai.

Az **országos tanévnitó értekezletre** két helyszínen, 2001. augusztus 22-én Veszprémben, 2001. augusztus 23-án Miskolcon került sor, melyre az ország minden szakképző intézményének vezetője és önkormányzati vezetők kaptak meghívást.

A **Kárpátok-Eurorégió programban** résztvevő országok: Lengyelország, Magyarország, Szlovákia. 2001-ben a verseny szervezését és lebonyolítását Magyarországon a Heves Megyei Önkormányzat vállalta. Az október 25-27-én – két gyöngyösi szakközépiskolai, egy-egy egri, illetve pétervásári színhelyen – megrendezett verseny sikeres volt. Az asztalos, cukrász, mezőgazdasági-gépszerelő, nőiruha-készítő, informatika szakmában folyó versenyen 250 fő vett részt, 37 csapat 3-3 fővel + vezető tanárral.

Hagyományosan két **tanácskozást** szervezett a minisztérium a fővárosi, megyei, megyei jogú városok szakképzésért felelős munkatársai részére, 2001. május 31-én az Oktatási Minisztériumban, 2001. december 6-7-én Szegeden.

Fontos feladata a minisztériumnak a szakképzési területet érintő **nemzetközi feladatok** keretében megvalósuló együttműködési programok támogatása. Kiemelt jelentőségű az angol-magyar szakképzés fejlesztési program, az EU-hoz való csatlakozás előkészületei, a közösségi programokban való részvétel, felkészülés az EU SZA fogadására, és a nemzetközi és hazai szakképzési programok fejlesztésével kapcsolatos feladatok támogatása.

Művészeti tanulmányi versenyek megrendezésére 10,0 millió Ft került átadásra a KÁOKSZI-nak.

62.600 eFt keret került elkülönítésre a felnőttképzési törvény bevezetésével kapcsolatos rendezvények szervezésére, a felnőttképzési törvény megismertetésére, valamint a törvényhez kapcsolódó miniszteri rendeletek kidolgozására, és ezek bevezetésének segítésére. A felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. Törvény 2001. december 22-én kihirdetésre került. A támogatás döntően a kodifikációs munkához nyújtott fedezetet.

A felnőttképzésben érintett képzők, kamarák, regionális munkaügyi szervezet, stb. munkájának tervezhetősége érdekében kiadásra került a Képzés a munkahelyeken és az OSAP adatszolgáltatásra alapozott évkönyv. Támogatta az OM az évről-évre visszatérő statisztikai adatfeldolgozással, jogszabályokban előírt adatösszesítések elkészítésével kapcsolatos feladatokat is.

A „Felnőttképzésben résztvevő tanárok és oktatók felnőttképzési-módszertani felkészültségének vizsgálata” és az ahhoz csatlakozó továbbképzési program, valamint tananyag-fejlesztés áthúzódott 2002. első negyedévére.

Támogatási szerződést kötött a minisztérium az Oktatáskutató Intézettel a **Nemzetközi Foglalkoztatási Akciótervben** foglalt feladatok végrehajtásához szükséges döntés-előkészítő anyagok készítésére, módszertan kidolgozására. A kutatás a felnőttképzési

hajlandóság felmérésére irányul, de regionális korcsoport és iskolai végzettség szerinti bontásban, amellyel a jövőbeni irányítási munkát is érintő számos egyéb kérdésre is választ adhat. A feladat befejezése 2002. májusában várható.

Támogatást nyújtott az OM különféle vizsgálatokhoz, amelyek a szakképzés-finanszírozás fejlesztési koncepciójának kidolgozására, megalapozására, a szakképzési normatívák kidolgozására, az EU strukturális alapokhoz való kapcsolódásra, az EU integrációból adódó feladatokra, elemzésekre, hatásvizsgálatokra, módszertani anyagok tanulmányozására irányult.

A szakképzési felhasználói céladatbázisok karbantartása, fejlesztése 2001-ben is folytatódott. Támogatta a tárca a MÜMSZAK, szakképzési statisztikai szakmai felhasználói adatbázis, illetve az OMMKSZAK, a szakképzéssel összefüggő munkanélküliségi adatbázis karbantartását, fejlesztését, szolgáltatásainak bővítését. Mindkét adatbázis a saját területén a szakképzéssel kapcsolatos irányítási, információnyújtási, döntés-előkészítő, a jogszabály-változásokhoz szükséges hatásvizsgálatok, elemzések, háttéranyagok publikációk készítéséhez rendelkezésre álló információs bázis.

Az OM támogatásával lehetővé vált a **humán erőforrás-fejlesztéssel**, tervezéssel összefüggésben a szakképzés regionális tervezéséhez, területfejlesztési, struktúrafejlesztési koncepciók kialakításához a várható EU támogatások függvényében hatásvizsgálatok, kutatások, elemzések végzése, az EU országok regionális szakképzési kapcsolatrendszere módszertanának, működtetésének tanulmányozása. A legfontosabb vizsgálatok:

- Pályakezdők iránti kereslet.
A középfokon végzettek országos pályakövetéses vizsgálatának bevezetéséhez módszertan kidolgozása (regionális vizsgálat).
A vizsgálat célja és eredménye: az iskolarendszertől kilépők munkaerőpiaci esélyeinek, a szakképzettségük szerinti elhelyezkedésük lehetőségeinek, a vállalkozások fogadókészségének, elvárásainak elemzése. A középfokú végzettséggel rendelkezők országos, rendszeres pályakövetése bevezetésének igénye is ebből a célból fakad. Mindez visszahat a szakmaszerkezet alakulására, a szakképzés tartalmi-gyakorlati fejlesztésére.
- Munkaerőigény előrejelzése a főváros és agglomerációs körzetében vizsgálat a munkaerőpiac kereslet-kinálatti helyzetének jellemzését, meghatározott ágazatokban a munkaerőpiacra kilépők elhelyezkedési esélyeinek elemzését, a regionális humán erőforrás-tervezés gyakorlatát mutatja be. A hasznosulás az ágazati gazdasági környezet, valamint a szakképzési struktúrára gyakorolt hatását hivatott bemutatni.
- Kisvállalkozások EU képzési programokkal szembeni elvárásai vizsgálat a vállalkozások létszámnagyság, gazdasági ágazat, tulajdon szerinti belső képzési politikáját, humán erőforrás-fejlesztési terveit vizsgálta a várható EU minőségi elvárások függvényében.
- Az új szakközépiskolai modell beválás-vizsgálata, a világbanki támogatással kifejlesztett képzési tartalom és szerkezet hatékonyságának, eredményességének

vizsgálata, az ebben a képzésben résztvevők munkaerőpiaci pozícióinak értékelése, beválása, s ezek visszahatása a szakképzési struktúra további fejlesztésére.

Ezen túlmenően pályázat alapján támogatást adott a minisztérium:

- szakképzési hazai és/vagy nemzetközi résztvevőkkel megvalósított szakmai és tudományos konferencia szervezési és lebonyolítási költségei kiegészítéséhez (felnőtt és ifjúsági),
- jubileumi szakmai ünnepek szervezési és lebonyolítási költségei kiegészítéséhez,
- szakmai versenyek megrendezéséhez és díjazásához,
- szakmai tanulmányutak költségeinek kiegészítéséhez,
- szakmai kiadványok megjelentetéséhez.

6. Felnőttképzés támogatása

A költségvetési törvény szerint 60,0 millió Ft előirányzat alapvetően a felnőttképzési törvény által előírt feladatok megvalósításához szolgált fedezetül.

A felnőttképzési törvény által előírt nyilvántartási rendszer felállítását az OKÉV kapta meg feladatul. A támogatás a 7 régiót lefedő szoftver, a számítógépek és kiegészítő berendezések beszerzését szolgálta.

A felnőttképzési törvény által előírt új intézmény, a az NSZI részjogkörű költségvetési egységeként létrejött Nemzeti Felnőttképzési Intézet 8 közalkalmazotti státuszba felveendő munkatársa számára elektronikai alrendszer kiépítését szolgálta a 26.400 eFt-os összeg, amelybe telefonállomások, számítógépek és a hozzájuk kapcsolódó rendszer, fénymásoló tartozik.

Támogatást biztosított a tárca a felnőttképzési törvényt bemutató kiadvány megíratására, nyomdai munkálataira, sajtóbemutatójára, honlapra vitelére.

7. Művészeti szakképzés

A költségvetési törvény szerint 55,0 millió Ft felhasználására volt lehetőség.

Mint minden évben, 2001-ben is az OM feladata volt a **művészeti tanulmányi versenyek** megrendezésének támogatása. E célra – az előző évről áthúzódó feladatokhoz kapcsolódó előirányzat-maradvánnyal együtt – 14.100 eFt került a versenyek lebonyolítását végző/finanszírozó Kiss Árpád Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény költségvetésébe. Ez a forrás a 2001. évi művészeti versenyek megrendezése mellett a 2001-2002-es tanév versenyeinek előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátására is szolgált.

A művészetoktatási programok követelményeinek módosításával, folyamatos felülvizsgálatával, központi programok kiadásával, valamint a szakértői bizottság működtetésével összefüggő feladatokra 6.000 eFt támogatás állt a tárca rendelkezésére. Ez a forrás szolgált fedezetül az OKJ-ben szereplő művészeti szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének felülvizsgálatára és átdolgoztatására, valamint központi programjainak kidolgozására (Pl. műtárgyvédelmi asszisztens, bábkészítő, látvány és animáció készítő, hangszerkészítő-és javító), valamint az alapfokú művészetoktatás tartalmi szabályozásával kapcsolatos feladatok megvalósítására.

Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő 26 db művészeti (képző- és iparművészeti, táncművészeti, valamint a zeneművészeti) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményének tartalmi felülvizsgálata szakértők bevonásával, illetve a szakképző intézmények és szakmai érdekképviselőket ellátó szervezetek közreműködésével megtörtént. Az erről szóló 2001. augusztusában kiadásra került OM rendelet szükségessé teszi az érintett szakképesítések központi tantárgyi programjainak korrekcióját, kidolgozását és kiadását. Ezen feladat végrehajtásához 8.000 eFt előirányzat állt rendelkezésre.

A művészeti képzéshez szükséges **tanügyi nyomtatványok gyártására, forgalmazásra történő előkészítésére** 150 eFt-ot fordított a minisztérium.

Az **intézményi szabályzatok kidolgoztatására, kiadásra történő előkészítésére** 5.000 eFt-ot használt fel az OM. A minőségbiztosítás egyik alapfeltétele, hogy a – többi intézménytípushoz képest számos sajátossággal rendelkező – művészeti intézmények a törvényes működésüket biztosító szabályzatokkal (pl. hangszer- és kotta-nyilvántartási szabályzat, a térítési díj megállapítását tartalmazó szabályzat, stb.) rendelkezzenek.

Szakértői, vizsgaelnöki feladatokra való felkészítésre 1.308 eFt-ot fordított a tárca. A szakértői névjegyzéken szereplő szakértők felkészítése – a vizsgaelnöki teendők és szakértői feladatok ellátására – azért fontos, mivel az oktatást érintő jogszabályok ismerete, változásai, valamint azok helyes alkalmazása stb. nélkülözhetetlen feladataik ellátása során.

A művészetoktatás zenei tankönyvjegyzékének (bibliográfiájának) kidolgoztatása, megjelentetésére 7.000 eFt került felhasználásra. A bibliográfia tartalmában összefügg a korábban kiadott tantervi programokkal. A bibliográfia tartalmazza – zenei tanszakonként – a szakképzés központi programjaiban szereplő zeneművek jegyzékét, fellelhetőségének pontos adatait, megrendelésének helyét.

A humán erőforrás-fejlesztéssel összefüggő, a művészeti képzéshez kapcsolódó nemzetközi gyakorlat megismerésére, kapcsolatfelvételre 4.450 eFt állt rendelkezésre. A tantervekben megfogalmazottak teljesítéséhez legalapvetőbb követelmény a megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek, pedagógusok biztosítása, azok képzése, átképzése. A művészetoktatásnál is elengedhetetlen a nemzetközi gyakorlat – a művészeti iskolákban a pedagógusok tanítási gyakorlatának, képzésének, továbbképzésének – megismerése.

A **szakmai vizsga írásbeli tételeinek kidolgoztatására** 1.500 eFt-ot fordított a minisztérium. A szakmai követelmények kiadásáról szóló 16/1994. (VII. 8.) MKM rendelet a zeneművészeti szakképesítések esetén írásbeli vizsgarészt is tartalmaz.

A művészeti szakképzést bemutató **Enciklopédia** kiadvány elkészítéséhez 3.000 eFt támogatással járult hozzá az OM. A kiadvány tartalmazza a művészeti szakközépiskolák és szakiskolák adatait, a művészetoktatás fejlődését, képzési formáit és speciális szabályait, valamint a jelenleg működő valamennyi művészeti szakképzéssel foglalkozó iskola bemutatását.

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programjaihoz kapcsolódóan 500 eFt támogatás felhasználásával elkészítette a minisztérium a zeneművészeti területre vonatkozó **tankönyvkoncepciót**. A javaslat meghatározza azokat a kottakiadványokat, tananyagot tartalmazó kiadványokat, amelyeket az iskolák a jövőben tankönyvként alkalmaznának, illetve tankönyvvé nyilvánításukat kezdeményezik.

A **Magyar Művészetoktatási Almanach** c. kiadvány megjelentetésére 2.000 eFt-ot fordított a tárca. A valamennyi alapfokú művészetoktatási intézmény adatainak, helyének, szerepének, a művészetoktatás fejlődésének a bemutatása mellett az oktatásirányítók, fenntartók és a művészetoktatással foglalkozók számára hiánypótló információkat is tartalmazott.

A Szolnokon, 2001. november 16-18. között megrendezésre került **V. Művészeti Nevelési Kongresszus** megrendezésének költségeihez 600 eFt támogatást nyújtott a minisztérium.

18. alcím Műszaki fejlesztési célelőirányzatok

1. Műszaki fejlesztési célelőirányzat

A költségvetési törvény szerinti előirányzat 9.529,0 millió Ft volt.

A 98/1996. (VII. 10). Kormányrendelet által létrehozott Központi Műszaki Fejlesztési Alapprogram (MŰFA) keretében hirdette meg a tárca a 2001. évi műszaki kutatás-fejlesztési pályázatokat. A Központi Műszaki Fejlesztési alapprogram célja, hogy elősegítse:

- a magyar társadalom és gazdaság fejlődésére, euro-atlanti integrációjára, technológiai modernizációjára jelentős hatást gyakorló, a nemzetközi tudományos műszaki haladáshoz kapcsolódó, nemzetgazdasági szinten hatékony műszaki fejlesztést, innovációt;
- a közcélú műszaki innovációk megvalósítását;
- a versenyképességet javító, a gazdálkodók érdekeltségével összhangban lévő, de a saját pénzügyi kockázatvállalási lehetőségeiket meghaladó innovációs célok megvalósítását;

- a hasznosításra alkalmas kutatási-fejlesztési eredmények megismertetését, gyakorlati alkalmazásának, elterjesztésének meggyorsítását;
- a kutatás-fejlesztés infrastruktúrájának fejlesztését.

A fenti céloknak megfelelően az alábbi pályázatokra lehetett benyújtani a projektjavaslatokat.

A.) Tematikus pályázatok

1. *Alkalmazott kutatás-fejlesztés*

A pályázat célja, hogy állami eszközökkel segítse olyan, rövid idő alatt hasznosuló, magas technológiai szintet képviselő műszaki fejlesztések és az ezekhez kötődő alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési feladatok megvalósítását, amelyek révén

- javul a magyar gazdaság versenyképessége és gyorsul a növekedése;
- fejlődnek a hazai K+F kapacitások;
- a környezetvédelmi és az energiatakarékossági szempontok teljesülése mellett javul a termékek, technológiák, szolgáltatások minősége és az Európai Unió műszaki szabályozás követelményeinek megfelelése; valamint
- erősödik Magyarország részvétele a nemzetközi tudományos és műszaki együttműködésben.

2001-ben hat témakörben 202 pályázat érkezett 7.933 millió Ft támogatási igénnyel. Elfogadásra került 43 pályázat 1.866 millió Ft támogatással.

2. *Biotechnológia (BIO)*

A pályázat célja a magyar biotechnológiai tudás és hasznosíthatóságának növelése, az alkalmazott biotechnológiai kutatás-fejlesztés támogatása, a biotechnológiai vállalkozások versenyképességének javítása, korszerű, magas értéket képviselő, piacképesse váló biotechnológiai termékek, eljárások és szolgáltatások létrehozásával, amelyeknél az előnyöket az emberi egészség, a környezet veszélyeztetése nélkül, az etikai követelmények figyelembe vételével lehet elérni.

A széles témaválasztékú, nagy érdeklődést kiváltó pályázatra 2001-ben 127 pályamunka érkezett, 4.507 millió Ft igénnyel, és ebből 44 kapott 1.715 millió Ft támogatást.

3. *Infokommunikációs technológiák és alkalmazások (IKTA)*

A pályázat célja új információs és kommunikációs eljárások, eszközök és szolgáltatások kidolgozása és kipróbálása, információs szolgáltatások műszaki fejlesztése (közösségi információs rendszerek, elektronikus ügyintézés, digitális könyvtár, virtuális egyetem, távmunka), információ- és tudásmenedzsment (adatok tárolása, rendezése, megjelenítése), információs és kommunikációs technológiák (rendszer-tervezés, kísérleti szoftverfejlesztés), egészségügyi informatika

139 pályázat érkezett 6.048 millió Ft igénnyel, 29 kapott támogatást 1.190 millió Ft értékben.

4. Környezetvédelmi műszaki fejlesztés (KMF)

A pályázat alapvető célja, hogy segítse az európai uniós csatlakozás által is igényelt környezetvédelmi feladatok megoldását, így különösen:

- a környezetszennyezés megelőzését, illetve csökkenését eredményező eljárások és termékek kifejlesztését,
- a hulladékok korszerű újrahasznosítására, kezelésére irányuló fejlesztéseket, és
- a környezetvédelmi ipar versenyképességének javítását,
- a környezeti tudatosságot fokozó képzési tevékenységet.

A pályázat finanszírozásában a Környezetvédelmi Minisztérium is részt vett.

60 pályázat érkezett 2.188 millió Ft igénnyel, 23 kapott támogatást 710 millió Ft összegben.

B.) Képességfejlesztő és hálózatépítő pályázatok

5. Kooperációs Kutatási Központok létrehozása

A pályázat célja olyan kutatási központok létrehozása, illetve működésük megerősítése, amelyekben a magyar felsőoktatási intézmények, MTA kutatóközpontok, nonprofit kutatóhelyek és a vállalkozási, üzleti élet szerves kapcsolatai létrejöhetnek és amelyekben az oktatás, a tudás, a kutatás-fejlesztés, valamint technológia transzfer integrálása megvalósulhat.

Kiírásra 2000-ben került sor, 2001. évben 5 központ kapott támogatást 1.083 millió Ft értékben. Az öt Kooperációs Kutatási Központban az egyetemek, kutatóintézetek a vállalkozások és az üzleti élet együttműködését 240 millió Ft-tal támogatta az OM a következő területeken:

- gyógyszerkutatás,
- telekommunikáció,
- lézertechnológia, anyagtudomány és
- környezetbarát vegyészeti kutatás.

6. A kutatóhelyi műszerállomány fejlesztése és használata

A pályázat célja a kutatás-fejlesztési műszerállomány bővítésének és felújításának, a mérési tevékenység akkreditálásának és a kiegészítő műszerkapacitások igénybevételének elősegítése a hazai kutatóhelyeken.

293 pályázat érkezett 5.604 millió Ft támogatási igénnyel, 94 pályázat kapott támogatást 1.499 millió Ft értékben, mellyel sikerült nagymértékben hozzájárulni a kutatási feltételek javításához..

7. Csúcstechnológia

A pályázat célja önálló gazdasági társaságként vagy a gazdasági társaság önálló szervezeti egységeként olyan kutatóhely létesítése, amelynek célja a korszerű technológiák hazai fejlesztése. A pályázathoz 2001-ben a Gazdasági Minisztérium a Széchenyi program keretében 450 millió Ft-tal hozzájárult.

A kutatás-fejlesztés szempontjából kiemelkedő jelentőségű az 1 milliárd Ft-tal támogatott öt csúcstechnológiai kutatóközpont létrehozó beruházás, amelyből három az autóalkatrész előállítás, egy a környezetvédelmi és egy a televízió képcső gyártással kapcsolatos kutatás-fejlesztéssel foglalkozik.

8. Integrátor

A pályázat célja a hazai kis- és középvállalkozások olyan kísérleti fejlesztéseinek támogatása, amelyek révén javul termékeik minősége, nemzetközi versenyképessége, gazdaságossága, és képessé válnak tartós nagyvállalati beszállítóként technológiai kooperációs hálózatépítésre.

48 pályázat érkezett 890 millió Ft igénnyel, 27 kapott támogatást 239 millió Ft értékben. A nagyvállalatoknak beszállító kisvállalkozásokat támogató pályázat keretében hat nagyvállalat újabb húsz beszállítója kapott 240 millió Ft támogatást. A pályázat eredményét példázza a Knorr-Bremse tömítéseit gyártó Kókai Kft, amelyik az elnyert támogatásra épülő fejlesztésével a munkahelyek számát 60-ról 90-re növeli, hasonló példa a GM számára szerszámokat szállító Borsodi Kft, ahol a tized-mikronos pontosságú gyártást valósították meg.

9. Mecenatúra

A pályázat célja a kutatás-fejlesztés társadalmi feltételeinek javítása négy jogcímen nyújtott támogatással:

- nemzetközi tudományos-műszaki konferencián való részvétel költségeire (útiköltség vagy részvételi díj);
- a tudományos kutatási és műszaki fejlesztési eredmények elterjesztésével, illetve ismeretszerzéssel közvetlenül összefüggő hazai tudományos konferenciák rendezéséhez kapcsolódó költségekre;
- magyar intézményeknek nemzetközi K+F intézményben viselt tagságával összefüggésben jelentkező tagdíjakra;
- tudományos és műszaki ismeretterjesztő tevékenység támogatására.

Az 1.893 pályázat 546 millió Ft igényéből 1.441 pályázat nyert el 324 millió Ft támogatást.

C.) Magyar résztvevők az Európai Unió kutatás-fejlesztési keretprogramjaiban

10. *Bekapcsolódás az EU kutatás-fejlesztési keretprogramjaiba*

A pályázat célja, hogy segítse a magyar részvételt az EU 5. keretprogramjában.

Az EU konzorciumépítő pályázat támogatja:

- az EU-5 KTF tervek kidolgozását;
- konzorciumok létrehozását;
- az elfogadott pályázatok szerződéseinek előkészítését.

A felhívásra 41 pályázat érkezett 35.938 eFt támogatási igénnyel és valamennyi kedvező elbírálásban részesült, összesen 27.360 eFt összeg megítélt támogatást kaptak.

11. *Részvétel az EU kutatás-fejlesztési tematikus hálózataiban*

A pályázat célja, hogy elősegítse a hazai szakmai közösségek kapcsolódását az Európai Unió 5. keretprogramjába, illetve a keretprogramban való részvételt előkészítő nemzetközi szakmai együttműködési hálózataikhoz.

Az EU hálózatépítő pályázat támogatja:

- a nemzetközi hálózati munkában való részvételt;
- a tematikus hálózati tevékenységet;
- a hálózat magyar részének kiépülését és a
- kapcsolódás feltételeinek megteremtését.

2001-ben: 11 pályázat érkezett 92.520 eFt támogatási igénnyel, az ebből nyertes 7 pályázat 50.950 eFt támogatást kapott.

Az EU kapcsolattartó irodai pályázat célja: az EU. keretprogramokban való eredményes szereplés segítése, ezen tevékenységet végző szervezetek hálózatának kiépítése.

2001-ben a 8-8 db regionális és tematikus iroda támogatásának elnyerésére 21 pályázat érkezett. Az irodák működtetésére 200 millió Ft-os támogatást biztosított a tárca.

D.) További pályázatok (jogszabályokból, illetve nemzetközi egyezményekből eredő kötelezettségek)

Ipari Formatervezési Pályázat

Az Ipari Formatervezési pályázat keretében évi rendszerességgel díjak kiosztására kerül sor a legeredményesebb formatervezett termékek gyártóinak. A díjak kiosztását az Ipari Formatervezési Tanács végzi. 2001. évben két nívódíj odaítélése történt meg

Moholy-Nagy László ösztöndíj

Az Ipari Formatervezési Tanács által kiírt ösztöndíj fedezésére szolgál az elkülönített összeg. 2001. évben 12 ösztöndíjas havi 80.000 Ft-os támogatására került sor.

Hátrányos helyzetű megyék

A költségvetésről törvényben előírtak szerint 2001-ben 543,1 millió Ft összeget különített el az OM az öt, törvényben meghatározott hátrányos helyzetű megye részére, amelyek a támogatást megyei innovációs pályázatok formájában használták fel. Ezek célja elsősorban az adott megyékben működő kis- és középvállalkozások tudás-intenzív tevékenységeinek erősítése, a kutatás-fejlesztési, oktatási és az intelligens szolgáltatási tevékenységek igénybevételének finanszírozása, valamint saját innovációs infrastruktúrájuk fejlesztése. Az elkülönített összeg felhasználása a megyékben, külön, a megyék által működtetett pályázatok keretében történik.

Kétoldalú kormányközi Tét-egyezmények

A Kormány 3061/1991.(III. 14.) határozata alapján az Oktatási Minisztérium készíti elő, szervezi, koordinálja és finanszírozza a kormányközi kétoldalú tudományos és technológiai egyezmények végrehajtását. Ezen belül elsősorban kutatócsere és mobilitás támogatására került sor 2001-ben. Az együttműködések kétoldalú nemzetközi megállapodások rögzítik, folytatásuk feltétlenül indokolt.

GM visszafizetés terhére kötött szerződéses kötelezettségek

A korábbi években, 1998-ig a GM külön pályázati rendszert működtetett a KMÜFA elkülönített eszközeiből, ennek visszafizetéseiből 2001-ben a GM társadalmi-gazdasági tanulmányokat finanszírozott.

PRODEX pályázat

Több éves előkészítés után Magyarország a Kormány 2307/1997. (X. 8.) határozata alapján 1998. január 23-án csatlakozott az Európai Űrügynökség (ESA) tudományos kutatási eszközök fejlesztését támogató PRODEX programjához, aminek keretében végezhető munkákra a kutatóhelyek pályázatain alapján a Magyar Űrkutatási Iroda tesz javaslatot. Az elfogadás feltétele a magyar kutatóhely bekapcsolódása valamilyen ESA programba. A 2001. évben 150 millió Ft támogatást biztosított az OM a programhoz.

Összefoglaló táblázat a 2001. évi MŰFA pályázatok eredményeiről

<i>Pályázat neve:</i>	<i>Beérkezett pályázatok száma</i>	<i>Igényelt támogatás összege eFt-ban</i>	<i>Támogatott pályázatok száma</i>	<i>Megítelt támogatás összege eFt-ban</i>
Alkalmazott	202	7.933.000	43	1.866.094
Biotechnológia	127	4.507.000	44	1.714.988
IKTA	139	6.048.444	29	1.189.941
Környezetvédelem	60	2.187.883	23	710.331
Integrátor	48	890.240	27	238.860
Csúcstechnológia	5	1.000.000	5	1.000.000
Műszer	293	5.504.000	94	1.498.598
EU tematikus hálózatok	11	92.520	7	50.950
EU konzorciumépítő hálózatok	41	35.938	41	27.360
EU kapcsolattartó irodák	21	261.291	16	191.993
Összesen:	937	28.460.316	329	8.489.115
Mecenatúra	1.893	545.701	1.441	323.530

Megjegyzés: a pénzügyi adatok a pályázatok teljes futamidejére vonatkoznak.

A támogatások eredményességének, hasznosságának, hasznosíthatóságának megítélése, elemzése:

Az egyes pályázatok, illetve innovációt segítő akciók ex-post értékelésére időről időre sor kerül. 2001-ben két ilyen értékelés történt. Egyrészt az EU 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramjában való eredményes magyar részvételt elősegítő kapcsolati irodák hálózatát értékelt a minisztérium, és az értékelés tapasztalatai alapján finomított, fejlesztett szempontrendszer alapján történt a 2001. évi kapcsolati irodai pályázatok kiírása és elbírálása. A másik átfogó értékelés a Környezetvédelmi Műszaki Fejlesztési Pályázat 1999-2000 évben indult projektjeire és a lebonyolítás módjára vonatkozott, és ennek tapasztalatai szintén beépültek a 2002 februárjában meghirdetett új pályázati felhívásba.

A tényleges teljesítéseket befolyásoló főbb, átfogóan érvényesülő tényezők elemzése:

A kutatás-fejlesztés területén más támogatási területekhez képest jellemző eltérés, hogy nagy a megvalósulás kockázata. Minél erősebben jelen van a témában az alapkutatói, stratégiai kutatói jelleg, annál nagyobb ez a bizonytalanság.

Általános tapasztalat, hogy növeli a kutatási eredmények megvalósulásának, gyakorlati hasznosításának esélyét a közvetlen vállalati érdekeltség, amit a projektre fordítandó saját pénzügyi források megkövetelésével és ellenőrzésével igyekeztünk megteremteni. A saját erő mértékét, következetesen betartva az Európai Megállapodásban szereplő mértékeket, a pályázati feltételek általában azoknál szigorúbban, a vállalati források mozgósításának szem előtt tartásával írták elő.

Ugyancsak növelte a hasznosítás esélyét a konzorciumok működése, ahol a résztvevő kutató-fejlesztő intézetek és vállalatok együttműködése révén várható az eredmények mielőbbi hasznosulása.

A megkötött szerződések alapján a teljesítés elmaradt a tervezettől. Ez a tendencia részben évről-évre ismétlődik, a fejlesztési munkák általában csúsznak, sok az átütemezés, emiatt a teljesítések egy része átcsúszik a következő évre. Ezt a folyamatot tovább fokozza, hogy az utófinanszírozás miatt a likviditási problémák, illetve a költségvetési intézmények forráshiánya nem teszi lehetővé, hogy a támogatási összeget az intézmények megelőlegezzék. Az államháztartás működési rendjéről szóló többször módosított 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet szerint az előleg folyósítási lehetőség kedvezőbb szabályozása (indokolt esetekben 25%-os előleg három alkalommal nyújtható) csökkenti a következő években a maradvány mértékét.

2. EU-FP 5 Keretprogram

A 2001. évi kiadási előirányzat költségvetési támogatással fedezett része 1.605,0 millió Ft, bevétellel (PHARE) fedezett része 1.518,0 millió Ft.

A Kormány 2157/1999 (VII. 8.) határozatában rendelkezik *”A Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és annak tagállamai közötti, Magyarországnak az Európai Unió 5. Kutatási és Technológiafejlesztési, valamint Demonstrációs Keretprogramjában való részvétele módozatainak és feltételeinek elfogadásáról szóló Társulási Tanácsi határozat elfogadásáról és kihirdetéséről”*.

A megállapodásból fakadó jogaink közül a legfontosabb az, hogy a 14,96 milliárd euró keretösszegű 5. Keretprogram projektjeiben az EU tagállamaival azonos jogokat kaptunk.

A részvétel finanszírozása tekintetében – a magyar-EU GDP-arány alapján számított orszákvótához képest – jelentős kedvezményt kaptunk: a részvétel 4 évében a ránk eső GDP-arányos díj (jelenleg az összköltség 0,55 %-a) rendre 40, 60, 80, illetve 100 %-át kell kifizetnünk (2001. évben 80%-ot). Ez összesen a részvételi díj kb. 1/3-ának elengedését jelenti. Ezen csökkentett kvóta 46,34 %-át a COP99 és a következő évekre szóló PHARE allokációs terv szerint a PHARE program fedezi, tekintettel arra, hogy a Csatlakozási Partnerség keretében a közösségi kutatási programban való részvételt mind az EU, mind Magyarország az EU-tagságra való felkészülés fontos elemének tekinti.

A hazai költségvetést tehát a mindenkori (kedvezményes) éves tagdíj 53,66 %-a terheli.

Az 1.605,0 millió Ft-ból befizetési kötelezettségünket teljesítettük.

Az 1999-2001 közötti időszakban befizetett összesen 19,72 mEUR összeghez képest 2002. áprilisig összesen 2447 olyan pályázat született, melynek magyar résztvevője is volt, közülük 514 nyertes lett, 60.142 mEUR támogatási értékben.

Számolnunk kell azonban azzal a ténnyel, hogy a 2002. évi 22,14 mEUR befizetés mellett a magyar pályázók 2002. évi nyeresi esélye a nyitott programok kis száma miatt csekély.

5. Keretprogram 1999-2002 összesített magyar eredmények

(2002. február 06-i állapot)

Program	Beadott magyar részvételű pályázatok	Összes támogatott pályázat	Teljes támogatás (mEUR)
Életminőség	762	77	8,301
IST (informatika)	539	120	17,004
Növekedés	270	94	9,354
Energia	104	32	5,068
Környezet	328	44	5,524
INCO (mobilitás)	68	19	5,200
IHP (emberi erőforrás)	297	93	7,548
Euratom	79	35	2,143
Összesen:	2.447	514	60,142

19. alcím Kutatás-fejlesztés támogatása

1. Nemzeti kutatásfejlesztési program

A költségvetési törvény szerint a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok célleírányzat (NKFP) támogatása 5.752,0 millió Ft volt.

A Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok lebonyolításának szabályairól szóló, többször módosított 201/2000. (XI. 29.) Korm. Rendelet értelmében a Kormány a

Széchenyi Tervhez kapcsolódóan Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok indítását határozta el.

Az **öt Nemzeti K+F Program** a kutatás, fejlesztés témája szerint a következő:

- az életminőség javítása,
- információs és kommunikációs technológiák,
- környezetvédelmi és anyagtudományi kutatások,
- agrárgazdasági és biotechnológiai kutatások,
- a nemzeti örökség és a jelenkori társadalmi kihívások kutatása.

A Nemzeti K+F **Programok célja:**

- olyan átfogó kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása, amelyek eredményei hozzájárulnak az ország versenyképességének növeléséhez, az életminőség javításához, minőségi munkahelyek teremtéséhez és a tudásalapú gazdaság, illetve társadalom kiépüléséhez,
- a nemzeti kutatás-fejlesztési kapacitások hatékony kihasználása, ezek megerősítése, nemzetközi versenyképességük, pályázati képességük fokozása, a kutatás-fejlesztés infrastruktúrájának fejlesztése és a kutatás-fejlesztési szféra fejlődésének elősegítése,
- a versenyszféra és a hazai kutatás-fejlesztési műhelyek kapcsolatainak erősítése,
- a tudomány, a technológia és az innováció területén a nemzeti és a nemzetközi együttműködés ösztönzése, a nemzetközi kutatás-fejlesztési pályázatokon való részvétel elősegítése.

Az öt tematikus területen a 2001. évi pályázati fordulóban összesen 124 téma kapott támogatást, és ebből 109 esetben konzorcium volt a nyertes, ami több mint 700 kétoldalú támogatási szerződést jelent. A nyertesek teljes listája a projektek címével és a megítélt támogatás összegével együtt megjelent az OM honlapján (a "Kutatás", "Pályázatok", "Széchenyi Terv, Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok" alatt).

A Nemzeti K+F Programok működésének koordinálásával kapcsolatos feladatokat az oktatási miniszter által megbízott Programirányító Testület látja el, amelynek tagjai az érdekelt minisztériumok és a versenyszféra képviselői, valamint a Programtanácsok elnökei. Szakmai kérdésekben, mint például a pályázatok elbírálása, javaslattétel a projektek támogatására, a támogatott projektek szakmai ellenőrzése, a programonként létrehozott Programtanácsok illetékesek. A programtanácsok döntés-előkészítő munkáját egyéni bírálók segítik. Valamennyi pályázatot 5-5 szakértő véleményez egységes szempontok alapján.

A Programtanács javaslatot tesz a támogatás összegére, és ajánlásokat fogalmaz meg a szerződéskötési tárgyalásokhoz. A támogatásról a programtanácsok javaslata és a Programirányító Testület ajánlása alapján az oktatási miniszter dönt.

A támogatási szerződésben vállalt feladatok teljesítését félévenként ellenőrzik a Programtanácsok. A projektben rögzített sarokpontok ellenőrzésének tapasztalatai

alapján a Programirányító Testület dönt a további finanszírozás folytatásáról vagy esetleg a projektben folyó munkálatok felfüggesztéséről.

A benyújtásra került 412 pályázat támogatási igénye a 36 hónapos futamidőre 59 milliárd Ft volt, melyből a Programirányító Testület javaslata alapján 124 pályamű összesen 20,7 milliárd Ft-os támogatásáról döntött a miniszter. A megkötött szerződések alapján kifizetésre került 3.365,3 millió Ft, 2.386,7 millió Ft kifizetése a későbbiekben realizálódik.

Az első fordulóban nyertes pályázatok alapján a közelmúltban kezdődött meg a folyósított előlegek felhasználásával a munka, ezért jelenleg még közbenső eredményekről sem lehet beszámolni. A projektek többsége élt azzal a lehetőséggel, hogy legfeljebb 30% mértékig az alkalmazott kutatáshoz szükséges alapkutatásokkal is foglalkozhatnak, ezért az első évben nem is várhatók látványos eredmények. Ezek jellemzően a projektek harmadik évére érnek be, a gyakorlati hasznosítás is ekkor kezdődhet majd.

2. Felsőoktatási kutatási program

A költségvetési törvényben e célra 884,0 millió Ft előirányzat került elfogadásra.

Az előirányzat a felsőoktatási törvény 9/E § (1) pontja szerint felsőoktatási intézményekben folyó, a képzést tematikusan elkülönülten megalapozó kutatások, műszaki fejlesztések, valamint tudományos műhelyek támogatására, továbbá a doktori képzés keretében a doktori fokozat megszerzésére felkészítő programok feltételeinek biztosítására szolgált.

Az előirányzathból 166,6 millió Ft-ot az **1999. évi**, 285,8 millió Ft-ot a **2000. évi Felsőoktatási Kutatási és Fejlesztési Pályázat** nyerteseinek támogatására használt fel az OM. Az 1999., illetve a 2000. évi pályázaton nyertes felsőoktatási K+F programok megvalósítási ideje 2-4 év volt. Az évenkénti ütemezés szerinti támogatás biztosításának feltétele minden esetben az előző évi programvezetői pénzügyi elszámolások és időközi beszámolók elfogadása volt.

A 2001. évi **fiatal kutatói pályázat** nyertes, 2-3 évre szóló kutatás-fejlesztési programjainak 2001. évi támogatására 300,0 millió Ft-ot fordított a tárca. Az előirányzat terhére a fiatal kutatói réteg pályaindításának elősegítését, a szakmailag kiemelkedő kutatás-fejlesztési témák és az új utakat kereső művészeti programok megvalósulását támogatta a minisztérium.

Az OM 52,0 millió Ft-ot használt fel az állam által elismert nem állami felsőoktatási intézmények kutatási tevékenységének támogatására. A **normatív kutatás-támogatásra** szolgáló keret az intézmények kutatási és fejlesztési teljesítmény mutatóik arányában került felosztásra.

10,1 millió Ft került kiutalásra az állam által elismert nem állami egyetemeken folyó **doktori képzések** támogatására.

Az előirányzatból 59,4 millió Ft került elkülönítésre a felsőoktatási intézmények szervezetében szakmai önállósággal működő **kutató-fejlesztő intézetek**, valamint a BME-n működő oktató reaktor kutató-fejlesztői feladatainak megvalósítását szolgáló **kiegészítő támogatására**.

10,1 millió Ft-ot felsőoktatási intézmények programjaihoz kapcsolódó **tudományos ismeretterjesztésre**, valamint a tehetséggondozáshoz kapcsolódó rendezvények támogatására fordított a minisztérium. Támogattuk például a „Természet Világa” című lap megjelentetését, a Magyar Tudomány Napja rendezvény megszervezését és lebonyolítását.

3. Nemzetközi tagdíjak

A költségvetési törvény szerint nemzetközi tagdíjak támogatására 854,0 millió Ft állt a tárca rendelkezésére.

A **Von Karman Intézet** 2001-2002-es tanévre eső tagdíja 21.000 Euro volt. A Von Karman Institute az egyetlen olyan kutatóintézet, melyet közvetlenül is finanszíroz a NATO. A támogatáson keresztül céljuk a NATO országok tudományos utánpótlásának segítése az áramlástan, az áramlástechnikai gépészet és a környezettechnika különböző területein. Az intézeti tagságunk igénye felmerült egyrészt az intézeti munkában érdekelt magyar doktorandusz hallgatók és oktatóik oldaláról, de általában is indokolt az, hogy Magyarország NATO tagként jelen legyen az intézeti együttműködésben. Az intézet két magyar ösztöndíjas fogadására ad lehetőséget, miközben a tagsági díj összege egy ösztöndíjas költségeit fedezi.

A **CERN**, a világ legnagyobb részecskefizikai kutatólaboratóriuma a 4.858 eCHF tagdíj ellenében a legkorszerűbb tudományos kísérleti berendezések használatát teszi lehetővé a magyar fizikus és mérnök kutatók számára. E magas szintű alap kutatásban való részvétel új lehetőséget biztosít a hazai egyetemek számára az oktatás színvonalának emelésére a doktori képzésen és az oktatók kísérletekbe való bekapcsolásán keresztül.

A szervezet nagy hangsúlyt helyez az ott kifejlesztett technológiák átadására a tagországok kis- és közepes méretű vállalatai (KKV-k) számára. E célt három módon igyekeznek elérni: kutatói kapcsolatokon, ipari megrendeléseken és együttműködési megállapodásokon keresztül. A technológia-transzfer elősegítésére külön szervezeti egységet állítottak fel. A beszállítási lehetőségekkel kapcsolatos információk magyarországi terítésére két „industrial liaison officer”-t kértünk fel. A 2001-es évben magyar vállalkozások összesen 629 eCHF (107 millió Ft) értékben teljesítettek beszállítói megbízást, illetve kedvező döntés született egy összesen 468 eCHF (96,5

millió Ft) értékű tendercsomag ügyében, amelynek teljesítése 2002 első félévének végén esedékes.

Az **EUREKA** (európai piacorientált kutatási és fejlesztési együttműködés) éves tagdíja 12.540 Euro. Az 1985-ben alapított kezdeményezés célja Európa versenyképességének növelése, technológiai felzárkózásának elősegítése az USA-hoz és Japánhoz. Ezen törekvéseket olyan – főként csúcstechnológiákat alkalmazó és létrehozó – K+F projekteken keresztül kívánja elérni, amelyekben több ország iparvállalatai és K+F intézményei működnek együtt. Az EUREKA nem központilag meghirdetett kutatási programokhoz kínál csatlakozási lehetőséget, hanem a résztvevők maguk kezdeményezik és hajtják végre a projektben meghatározott feladatokat, amelyek költségeit minden résztvevő saját illetve egyéb nemzeti forrásból fedezi.

A 2001-es évben 5 új projekt indult magyar részvétellel, amelyekben a hazai résztvevők költségvetése a teljes futamidőre 1,369 millió Euro.

Az Oktatási Minisztérium 2000-ben szerződést kötött a grenoble-i Európai Szinkrotronforrással (**European Synchrotron Radiation Facility**). Ez a szerződés 2002. június 30-án lejár, további két évre meghosszabbították a pozitív tapasztalatokra való tekintettel. A meghosszabbításra vonatkozó szerződést az MTA kötötte. A költségeket az OM (2/3 rész) és az MTA (1/3 rész) közösen állja. Az éves tagdíj OM-re eső része 42,7 eEuro.

Az egyezmény értelmében a magyar kutatók az ESRF tagországainak kutatóival azonos lehetőségeket és jogokat élveznek az ESRF igénybevételeiben. Ez azt jelenti, hogy a magyar kutatók egyrészt saját jogon pályázhatnak mérési időre, másrészt minden sikeres pályázati mérésnél az ESRF három-három kutató teljes mobilitási költségét fedezi. Résztvételünk az ESRF-ben folyó kísérletekben (nyalábidő-felhasználásunk) megfelel az ESRF éves költségvetésének 0,2%-át kitevő befizetésünknek.

4. Tudománypolitikai támogatás

A költségvetési törvény szerinti 30,0 millió Ft a tudomány- és technológiapolitika kimunkálásához, gyakorlati megvalósításához elemző tanulmányok, szakértői jelentések készítéséhez, különböző, a TÉT politika megvalósítását szolgáló egyedi projektek támogatásához került felhasználásra.

5. OKTK Közalapítvány támogatása

A 2000. évi, CXXXIII. törvény szerint az Oktatási Minisztérium XX. fejezet 19. cím 5. alcím OKTK Közalapítvány támogatása a 2001. évre 90 millió forint.

Az OKTK Közalapítvány célja a kormányzati munka hatékonyságának a tudomány eszközeivel való segítése, a múlt és a jelen társadalmi és politikai folyamatainak elemzése, kiemelt témaköreinek megszervezése és koordinálása.

A Közalapítvány feladata a megoldandó társadalmi problémák alapján kutatási programok meghatározása, a prioritás kialakítása, a kutatási eredmények közzététele, publikálása, amelynek érdekében nyilvános pályázatokat hirdetnek meg a társadalomtudományban működő kutatók számára. A kutatási feladatok meghatározásában, az eredmények értékelésében és a pénzeszközök felhasználásában érvényesülnie kell a tudomány szempontjainak és az interdiszciplináris szemléletmódnak. A kutatások lehetőség szerint programba szerveződjenek, tárcaközi jellegük meghatározó legyen.

A pályázatok elfogadásáról – a minisztériumok és társadalomtudományok képviselőiből álló – kuratórium dönt.

2001. évben 86 pályázatot talált támogatásra érdemesnek a kuratórium. Az OM fejezetben megtervezett 90,0 millió Ft támogatást ezen pályázatok támogatására használták fel.

20. alcím Hajnalcsillag Alapítvány támogatása

A Hajnalcsillag Alapítvány 350,0 millió Ft állami támogatásban részesült a piliscsabai campus beruházásaihoz. A támogatási összegből 250,0 millió Ft a Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK (Stephaneum), és 100,0 millió Ft a Gyakorlógimnázium beruházásának részbeni forrása.

A 2000. évről áthúzódó 50,0 millió Ft-ból 10,0 millió Ft-ot a Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK (Stephaneum), és 40,0 millió Ft-ot a Gyakorlógimnázium kivitelezésére kellett fordítani.

21. alcím PHARE programok

HU 9809 PHARE Végfelhasználói támogatás

2001. évben igénybe vett 317.641 euro Phare támogatás a Socrates programban a közoktatás területén megvalósított iskolai együttműködési projektek, valamint nyelvtanár-asszisztensi programok, továbbá a felsőoktatásban működő Erasmus program egyéni hallgatói ösztöndíjának kiegészítését biztosította.

HU-9912 PHARE Végfelhasználói támogatás

2001. évben igénybevett 499.710 euro Phare támogatás a Leonardo da Vinci programhoz kapcsolódóan a szakmai alapképzésben résztvevő fiatalok, a

felsőoktatásban tanuló diákok, valamint a friss diplomások külföldi szakmai gyakorlatának részben 4 kísérleti és 3 szaknyelvi projektjének megvalósítását segítette. Ez utóbbiak célja a tantervfejlesztés, tananyagírás és új taneszközök létrehozása volt.

HU 9904-01 Halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi integrációja

A program költségvetése 12,5 millió euro, amelyből a Phare támogatás 6,9 millió. A Munkaerőpiaci Alap 1,9 millió eurónak, a tárca 3,7 millió eurónak megfelelő társfinanszírozást biztosított a programra.

A Phare és hazai források felhasználásával hat különböző. un. grant típusú oktatási tevékenységhez nyertek támogatást a pályázók.

Támogatott tevékenységek:

- Speciális dajkaképző programok kidolgozása, továbbfejlesztése és megvalósítása.
- Pedagógusképző és továbbképző programok továbbfejlesztése, adaptálása.
- Általános iskolai és óvodai pedagógiai programok.
- Iskolai rendszerű speciális felzárkóztató és szakképesítési programok kidolgozása.
- Iskolarendszeren kívüli képzések, képzési – foglalkoztatási programok kidolgozása.
- Középiskolai tehetséggondozó, felsőfokú szakképzési, valamint felsőfokú tanulmányokat előkészítő és támogató programok kidolgozása.

A 436 pályázatból 207 pályázó nyert el támogatást. A kifizetések 2001. utolsó negyedében indultak el.

30. alcím Fejezeti tartalék

A fejezeti tartalékon 2001. évben 645,0 millió Ft eredeti előirányzat állt rendelkezésre. Az Egészségügyi Minisztérium 350.000 eFt-ot csoportosított át az OM fejezeti tartaléka javára, mely összeg a Semmelweis Egyetem támogatására szolgált.

A Balassi Intézet létrehozásával kapcsolatos kiadásokra a 2335/2001.(XI. 21) Kormány határozat **100,0 millió Ft**-tal emelte meg a tartalék keretet. A 2378/2001. (XII. 18.) Kormány határozat pedig **385,8 millió Ft**-ot biztosított a fejezet részére, melyből 302,0 millió forintot a határon túli magyarok oktatási és kulturális támogatására, 83,8 millió forintot pedig informatikai és egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos kiadásokra lehetett fordítani.

A rendelkezésre álló összegből az alábbi kifizetések történtek:

- A 2001. február 20.-i kormányülésen történt döntés alapján az oktatási tárca a 2001. március 15.-e alkalmából adományozásra kerülő Kossuth és Széchenyi Díjakhoz 3 fő részére biztosította a szükséges jutalom összegét, összesen **10.050 eFt**-ot. A pénzeszköz átadás a 11/7/9 Miniszteri díjak és kitüntetések jogcím közbeiktatásával megtörtént.

- Az ERASMUS ösztöndíj kiegészítő támogatására **100.000 eFt** került átadásra a 11/11/3 Jogharmonizációs Nemzeti Program jogcímre.
- A felsőoktatási intézmények pótlólagos képzési támogatásához **592.084 eFt** került átadásra. A póttámogatás – a normatívákról szóló kormányrendeletnek megfelelően – rendezte az intézményi támogatásokat, illetve a természettudományos szakoknál többletképzési támogatást biztosított.
- A többletfeladatok ellátásához az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda (később Educatio) Kht. **17.500 eFt**, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola **5.000 eFt** támogatásban részesült.
- A Magyar Nyelvi Intézet az oktatói bérek 2001. szeptemberi rendezéséhez kért és kapott támogatást, összesen **4.350 eFt** összegben.
- PR feladatokra **15.000 eFt** póttámogatás állt az OM Gazdálkodási Főosztály rendelkezésére.
- A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem által benyújtott támogatási kérelem alapján **50.000 eFt** póttámogatásban részesült a Kinizsi utcai épület bérleti díjával kapcsolatos kiadásaira.
- A Táncművészeti Főiskola 6.800 eFt, a Semmelweis Egyetem 16.000 eFt beruházási támogatásban részesült, 15.000 eFt a DHK számítógép beszerzésére, ugyancsak 15.000 eFt a Bolgár Kollégium fejlesztésére került felhasználásra. (Fenti összegek – összesen **52.800 eFt** – átcsoportosításra kerültek a 11/1/6 Egyéb oktatási tevékenység és szolgáltatás beruházási jogcímre.)
- A 144/1996. (IX. 17.) Korm. rendelet 22.§.(4)-(6) bekezdése, valamint az 51/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet szerint az államilag nem finanszírozott, költségtérítéses képzésben részesülő az adott félév első napján terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesülő hallgatóktól költségtérítési díj nem szedhető. Az intézmények ezen hallgatóik képzésének fedezetéül szolgáló **71.293 eFt** összeget tételes jelentés alapján az Oktatási Minisztériumtól megkapták.
- A 2335/2001. (XI. 21.) Korm. határozat végrehajtásaként a **100.000 eFt** támogatás a 11/5/1 Felsőoktatási Programfinanszírozások jogcímen keresztül átadásra került a Balassi Intézet részére.
- A 2378/2001.(XII. 18.) Korm. határozat alapján biztosított **385.800 eFt**-ből 302.000 eFt a határon túli magyarok oktatási és kulturális támogatására került felhasználásra a 11/7/5 jogcím közbeiktatásával. A 83.800 eFt informatikai és egyéb fejlesztések fedezetére szolgáló összeg az OM igazgatási költségvetésébe került átcsoportosításra.
- Az Egészségügyi Minisztérium **350.000 eFt**-os támogatása átadásra került a Semmelweis Egyetem részére.

Dr. Magyar Bálint
oktatási miniszter